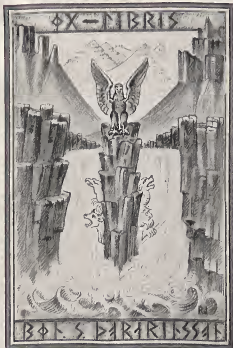

Point

Sophia Elsa Catt
a hefsar
Pontoppidans Spörn
ingar.

Sañleiki Gudhrædsluñ AR

J Einfalldri og stuttri, eñ þo
anægiañlegri

UTSKYRINGU

Yfir þann

Litla Barna Lærdoom

edur

CATECHISMUM

Hins Sæla

Doct. MART. LUTHERI,

Jñihalldande allt þad, sem sæ þarf ad
vita og giøra, er vill verda Sæluhoolp:inn.

Samañskrifadur
Eftir Konunglegri Allranædugustu Skipan
Til Almennilegrar Brwkunar.

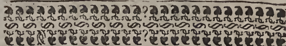
Selst innbundinn 10. Fiskum.

Pryctur a Hoolum i Hialltadal,
Anno 1769.

Þeir sem kieña ödrum þessi Christileg Frædi, Athuge:

1. Ad Spurningar, fyrir framañ hveriar þetta Teikn † er sett, eiga ecki ad læraft utañ ad af þeim sem eru Tornæmir, edur hafa litla Tijd til slijkra Jdkana; helldr eiga þær ad lesast vel og yfervegast af þeim; Eñ þau Ungmeñi, sem hafa betra Næmi og Tijd, eiga ad Læra þær, og eckert i þessum Frædum undañ ad fella.

2. Þad er adgiætandi, ad þau Ord i Greinum Ritningariñar er biria med tveimur Upphafs-Støfum, eru Atridis Ord, sem bevijsa i Ansvar næst fyrirfarandi Spurningar.

Sa Litli Lutheri
CATECHISMUS.
Þetta eru Tiju Laga Boðorð GUDS.

FYRSTA BODORD.

Eg er DROTTIñ Gud þiñ, Þu skallt ecki hafa Añarlega Gude fyrer mier.

Hvad er þad? Þad er:

Vier eigum yfir alla Hluti fram, Gud ad Ottast, hann ad elska, og a hann einn ad trwa.

ANNAD BODORD.

Þu skallt ecke leggia Nafn DRottens Guds þijns vid Hiegooma, þvi Drotteñ mun et hallda þañ Saklausañ, sem brwkar hañs Nafn Hiegoomlega.

Hvad er þad? Þad er:

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Aungvum eigum vier Ills ad bidia i hañs Nafne, eigi sveria vid þad nie Fiolkinge fremia, eige liwga nie svijkia, helldur eigum vier Guds Nafn ad akalla i ollum vorum Naudsynium, þad ad tilbidia, lofa þad, og þvi Þacker ad giora.

ÞRIDIA BODORD.

Mínstu ad Helga Hvíjldar-Dageñ DROTTeñs Guds þ'jns.

Hvad er þad? Þad er:

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eigi fyrerlijtum Predikunina, nie hanns Ord, helldur eigum vier þad Heilagt ad hallda, giarnann heyra þad og læra.

FIODRDA BODORD.

Heidra skallt þu Fodur þiñ og Moodur, so þier vel vegni, og þu verdir Langlijfur a Jorduñe.

Hvad er þad? Þad er:

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eigi fyrerlijtum vora Forelldra, nie þaa sem yfer oss eru bodner, eigi þaa til Reidi reitum, helldur þaa i Heidri hofum, þioonum þeim og hlijdnir sieum, elskum þaa og Virding veitum.

FIMTA BODORD.

Þu skallt ecke Mañ deyda.

Hvad er þad? Þad er:

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eige meidum Hollд vors Naunga, edur giorum honum Mein i nockru, helldur eigum vier honum ad biarga og vidhiaalpa i ollum hanns Lijfs-Naudsynium.

SIOTTA BODORD.

Þu Skallt ecke Hoordoom Drijgia.

Hvad er þad? Þad er:

Vier

Vier eigum ad Ottast og Elska Gud Ad vier lif-um Hreinferduglega bædi i Ordum og Verkum, og ad hvor einn elski og i Heidri hafe sijna Egta-Persoonu.

SJOUNDA BODORD.

Pu skallt Ecki Stela.

Hvad er þad? Þad er:

Vier eigum ad Ottast og Elska Gud. Ad vier eigi grijpum Goots edur Peninga vors Naunga, edur med folskum Kaup-Eyri edur Underhiggiu undir oss drogum; helldr eigum vier honum ad hiaalpa, so hanns Goots og Upp-Elldi ma vaxtist og vardveitist.

ATTUNDA BODORD.

Pu skallt ecki bera Falskañ Vitnisburd a moot þijnum Naunga.

Hvad er þad? Þad er:

Vier eigum ad Ottast og elska Gud. Ad vier eigi Naunglega liwgum nockru a vorn Naunga, eige svijkium, baktolum, edur ofrægium hann i nockru, helldur eigum vier hann ad afsaka, allt gott um̃ hañ ad tala, og færa alla Hluti til betra Vegar.

NJUNDA BODORD.

Pu skallt ecki Girnast Hws Naunga þijns.

Hvad er þad? Þad er:

Vier eigum ad Ottast og Elska Gud. Ad vier ei-gi med Flærd stundum eptir Arfi edur Fast-Eign vors Naunga, edur undir oss drogum med Yfir-

varpi Laga og Riettinda, helldur eigum vier þar til hiaalpa og styrkia, ad hann hafi sitt allt Ofraddad.

TIUNDA BODORD.

Þu skallt ecki Girnast Kvinu Naaunga þijns, eigi Þioon nie Þioonustu-Kvinu, eigi Uxa nie Asna, og eckert þad hans er.

Hvad er þad? Þad er:

Vier eigum ad Ottast og Elska Gud. Ad vier eigi burt-tælum edur lockum fraa vorum Naaunga hanns Eiginn Kvinnu, Þioonustu Foolk eda Kvik-Fie, helldur eigum vier ad aaminna og Raadleggia, ad hvor og einn sie samt og aastundi, ad þioona þad honum skylldugt er.

Hvad segir Gud af øllum þessum Bodordum?

Hann seigir so i Exodi Bookar 20. Cap.

Eg er DRottinn Gud þinn, Sterkur Vandlætari, Vitiandi Naunglætis Fedranna aa Sonunum, J Þridiu og Fioordu Ættkvijsl, þeirra sem mig hata: Enn giorandi Myskunsemi i Þusund Lidu, þeim sem mig elska og mijn Bodord vardveita.

Hvad er þad? Þad er:

Gud hootar þeim øllum Pijnu, sem afvijkia þessum hanns Bodordum; Þvi eigum vier ad Ottast og hrædast hanns Reidi, og eckert ad giora moote hanns Bodordum: Enn þeim øllum, sem þessi hanns Bodord hallda, lofar hann sinni Naad, Myskun, og øllum goodum Hlutum; Þar fyrir eigum vier Gud ad Elska; Trwa honum og Treysta, og eptir hanns Bodordum giarnann ad giora.

Trwar-Jaatningin.

FYRSTA GREJN AF SKOPUNJNNE.

Eg Trwi a ein Gud Fødur Almaattugann, Skapara Himins og Jardar.

Hvad er þad? Þad er:

Eg Trwi ad Gud hafi skapad mig, aa samt øllum ødrum Skepnum, og ad hann hafe giefed mier Ønd og Lijkama, Augu, Eyru og alla Limi; þar med Skin og Skilningar-Vit, og ad hann øllu þessu enn nu vid Magt helldur. Hier til veitir hann mier og fyrirsier nooglega, og Daglega giefur hann mier Klædi og Skiæde, Mat og Dryck, Hws og Heimile, Fødur og Moodur, Akur og Kvik-Fie, og allt þad sem Gott er, med øllu þvi eg med þarf til þessa Lijfs Upphelldis. Hann verndar mig og vardveitir fraa øllum Skada og Haaska, og øllum illum Hlutum. Allt þetta Gott veitir hann mier, af sinni Einskiærri, Fødurlegri, Gudlegri, Good-gyrnd og Myskun, aan allrar minnar Forþienustu og Verdskulldunar. Fyrir hvad allt eg aa honum Lof og Þacker ad giora, honum ad þioona og hlijdinn ad vera: Þetta eru vissuleg Sanninde.

AUNNUR GREJN AF ENDURLAUSNJNNJ.

Eg Trwi aa JEsum Christum Son hans Eingietinn DRottinn vorn, hver ed

 Giet-

Gietiñ var af Heilögum Anda, Fæddur af Mariu Meyu, Pijndur undir Pontio Pilato, Krossfestur, Deyddur og Grafiñ, Nidurstie hañ til Helvijtis, og aa Pridia Deige reis hañ upp fraa Daudum, Uppstie hañ til Himna, Situr nu til Guds Fodur Almaattugs Hægri Handar, og þadañ mun hañ koma ad Dæma Lifendur og Dauda.

Hvad er þad? Pad er:

Eg Trwi, ad JEsus Christus sie sannur Gud af Fodurnum Gietinn fyrir allar Alldir: Lijka sañur Madur, Fæddur af Mariu Meyu, ad hann sie minn DRottinn, sem mig glatadann og fyrirdæmdann Mann hefur afrekad, Endurleyst og Frelsad, fraa öllum Syndum, Daudanum og Diofulsins Vallde, eigi med Gulli nie Silfri, helldur med sijnu Heilaga dijrmæta Bloodi, og med sijni Saklausu Pijnu og Dauda; So ad Eg sie hanns eiginleg Eign, Lifi undir hanns Valldi, J hanns Rijki, honum þioni i Eilijfu Riettlæti, Meinleysi og Saaluhiaalp, lijka sem hann er Sialfur af Daudanum Upprisenn, Lifir og Rijkir ad Eilijfu: Petta eru vissuleg Sannindi.

PRJDJA GREJN AF HELGUNJNNJ.

Eg Trwi aa Hellagañ Anda, og ad sie eitt

Eln Heilog, Almeñuleg, Christileg Kyrkia, Samneyti Heilagra, Fyrirgiefning Syndana, Holldsins Uppriſa, og, eptir þetta Lijf, Eilijft Lijf. Amen.

Hvad er þad? Þad er.

Eg Trwi, ad eg giete ecki af ſiaalfs mijns eiginn Krapti edur Skilninge trwad aa JEſum Chriſtum minn DRottinn, edur til hanns komiſt; helldur hefur Heilagur Andi mig, fyrir Gudſpiallanna Kieñing, kallad og upplijſt med ſijnum Aſtgiofum, Helgad mig og vidhalldid i riettri Trw; Lijka ſem hann alla adra Chriſtna Menn aa Jordu kallar, ſamann ſafnar, Upplijſir og Helgar, og i einni riettri Trw til JEſum Chriſtum vardveitir. J hverri Chriſtilegri Kyrkiu hann Naadarſamlega fyrergiefr mier og ollum Trwudum daglega allar Syndir: Og aa Efſta Deigi mun hann uppvekia mig og alla Menn af Dauda, og giefa mier, med ollum Riett-Trwudum, i Chriſto JEſu Eilijft Lijf og Saaluhiaalp. Þetta eru Viſſuleg Sannindi.

DRottiñleg Bæn.

Fadir vor þu ſem ert aa Himnum.

Hvad er þad? Þad er:

Gud vill hier med tilleida oſs og locka, ad vier trwa ſkulum ad hañ ſie vor riettilegur Fadir, og vier hanns ſannarleg Born; Svo vier þeſs hellдur med fullu Trwnadar-Trauſte meigum hann bidia, So

sem good Born bidia sinn elskulegann Fodur.

FYRSTA BÆN.

Helgist Pitt Nafn.

Hvad er pad? Pad er:

Guds Nafn er sannarlega i sialfu sier Heilagt, Po vier bidium ecke; enn vier bidium i Pessari Bæn, ad Pad einninn helgist hier med oss.

Hvernig skiedur pad?

Nær Guds Ord kiennist riettilega og hreinlega, og vier efter Pvilisum heilaglega, so sem Guds Bornum hæfer. Par til hiaalpi oss vor elskulegi Fader aa Himnum! Enn hvor sem odruvijse kiennir edur lifer eñ Guds Ord bijdur, saa vanhelgar Guds Nafn aa medal vor. Par fraa vardveite oss vor elskulegi himneski Fader!

AUNNUR BÆN.

Tilkome Pitt Rijke.

Hvad er pad? Pad er:

Guds Rijke kiemur ad sonnu aan vorrar Bænar af sialfu sier til; enn vier bidium i Pessare Bæn, ad Pad einninn komi til vor.

Hverniñ skiedur pad?

Nær Gud giefur oss sinn Heilaga Anda, saa oss veitir Paa Naad, ad vier trwum hañs heilaga Orde, lifum heilaglega hier stundlega, enn añars Heims eilijflega.

PRIDIA BÆN.

Verdi Piñ Vilie, so aa Jordu sem aa Him-

Himne.

Hvad er þad? ... Þad er:

Guds goodur og nædugur Vilie verdur æ Himnum, þo vier bidium ecke; Enn vier bidium i þessare Bæn, ad hanns Vilie verdi hier æ medal vor.

Hvernin skiedur þad?

Nær Gud Onijtir og hindrar öll ill Raad og vondañ Vilia, þeirra sem þvi vallda, ad Guds Nafn vanhelgast og hañs Rijke ecke eige til vor ad koma; sem eru Dioful linn, Heimurinn og vor holldlegur Vilie: Helldur styrker hañ oss og stöduga giörer i sijnum Ordum og i Trwnne, allt til vorra Æfiloka. Þetta er hanns miskunsamur og goodur Vilie.

FJORDA BÆN:

Gef oss i Dag vort daglegt Braud.

Hvad er þad? ... Þad er:

Gud giefur ad soñu daglegt Braud, jafnvel vondum Monnum, þo vier bidium ecke; enn vier bidium i þessari Bæn, ad hann læte oss vort daglegt Braud vidurkeña og med þacklæte til vor medtaka.

Hvad kallast Daglegt Braud?

Þad kallast allt þad sem naudsynlegt er til þessa Lijfs-Biargar; sem er: Matur og Dryckur, Klæde og Skæde, Hws og Heimile, Tödur og Eingiar, Kvik-Fienadr, Goots og Peningar, good Egta-Persoona, hlijdiñ Born, dyggt Þioonustu-Foolk, trwer og frodmer Yfer-Menn, good Allmwgans Stioorn, hagstæd Vedurætta, Fridr, Heilbrygde, Sidseme, Heidur, gooder Viner,

trwa

trwfaster Naagrannar, og allt annad þessu lykt.

FIMTA BÆN.

Fyrergief oss vorar Skullder, so sem vier og fyrirgefum vorum Skulldu-Nautum.

Hvad er þad? Þad er:

Vier bidium i þessare Bæn, ad Fader vor himneskur vilie eige aalijta vorar Synder, so hann fyrer þeirra Skulld, vilie eige veita oss vora Bæn (þvi vier erum allra þeirra Hluta Omakleger, sem vier hann um̃bidium, og hofum eige þad verdskulldad) helldur ad han̄ vilie oss þad allt giefa fyrer sijna eigin̄lega Naad; þvi daglega syndgum vier, og forþienum ei annad en̄ Straff; so vilium vier og einig þar i moot fyrergiefa af Hiarta, þeim sem oss aa moote brioota, og giora þeim gott, sem vid oss misgiora.

SIOTTA BÆN.

Eige in̄leid þu oss i Freistne.

Hvad er þad? Þad er:

Gud freistar ad sönu einkis Man̄s, enn vier bidium i þessare Bæn, ad han̄ vilie vernda oss og vardveita fraa Andskotans, Heimsins og Holldsins Vielum, so vier hropum ecke fyrer þeirra Tilteiging i Van-Trw, Orvænting, edur adrar stoor-Syndir og Lostu, og þo vier freistunst af ollu þessu, þa laate han̄ oss um̃ sijdir yfervinna og Sigrinum hallda.

SIOUNDA BÆN.

Helldur frelsa oss fraa Illu.

Hvad er þad? Þad er:

Hier

Hier bidium vier alls i einu i þessari Bæn, ad Fader vor himneskur frelse oss fra ollu Illu til Liifs og Saalar, Farsælldar og Heidurs; og ad sijdustu, þa vor Dauda-Stund er komiñ, giefi hañ oss goodann Afgaang, og take oss myskunsamlega til sijn wr þessum Eymdar-Dal, iñ i Himna-Rijke.

Amen. Hvad er þad?

Þad er ad eg skal vera fullviss, ad þessar vorar Bæner sieu vorum himneska Fodur þacknæmilegar, og af honum heyrdar: Þvi hann hefur sialfur skipad, ad vier skylldum med soddann Hætti bidia; og hefur lofad, ad hann vilde oss bænheyra. AMEN! AMEN! Þad er: Jaa, Sannarlega, þad skal so vera.

Sacramentum H. Skyrnar.

FYRSTA SPURNING.

Hvad er Skyrn?

Skyrnenn er ecke einsamallt Vatn, helldur er hun þad Vatn, sem samañ er reirdt og bunded mi Guds Boborde, og med Guds Orde samteingdt.

Hvert er þad Guds Ord?

Þad vor HErra JEsus Christus sagde hiaa Matthæum i 28. Capitula: Fared wt uñ allañ Heimeñ, kieñed ollum Pioodum, og skyred þær J Nafne Fodur, og Sonar, og Anda Heilaags.

AUNNUR SPURNING.

Hvad siodar ofs og veitir Skijrnn?

Hun utvegar ofs og veitir Fyrirgiefning Syndanna, frelsar ofs fraa Daudanum og Dioflinum, og giefur þeim ollum Eilijfa Saaluhiaalp, sem trwa þvi, sem Ordinn Guds og Fyrirheitinn lofa.

Hvor eru þau Guds Ord og Fyrirheit?

Þau vor HErra JEsus Christr seigir hiaa Marcum, i 16. Capitula: Hver hañ trwir og verdur skijrdur, saa skal holpiñ verda, eñ hver hañ ecki trwir, saa skal verda fordæmdur.

PRIDIA SPURNING.

Hvernig maa Vatnid Orka So Veglegra Hluta?

Vatnid maa alldrei slijks orka, helldur veitir þad Guds Ord (hvert ad er i og med Vatninu) og Trwinn, hver ad slijkum Guds Ordum i Vatninu trwir; Þvi fyrir utañ Guds Ord, er Vatned einsamallt Vatn, enn einginn Skijrn; Enn þegar Guds Ord samlagast Vatninu, þa er þad Skijrn. Þad er Naadarfullt Lijfsins Vatn, og Endurgietningar-Laug i Heilogum Anda, so sem Paall Postuli seigir til Tit. i 3. Cap. Eftir siñi Myskunsemi hefur Gud ofs hoolpna giort, fyrir þañ Endurgietningar Vatns-Saa, og Endurnijun Heilags Anda, hverium hañ hefur nooglega wthellt yfer ofs, fyrir JEsum Christum vorn Lausnara, so vier Riettlættir fyrir hañs Naad, yrdum Erfingiar Eilijfs Lijfs eftir Voniñi. Þessi Ord eru Sonn og Trwannleg.

FJOORDA SPURNING.

Hvad merkir þvilijk Vatns-Skijrn?

Hun merkir þad, ad saa hinn Gamle Adam i

ofs

oss, a daglega ad dreckiast og deydast, fyrir Ydran og Yferboot, med ollum Syndum og vondum Gyrndum; Og sijdann daglega fram̄ koma og upp aftur riisa einn nijr Madur, sat ed lifa skal i Riettlæti og Heilagleika fyrer Gudi æfinnlega.

Hvar stendur bad skrifad?

Sancti Paall seigir til Rom. i 6. Cap. Vier erum jardadir med Christo, fyrir Skijrnina i Daudan̄, ad lijka so sem Christur er uppvakin̄ fraa Daudum, fyrir Dijrd Fødursins, so eigum vier ad ganga i Endurnijungu Lijfdagan̄a.

Sacramentum H. Altaris.

FYRSTA SPURNING.

Hvad er Sacramentum Altaris?

Sacramentum Altarisins er sannarlegt Holld og Blood DROttinns vors JEsu Christi, undir Braudi og Vijni, af honum sialfum JEsu Christo innsett oss Christnum Mon̄um ad eta og drecka.

Hvar stendur bad Skrifad?

So skrifa beir H. Gudspialla-Men̄, Matthæus, Marcus, Lucas og Sancte Paull: Vor HErra JEsus Christus, a beirri Natt, sem han̄ forraadin̄ var, took han̄ Braudid, giordi Packir, og braut bad, og gaf sijnum Lærisveinum, og sagdi: Takid og Etid, Petta er min̄ Lijkami, sem fyrir ydur verdur giefin̄, giorid bad i mijna Min̄ing.

Somuleidis, eftir Kvølldmaaltijdina, took

took hañ Kaleikiñ, giørde Packir, gaf þeim hañ og sagdi: Dreckid allir hier af: Þetta er Kaleikur hins Nija Testamentis i mijnu Bloodi, sem fyrir ydur wthellist til Fyrirgiefningar Syndaña; So oft sem þier giørid þetta, dreckid þad i mijna Miñing.

AUNNUR SPURNING.

Hvad stodar oß med soddañ Hætti ad Eta og Drecka her af?

Þad wtvijsa mier þeßi Ordinn sem hier standa: Fyrir Ydur giefst og wthellist til Fyrirgiefningar Syndaña. Þvi ad soñu veitist oß og giefst fyrir þeßi Ordinn i Sacramentinu Syndanna Fyrirgiefning, Eilijft Lijf og Saaluhiaalp; Þviad hvar Syndanna Fyrirgiefningin er, Þar er einnig Lijfid og Saaluhiaalpin.

ÞRIDIA SPURNING.

Hverniñ kañ lijkamlig Berging ad verka so mikla Hluti?

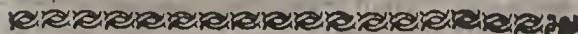
Berging Brauds og Vijns verkar þad i eingann Maata, helldur þau Ordeñ sem hier standa: Fyrer ydur giefst og wthellist til Fyrergiefningar Syndaña. Hver Ord ad eru hiaa lijkamlegri Bergingu, so sem Hofud-Sticki i þeßu Sacramenti: Hvør sem þeßum Ordum trwir, sa ødlast allt þad þau Innehallda og uppaa hlioода, sem er Syndanna Fyrirgiefning.

Fioorda-

FJOORDA SPURNING.

Hver. Neytir þessa Sacramentis maklega?

Ad fasta og sig lijkamlega þar til ad bwa, er ad soñu good ytri Sidsemi; Eñ sa er sañarlega Maklegur og Velskickadur, sem Trwna hefur a þessum Ordum: Fyrir Ydur gefst og Uthellist til Fyrirgiefningar Syndaña. Enn hver sem ecki trwir þessum Ordum og efar þau, Sa er Omaklegur, Þviad þetta Ordid, Fyrir Ydur, krefur fullkomlegrar Trwar i Hiartanu.

STUTT AGRIP

Þess Christilega Lærdooms, Ungum og Faafroodum til frekari Skilnings.

1.

Þar er alleina Einn sañur Gud til, i þrem Personum Fader, Sonur, og Heilagur Ande.

2. Þesse Prij-Eine Gud hefur skapad allañ Heimeñ, so sem hañ og eiñig helldur hønum eñ nu vid Makt, og stijrer hønum.

3. Einglarner voru aller af Gude skapader, gooder og heilager, eñ nockrer fiellu fyrer sijna Ohlijdne fra Gude, þeir ed kallast Diøflar.

4. Maduriñ var og eiñig skapadur af Gude an Syndar, efter Guds Mind, til ad þioona hønum.

5. Þesse Guds Mind var iñifaliñ i naakvæmlegre Samlijkingu vid Gud, edur i søñum Vijsdoome, Riettlæte og Heilagleika.

6. J þessu Sakleysisins Standi var Maduriñ farsæll, af þvi hañ lijfdi i Sameiningu med Gude, sem er sa hærste Goode.

7. Eñ vorer fyrstu Forelldrar Adam og Eva lietu Diöfulinn svikia sig til ad snwast iñvortis i Hiartanu fraa Gude, og utvortis til ad eta af þeim forbodna Tries Averti.

8. Þess vegna töpudu þau Guds Mind, i Stadiñ fyrer hvería ad kom Diöfulsins Mind, edur Lijking vid þeña Guds Ovin. Skilninguriñ vard formyrkvadur, Viliēn fraasnweñ, og daudur til hiñs Gooda, eñ hneigdur og ferdugur til alls Ills.

9. Þar med töpudu þau og einig þeirra Sælufulla Samfielagskap med Gude, fiellu under Guds Reide, og urdu sek tijmanlegs, andlegs, og eylijfs Dauda.

10. Nu med þvi ad Adam og Eva voru sa Stofn, af hverium allar Mañeskiur hafa siñ Uppruna, þa hafa þesser Fyrstu Forelldrar gieted Börn efter siñe Mind, og ꝏsamt med þeirri mañlegu Naatturu iñrætt Syndena og Daudañ i alla sijna Efterkomendur.

11. Þess vegna vantar alla Meñ, af Naatturuñe til, Guds Mind, þañ medskapada Vijsdoom og Heilagleika. Eñ i heñar Stad fædast þeir med Uppruna-Syndeñe, andlega blinder, O-heilager og mootviliuger.

12. Ut af þessari medfæddu Uppruna-Synd flioota allar giörañlegar Synder i Hugreñingum, Gyrndum, Ordum og Verkum.

13. Sökum þessa eru allar Mañeskiur i þessu vesæla Syndariñar Stande, af Naatturuñe til, under Guds Reide, sekar tijmañlegs, andlegs og eylijfs Straffs.

14. Fraa soddañ eylijfre Eymd gat einges skepud Skiepna frelsad oss.

15. Eñ Gud, sem i fraa Eylijfu saa þessa Mañkinsins allra stærstu Neyd og Hörmung, hefur af O-forþientum Kiærleika hrærst til iñelegrar Medaumkunar, og ꝏliktad, ad senda öllum Möñum siñ Eingietna Son, sa ed være þeirra Endurlausnare.

16. Þesse Endurlausnareñ, sem heiter JEsus Christur, var Verolldeñe lofadur strax efter Syndafalled, og hañs

hañs bitri og bloodugi Daude var i þvi Gamla Testamen-
tenu teiknadur og fyrermindadur med Fornfæringum mar-
gra Pusund Dijra.

17. Lofsins i Tijmans Uppfyllingu var þesse Guds ev-
lijfur Son fyrir Heilags Anda Yferskyggingu gietiñ aan
Syndar, og fæddr j Heimiñ af siñe Moodur, hiñe heilogu
Jomfrw Maria.

18. Pesse vor blessade Endurlausnare hefur þvi tvær
Nattúrur i eiñi Persoonu, Guddoomlega og Mañdoom-
lega, so hañ er bæde Gud og Madur.

19. Efter sijnu Embætti er hañ saa einaste Medal-
gaangare millum Guds og Maña, vor ædste Kieñemadur,
Spaamadur og Konungur i tvøfølldu Stande, Nidurlæg-
ingareñar og Upphafningariñar.

20. Med sijnum heilaga Lifnade og fullkomiñi Hlijdni
hefur hañ i vorn Stad Løgmaaled uppfyllt; Med siñi bit-
ru Pijnu hefur hañ wtstaded Straffed fyrer oss, og fund-
ed til Løgmaalsins Bolvunar, bæde aa Saal og Lijkama,
eiñig tijmañlegs og eylijfs Dauda, vegna vorra Synda,
sem hønum voru i Guds Doome tilreiknadar.

21. Med þessare siñe Hlijdne og Pijnu hefur hañ stillt
til Fridar Guds Riettlæte, forlijkad oss vid Gud, afrek-
ad oss Frelse fraa Syndeñe og øllu Illu, samt Riett til
Sameiningar vid Gud, og alla Saaluhiaalp sem þar af
kiemur, og þañig alldeilis fullkomnad þad stoora Endur-
lausnareñar Verk.

22. J Grøfeñe var JEsus eige leingur eftir siñ Dau-
da, eñ til þess aa þridia Deige, þa Fadereñ uppvakte hañ,
og hañ sialfur med stoorum Sigurviñingar Krafte yfer
sijnum og vorum Ovinum uppreis fraa Daudum, auglijs-
ande, ad hañ hefde betalad fyrer oss Syndareñar Gialld
allt til sijdarsta Penings.

23. Efter Upprisuna er Christur uppstijgeñ til Him-
ens, og hefur sett sig hiaa Guds hægre Hende, hvar hañ
bidur fyrer oss, og sender oss siñ Heilaga Anda, so ad hañ

 uta

ntvegada Sæluhiælp kome oss til gooda.

24. Heilagur Andi kallar alla Meñ alvarlega til þessarar Sæluhiælpar, og verkar kroftuglega fyrir Naadar-Medsliñ, (þad er) Ordid og þau Tvø Sacramenta; Sijnir og einig vissañ Hætt og Maata, hvernig Meñ kuña ad ødlast þa afrekudu Sæluhiælp.

25. Þessi Hættur kallast Sæluhiælpariñar Maati, og er iñifaliñ i sañri Uñvendan til Guds.

26. Uñvendunariñar Partar eru Tveir, Hugar-Angrid og Trwiñ.

27. Angur og Tregi eru, ad þeckia riettilega af Lögmaalinu sijna naatturlegu Spilling, og giøranlegar Syndir, siña saarlega til þeirra, og hata þær alvarlega.

28. Af sodduñ Tilfiñingu siñar eigiñ Eymdar frañkiemur, fyrir Evangelium Trwariñar, Eftirlaungan til Guds Naadar i Christo.

29. Þessi Trw frañbijdur sig sijnum Lausnara, og uñifadmar med storri Eftirlaungan hañs dijrmætu Forþienustu og Verdskuldan, sem siñ einasta Sæluhiælpar Grundvøll.

30. Sømu Trwar rietta Edli og Eiginlegleiki er, ad hun strax auglijser sig verkandi i Kiærleikanum til Guds og Naaungans, sem og einig i daglegri Hiartans Hreinsan.

31. Hver sem þa ecki mootstiendur Heilags Anda Naad, helldur lætur sig leida til þessa Sæluhiælplega Maata, hañ nppvaknar af sijnum andlega Dauda, endurfædist til þess Lifnadar sem er nyr, ødlast aftur þaa tøpudu Guds Mynd; nytt Lioos i Skilninginum, nija Syrnd og Krafft i Vilianum, nytt uñbreitt Siñi og Hiartalag. Hañ riettlætist, þad er iklædist Christi Riettlæti, frijast fraa Sekt og Straffe Syndariñar, med þvi Herradæmi Syndariñar er þa eiñig burttekid.

32. Hañ sameinast med Trwñi aa nij vid Gud, og ødlast Hlutskipti i øllum þeim omelanlegu Naadar-Gæsum, sem Christur hefur ntvegad.

33. Nu er hañ vordiñ sañarlegt og Sælubiælplegt Guds Barn, og hefur lifandi Von uñ Himnarijkis eilijfa Arfleifd.

34. Nu fær hañ Guddoomlegt Lioos og Kraft, bædi til ad yfirviña bad Illa (so hañ syndgar eki framar af ætsettu Raadi mooti Samvitskuñi), og til ad eftirfilgia þvi Gooda af øllu Hiarta, so hañ leitar nu iduglega Guds Rijkis og hañs Riettlætis, og frañigeingur æ Jørduñi med himnesku Siñi, og so sem fyrir Guds Auglite.

35. Nu hefur hañ saña Huggun i øllum Mootgængi; sokum þess, ad Guds Rijki, sem er Riettlæti, Fridur og Føgnudur i Heiløgum Anda, bijr i hañs Hiarta, jafnvel þott þad oft og tijdum sie hulid undir Veikleika og Sturlan.

36. Eñ villie hañ eki tapa soddañ sijnu Sæluhiælplegu Nædar Standi, þa bliitur hañ fyrer Trwna ad bliifa i Christo, og lata sier stioorna af hañs Anda.

37. Hañ bliitur med iñilegri Bæn og Hiartans Alvøru gieiñi kostgiæfilega ad brwka þau Medøl, med hverium hañs Trw kañ ad halldast vid Makt, og styrkiast, sem er Guds Heilaga Ord og Sacrament.

38. Hañ verdur þa riett ad vaka, stríida og bidia mooti Dioflinum, Heiminum og Syndiñi; hverrar Eftirleifar loda eñ nu vid hañ, eñ skulu uthreinsast æ meir og meir, med daglegri Endurnijan, og þar æ mooti Guds Mind meir og meir i hønum uppreisast, so hañ læte augliooslega siaa i sijnu Lijferni, ad hañ sem endurfædt Guds Barn er næstkilldur þessum sijnum himneska Fødur, eiski allt þad er hañ elskar, eñ hati allt þad sem hañ hatar, og allt þad sem Verølldiñ er full af; nefnilega: Fijsn Augnaña, Syrnd Holldsins, og drambsamt Lijferni.

39. Hañ bliitur daglega ad afneita sialfum sier, og bera Krossiñ þoliñmoodlega eftir sijnum Frelsara æ þeim þraungva Veigi.

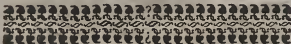
40. Hver sem bliifur stødugur æ þessum Veigi alla

 sina

sijna Lijfs-Tijd, hvorum er Daudinn umm sijdir Abati og full-komid Frelsi.

41. Þvi hann mun aa efsta Deigi uppriijsa, ecki til Fordæmingar helldur til eylijfs vegsamlegs Lijfs, og einnar oupplepsanlegrar Sameiningar med Gude.

42. Enn hver sem ecki vill eftir þessari Hiaalpræðisins Nidurskipan medtaka og bruka Guds Raad, hann er i sijnu syndugu Naatturunnar Standi, verdur adskilinn fraa Gudi, og blijtur ad vænta Hlutskiptis med Dieflinum og hans Arum i eilijfri Fyrirdæmingu.

UTSKYRING CATECHISMI.

Mitt Kiæra Barn, Villtu eigi Giarnann verda Farsæll hier i Heimi, og niota Sijdann Eilijfrar Sælu aa Himnum?

Vissulega, Ef eg ad eins giæti ordid þad.

Villtu þa gaunga þann Veg, sem leidir til þessa Takmarks?

Jaa, ef eg giæte funded hann.

Trwir þu ad þar sie Einn Gud til?

Jaa, Þvi Heimurinn hefur eigi gietad skapad sig sialfur, helldur blijtur til hanns ad hafa verid nockur Orsok, sem er Elldri og Ædre enn aller Hlutir; Og þad er su Eilijfa Vera, sem kallast Gud.

Trwir þu ad Gud raadi fyrer eilijfre Saaluhiaalp?

Vissulega, Þvi hann er yfer ollum Hlutum.

Trwir þu ad Gud unni þier Eilijfrar Saaluhiaalpar?

Ad

Ad Viisu, þvi hañ er Einn goodur Gud.

Mun Gud vilia viisa þier Veg til Eiliifrar Sæluhiaalpar?

Ad Sønnu, þad kann eigi ad bregdast.

Medhverju viisar Gud þier og mier þeñañ Veg?

Med siinu Heilaga Ordi.

Høsum vier þa þetta Guds Ord vor a medal?

Jaa, i Heilagri Ritningu, sem kallast Biblia.

† Hefur Heimuriñ ætiid hast Guds Ord?

Jaa, þvi aadur enn Moyses var a Døgum høfdu Menn Guds Ord fyrir Gudlegar Opinnberanir og Muñlega Undirviisan þeirra gømlu Forfedra, fraa Kyni til Kyns; Enn i Letur var þad eigi sært, fyrr enn Moyses byriadi þad ad giera.

Hver hefur skrifad Bibliuna?

Þeir Heiløgu Spaamenn, Gudspiallamenn og Postular.

Eñ voru þessir eigi Meñ?

Viist voru þeir Menn.

Hverniñ eru þa þeirra Ord Guds Ord?

Þvi Andi Guds blies þeim i Briooft, allt, hvad, og med hverium Ordum þeir skylldu þad skrifa.

2. Timoth. 3. 15. 16. 17. Med þvi þier er kuñug Heiløg Ritning allt i fraa Barndoomi, þa kañ hun ad undirviisa þier til Sæluhiaalpar fyrir Trwna a JEsum Christum. Þviad øll Ritning af GUdi JNNgiefiñ, er Nytsamleg til Lærdooms, til Umvandanar, til Betrunar, til Leidrettingar i Rietlætinu, so ad Guds Madur sie algiør, og til alls goods Verks hæfelegur.

2. Pet. 1. 21. Þar hefur eigi eñ nu nockur Spaadoomur, eftir Mañsins Vilia, framflutttur verid, helldur af HEilogum ANda tilknudir hafa þeir Heiløgu Guds Meñ

talad. Sia Matth. 10., 19. 1. Cor. 2. 13.

† Hvar af kañ Madur ad vita, ad þessi hin sama Ritning, sem vier høfum, sie þad saña Guds Ord?

Af imislegum Hlutum, so sem af Gydinga, Tyrkia og añara Elldstu-Þiooda Samsinningu, þvi þeir vitna til þess sama Ords; Eiñig af Samhlioodan Skrifaranna, Uppfylling Spaadoomaña, Stadfesting marghaattadra Krafta-Verka, og, ad siduslu, af þeim ofluga Framgaangi, sem þetta Ord hefur haft, fyrir utann Kwgan og Mañlega Magt, og þad midt i þeim bloodugustu Offooknum, i hverium so margar Þusundir Piislar-Vótta hafa iñsiglad þennann Sannleika med þeirra Bloodi.

† Hvad skal saa giora sem eñ nu eigi trwir þvi, ad Ritningiñ sie Guds Ord?

Hann skal leitast vid ad hliidnast Ordinu og giefa þess Verkan Rwm i siinu Hiarta; Þa mun hann verda þess fliott var, ad þad hefur eina yfirnaattúrlega og riett Guddoomlega Daad, Krapt, Liif og Anda i sier, til ad uppliisa, sannfæra, hugga, upporfa og æviita Samvitskuna.

Joh. 7. 17. Ef saa er nockur sem giora vill hañs Vilia Hañ REvni HØrt þessi LÆrdoomur er UF GUdi, eda hvert eg tala af siaalfum mier. Sia Psal. 50. 23.

Eigum vier þa Vafalaust ad medtaka H. Ritning fyrir Eina, Rietta, Vissa og Fullkomna Reglu og Mælesnúru vorrar Trwar og Framferdis?

Vissulega. Luc. 16. 29. Þeir hafa Moysen og Spaameñina; heyri þeir þeim. Joh. 10. 31.

Meiga Meñ þa eigi Grundvalla siina Trw aa, og haga siinu Framferdi eftir þeim Opinberunum, sem giørast fyrir

ir utañ þau Medol, sem Gud hefur tilsett, Eda a Draumum eigiñ Skynsemdar Þootta, añarra Maña Mindugleika og Eftirdæmum, gømlum Meiningum, Maaltækium, Samkomulagi, og Sidvana, edur nockru þvilijku.

Ney, eingenn sonn Trw nie Hlijdne verdur a sliju grundvollud, helldur Hiaa-Trw, Gudleise og uppsundenn Dijrdkun af eigenn Þootta, sem Gude er þvert a moote.

Gal. 1. 8. Ef þo ad eiñig vier edur Eingill af Himne predikade ydur Evangelium HDruvijs EMn VIer HOsum PRedikad YDur, sa sie bølvadur.

Matth. 15. 9. Ad OMijtu PJoona þeir mier, a medañ þeir kieña þær Kieñingar, sem ecke eru añad eñ BOdord MAña.

Hefur Guds Ord eñ þa fleyre fierdeilis Eigiñlegleika fram yfer Mañaña Ord?

Jaa, nærst þess Guddoomlega Obrygdannlegleika, Krafti og Fullkomlegleika (sem aadur er sijnt) hefur þad eina fierdeilis Virtu i sier, til ad upplijsa oss, af Naatturuñi blindar Manneskiur.

Ps. 119. 105. PIIt ORd ER LAmpe Foota miña, og LIoos a mijnum Vegum.

Er þo ecke Bibliañ myrk og vandskileñ fyrer Einfallda og Faafrooda?

J øllu þvi sem Mønnum er naudsynlegt ad vita fier til Saaluhiaalpar, er hun noog skijr, fyrer alla þaa, sem hafa hana um Hond riettilega, hvert þeir eru Leik-Menn, Olærder, edur Lærder.

2. Timoth. 3. 15. (16) 17.

Hvernig hefur Madur Guds Ord riettilega uñ Hønd?

Þegar Madr andvarpar fyrst til Guds, uñ hañs H. Anda Upplijsing; þar nærst les Guds Ord med

goodri Gaumgiæfni, og þeinkir efter þvi alvarlega, med swsum Aſetninge ad lifa efter Ordinu, og hlijdnaſt þvi i ſijnum Verkum og Framferdi; þegar Madur leitar efter ad ſedia Hungur Sælar ſinar, en eige ſijna holldlega Forvitne þar med; og ad ſijdurſtu, þa Madur rængtærir eigi Ordaña Meining efter ſijnum eiginn Girndum, helldur leitar þar i einlæglega eftir þeim Sañleika, ſem þienar til Gudhrædſlu, og ranſakar þar efter ſitt eiged Hiarta.
Joh. 5. 39. 40. Cap. 7. 17.

Gietur Madr af ſiñi eintoomri Skynſemi ſkilid og wtlagt Ritninguna ſier til Sæluhiaalplegrar Peckingar?

Ney, þvi vor Skinſemi er af Syndiñi fordiorfud. 1. Cor. 2. 14. Natturlegur Madr Skyniar ECkert af Guds Anda, þvi þad er honum Heimſka, og hañ fær þad ei þeckt, þvi þad hlijtur andlega ad dæmaſt. Eph. 1. 17.

Af hverium a Ritningiñ ad leſaſt?

Af ollum Moñum; og þar fyrir ei alleina af þeim ſem kieña, helldur og ſo af Tilheyrendunum: Ecke einaſta hafa allir Leyfi og Riett til þeſs ad leſa Ritninguna, helldur er þad ollum boded, ſem ein Skylda. Ja, þad er i ſialfu ſier eiñ Guds Velgiorningur, ſem hver einn Chriſtenn Madur a ad fæta ſier med Packlæte og Fognude koſtgiæfelega i Nit, ſier til tijmannlegrar og eylijfrar Velferdar.
Poſt. G. B. 17, 11. og 2. Tim. 3. 15. Joh. 5. 39. 40.

Hverneñ ſundurſkiptiſt Heilog Ritning?

J Gamla Teſtamentid, ſem Spamennirnir hafa fyrir Chriſti ſijnilegrar Hiervíſtar Daga a Hebreſku ritad, og þad Nya Teſtamentid, ſem af

Guds=

Gudspiallamoñum og Postulum er i Grisku Maali skrifad eftir Christi sijnilegrar Hiervistar Daga, og hvertveggia sijdañ wtlagt a vorra Landa Tungu-maal, ollum Moñum til Jdkunar og goodra Nota.

† Upptel mier Bækur Gamla Testamentisins?

Nøfn og Tala þeirra, sem Meñ eru vanir i Predikun og Lestri ad vitna til eru i riettri Rød semeptirfilgir: Fim̃ Mosis Bækur, Josuæ Book, Doomarana Book, Ruths Book, tvær Samuelis Bækur, tvær Kongaña Bækur, og tvær Chronicu Bækr, ein Esræ, ein Nehemiæ, ein Esthers, og ein Jobs Book, Hundrad og Fim̃tiju Psalmar, flestir ordtir af David Konungi; þriaar Bækr Salomonis, kalladar Ordskvidir, Predikari, Lof-Kvædi; Spaamenn þeir Stærri Fioorir, Nefnilega: Esaias, Jeremias, Ezechiel og Daniel; Spaamenn þeir Smærri Toolf, sem eru: Hoseas, Joel, Amos, Obadias, Jonas, Micheas, Nahum, Habacuk, Zephanias, Haggeus, Zacharias, Malachias.

† Mier sijnist sem hier vanti nockrar af þeim, sem eg sim̃ þvi aniñi Bibliu, so sem eru Tobiæ og Judiths Book, Spekiñar Book, Sirachs Book, Baruchs Book, Pær stuttu Historiꝛ um̃ Susoñu og Drekañ i Babylon, Maccabeorum Bækur og Manassis Bæn.

Þessar Siidustu eru eigi sem hinar adrar Canoniskn, edur Reglulign, Bækur af Guds Anda inn-blaasnar; Helldur nefnast þær, til Adgreiningar fraa hinum, Apocryphiskar, edur hulldar Bækur, þvi þær eru eigi sama Gylldis og Mindugleika, jafnvel þoott þær hafi inni ad hallda nockrar good-

ar Lærdooms-Greinir.

† Hveriar eru Bækur þess Nija Testamentis?

Þeir Fioorir Gudspiallamenn, Mattheus, Marcus, Lucas og Johannes, Postulanna Giorninga Book, og þeirra Pistlar edur Sendi-Brief, Nefnilega: St. Paals, Einn til Romveria, Tveir til þeirra i Corintho Borg, Einn til Galatas, Einn til Ephesios, Einn til Philippenses, Eiñ til Colossenses, Tveir til þeirra i Thessalonica, Tveir til Timotheum, Eiñ til Titum, Eiñ til Philemonem, Eiñ til Ebræos: So og lijka Sio Almeñilegir Pistlar hiña Postulaña, Nefnilega; Eiñ St. Jacobs, Tveir St. Peturs, Þriir St. Johañis, Eiñ St. Judæ, og Loksins er hin Siidasta Book Bibliuñar, Opiñberanir Johañis. Allar þessar eru fyrir utañ nockurskonar Medol innblaasnar af H. Anda.

Hver er Kiarni og Styttsta Iñihalld allra Bibliuñar Booka?

Þad er saa vigtugi Sannleiki; Ad JEsus er Christur, Vegurinn, Liifid og Sannleikurinn, til Saaluhiaalpar ollum Trwudum Saalum.

Joh. 20. 31. Eñ þessi (Teikn) eru þvi skrifud, ad þier Trwid, Þad JEsus S Je Christur Sonur Guds, og ad þier skulud hafa Liifid, sem Trwid, i hañs Nafne.

Hver Mismunur er a Lærdoominum, i þvi Gamla og Nija Testamente?

J Gamla Testamentenu vitnudu Spaameñernar med Spaadoomum og Fyrermindunum uñ Christum sem koma skyllde; enn i þvi Nya Testamentenu vitna Gudspiallameñerner og Postularner

er med lioosum og skilmerkilegum Ordum um̄ han̄, þa þegar i Heimenn komenn.

Nu þar Biblian̄ er stoor Book, hvernig gieta þa þeir Ungu og Einsølldu funded þen̄a Rituingarehar Kiarna?

Þeir kunna i Fyrstu ad hiaalpa sier vid Saaluga Doct. Lutheri Cathechismum.

Hvad er Catechismus?

Hann er ein lijtel Biblia, eda stutt Agrip af Guds Orde, um̄ þad, hvad vier eigum ad trwa og giora, i Spurningum og Andsvorum framsett.

† Hvad hefur Lutherus sett, fyrer framan̄ hvern Part Catechismi til Uppbiggelegrar Amin̄ingar?

Þesse Ord: Hvernig sierhver Hwss-Fader aa einfalldlega ad uppfræda sitt Heima-Foolk.

Er þad þa Skylldu aftra Hwss-Fedra?

Jaa Vissuliga: J Fim̄tu Bookar Mosis Cap. 6. 67. seiger Gud.

Þesse Ord, sem eg biid þier i Dag, skalltu leggia uppaa Hiartad. Og þu SKallt BRijna PAu allt jafnt FYrer BOrnum PYnum, og ræda um̄ þau, nær ed þu situr i þijnu Hwsi, og nær ed þu geingur um̄ farin̄ Veg, nær ed þu leggur þig nidur, edur stendur upp.

Eru marger Hofud-Partar Catechismi?

Fim̄; af hverium saa fyrste hlioodar um̄ Guds Tiju Laga Bodord: An̄ar um̄ Trwarin̄ar Hofud-Greiner: Þridie um̄ DRottin̄lega Bæn: Fioorde um̄ Sacramentum Skijrnaren̄ar: Fim̄te um̄ Sacramentum Altarisins: Þar eftir filgir Hwss-Tablan̄, sem in̄ihelldur hvers Man̄s Skylldu eftir han̄s Standi, og fin̄st hun hier in̄færd i fioorda og siotta Bodordi.

Verdur þetta ecke i færri Ordum iñibundid?
Ad viisu, þvi allt þad sem Frædiñ iñihallda, hliid-
ir añadhvert til Logmaalenu edur Evangelio.

Hvad er Logmaaled?

Logmaalid er sa Lærdoomur, i hverium Gud siin-
ir oss sitt Riettlæte, kieñir oss, hvilijkum oss byriar
ad vera, hvad vier eigum ad giora, og Ognar oss, ef
vier laatum þad Ogiort, edur giorum þar þvert a
mooti.

Hvad er Evangelium?

Evangelium er sa Lærdoomur, i hverium Gud
siinir oss siina Naad og Myskunsemi i Christo, og
tilbijdr oss hana; kieñir oss hvad vier eigum ad trwa,
og heitir þeim Naad er hlijdnast honum i Trwnni.

Hvad merkir eigiñlega þetta framande Ord Evangelium?
(Þad merkir) Gledilegañ Bodskap.

Hvar er hondlad i Frædunum uñ Evangelium?
I Fioorum þeim siidari Hofud-Portunum.

Hvar er hondlad i Frædunum uñ Logmaaled?
I Firsta Partenum.

Fyrsti Parturiñ.

(Hvernig eiñ Hwss-Fadir og Hwss-Moodir a
undirviisa einfalldlega siinu Heimilis-Foolke)

Uñ Logmaalid.

Hvad margfalldt Logmaal wtgaf Gud i Gamla Testa-
mentenu?

Þrennslags, sem var fyrst Ceremoniu-edur Kyr-
kiu-Logmaal, annad þad Veralldlega Dooma og
Valldstioornar Logmaal, þridia Sida-Logmaalid,
edur

edur þad almennilega Lögmaal, um̃ Kiærleikans og Framferdi Lifnadarins.

† Helldst Ceremoniu edur Kyrkiu-Sida Lögmaalid enn nu vid?

Ney; Þess Ceremoniur og Foornfæringar voru eigi nema Evangeliskar Fyrirmindanir uppa Christum, sem hefur afmaad þær med sinni Hingadkomu. Col. 2. 16. 17. Ebr. 10. 1.

† Helldst Valldstioornar Lögmaal Gydinga eñ nu vid?

Ney; Þad var eins og Ceremoniu Lögmaaled, giefid Gydingum alleina um̃ vissañ Tijma; eñ nu er sierhverium Christnum Mañi vijsad til þeirra Laga, sem brwkast i Landinu, og hanns eigid Yfervalld wtgiefur. Rom. 13. 1.

Bliif: þa Sida-Lögmaalid, ed: þad almeñilega Kiærleikans Lögmaal, ei helldur leingur vid Magt?

Vissulega; þvi þad Lögmaal er bygdt aa Naatturu Guds, sem riettlaat er og heilög; og þar fyrir er i þvi innifalinn Guds oraskannlegur og stadfastur Vilie um̃ alla Menn aa öllum Tijmum, sem er Elskann til Guds, sialfs sijns og Naungans.

Hvernig hefur Gud opiñberad þetta sitt Lögmaal og oraskañlegañ Vilia?

Hañ hefur i Sköpuniñi iñskrifad þad i allra Manna Hiörtu, og þvi kallast þad Naatturu Lögmaal. Rom. 2. 15.

Hefr Gud þa ei med ödru Mooti opiñberad sitt Lögmaal?

Jw, hann hefur og so utgiefid þad sijnilega, og skrifad utann aa tvær Stein-Toblur.

Hvar gaf Gud wt Lögmaalid?

A Fiällenū Sinaï med Reidarþrumum og Elldingum, til Merkis uṁ hanns brennandi Vandlæti vid þaa sem þad yfirtroda.

Kuñum vier verda Saaluhoolpner fyrer þetta Lögmaal?

Ney; þvi siidann Syndafallid gietur þad einginn fullkomlega halldeð.

Rom. 8. 3. Hvad Lögmaalinu var OMøgulegt, (med þvi þad veiktist fyrir Holldid) þad giørdi Gud og sendi siñ Son.

Giørir þa Lögmaaled oss eckert Gagn?

Ad vijsu giørir þad oss stoormiked Gagn.

2. Tim. 1. 8. Vier vitum þad LÖgmaalid ER GOtt, ef nockur tijdkar þad riettilega, (þad er, so sem þvi hæfir ad brwkast).

Hver er sw rietta Lögmaalsins Nitsemd?

1.) Sañfærir þad þaa Jdrunarlausu uṁ Syndir þeirra, og Guds Reidi i giegn Syndinni.

Rom. 3. 20. Fyrer Lögmaalid kiemur WJdurkienning SYndareñar.

2.) Þreingir þad og rekur eftir þeim Ydrandi ad flija til Christum, og leita Traustś hiaa honum.

Gal. 3. 24. Lögmaaled er vor TYptunar-MAdur til Christum.

3.) Undirvijsar þad þeim Trwudu, hvad þeir skulu giøra og laata O-giørdt.

Ordskv. B. 6. 23. BOdordid er SKridliosś og Lögmaaled er eitt LJoos, og Hirting Tiptunariñar er LYfsins VEgur.

Eru þa þeir Trwudu Lögmaalenu undirvorpnir?

Ney, ecki Lögmaalsins Kwgan og Bolvan, þvi þar fraa hefur Christur þaa endurleyst.

Rom. 6. 14. Pier erud EJgi UNdir LÖgmaalenu, helldur undir Naadiñi.

1. Tim. 1. 9. Vitandi þad, ad hinum Riettlaata er eckert Lögmaal sett.

Er þa eiñ trwadur Christeñ Madur ecki skylldugur ad lifa eftir Lögmaalinu?

Jw, vissulega.

Rom. 3. 21. Gjörum vier þa Lögmaaled ad Eingu, fyrer Trwna? Fiærri sie þvi, helldur uppreisum vier Lögmaalid.

† Hvernig a eg þa ad skilia þetta?

Adgiæt þetta tvent: Serhvør riett trwadr Christinn Madur er frij fraa Lögmaalsins Bølvan og Kwgan, eñ ei fraa þess Hlijdni; þad er: Hañ giørir þad ad sønnu sem Lögmaalid utheimtir, enn þo eigi vegna Þvingunar Lögmaalsins og Otta fyrir þess Bølvan, helldr sokum þess, ad Kiærleiki Christi knijr hann þar til; og þa hañ af Breiskleika misgaair sijn oviliandi, hæfir Lögmaalsins Bølvan hañ alldungis ecki, þvi hañ er i Christo. Rom. 8. 1.

Er Lögmaalid þa anægt med ytre Verkiñ?

Ney, Lögmaaled er andlegt, og utheimter þvi allann Mannenn, med Lijkama, Saalu, Siñi, Tilhneigingum, og øllum Kroftum.

Rom. 7. 14. Þvi vier vitum þad, ad Lögmaalid er Andligt, eñ eg em Holldlegur, undir Syndina selldur.

Hvernig sundurskiptist Guds Lögmaal?

J Tvær Toblur, af hverium su fyrri iñihelldur Þriu; Eñ hin seinni Sio Bodord eda Skipaner.

Hvert er Lögmaalsins stuttsta Jñihalld?

Eckert añad eñ Kiærleikuriñ til Guds, vor sialfra og Naungans; þvi eg giøri ogiarna a moot i þeim sem eg elska.

Rom. 13. Þvi er nu Elſkañ Logmaalſins Uppfilling.
1. Tim. 1. 5. Sūma Bodordſins er Kiærleikuriñ af hreinu Hiarta, og af goodri Samvitſku, og af omeingadri Trw. 1. Cor. 13. 1. 2. 3.

Uñ Fyrri Bodorda Tobluna.

Hvad er Jñihalld fyrri Bodorda Tobluñar?
Kiærleikuriñ til Guds, ſem kieñir mier alla mijna Skylldu vid hann.

Luc. 10. 27. Elſka ſkalltu DRottiñ Gud þiñ af ollu HJarta, og af allri ØNd, og af ollum MÆtti, og af ollu HUgſkoti.

Ut af Fyrſta Bodordinu.

Ad hveriu aa eg ad gefa Giætur i þeſſu og odrum Guds Bodordum?
Ad tvennu, ſem er; ad þvi Vonda ſem er bannad, og þvi Gooda ſem þar i moot er ſkipad.

Hvad er þad vonda ſem i þeſſu Bodordi er bañad?
Ad fremia Afguda Dijrdkan.

Hvad er Afgud?
Allt þad ſem Madur dijrdkar, ottaſt, elſkar, og treyſter aa, i Stad þeſs einaſta ſanna Guds.

Hvernig verdur þeſsi Afguda Dijrdkan framiñ?
Añadhvert, ſo miked beri aa þvi, edur lijtid beri aa.

Hver er ſu Afguda Dijrdkan, ſem mikid ber aa?
Þegar Madur tilbidur Sool, Tungl, Stiornur, Engla, edr heilaga Menn framlidna, þvert i mooti Guds Ordi.

Eſ. 42. 8. Eg er DRottiñ, þad er mitt Nafn, og mijna DYrd vil eg EJngum odrum GJefa, nie mitt Lof Afgudunum.

† Eñ maa Madur ecki tilbidia þañ ſaña Gud i einu Bij-

læti, og meina til siœlfs hañs?

Ney, Gud er eiñ Andi, og hverier hañ tilbidia, þeir skulu tilbidia hañ i Anda og Sañleika. Joh. 4. 24.

† Mœ Madur ecki bidia Einglana, edur helga dauda Meñ, ad bidia fyrer sier til Guds?

Ney, þvi Gud vill alleina tilbedinn verda.

Drottiñ Gud þiñ skallt þu tilbidia, og hönum einum þiona. Matth. 4. 10.

Þar ad auk er þad og so til forgiefins, þviad Abraham veit ecki af oss, og Israel hañ þeckir oss eigi. Es. 64. 10.

Hvernig er framiñ Afguda Dijrdkan so lijtid ber œ?

Þegar Elska, Otti edur Traust Hiartans snijst frœ þeim lifanda Gudi, og adhyllist framar adra Hluti eñ Gud, edur eins mikid sem Gud.

Hvad margslags eru leinilegir Afguder til, sem kuña ste la vorum Hiörtum frœ Gudi?

Ad soddañ Afgudum kuñum vier ad giora añad-hvert oss siœlfa, edur adra Meñ, edur adrar skapadar Skiepnur, ellegar utvortis Guds Dijrdkañ edur og Diofulinn.

Hvernig giörir Madur siœlfañ sig ad Afgud?

Þegar hañ hefur ofmikla Elsku œ siœlfum sier, leitar einkis utañ þess sem hañs er, og stundar mest efter siñe eigiñ Vegsemd, eigiñ Vilia, eigiñ Gagni, og eigiñ Eftirlæti, hvers vegna hañ hirdir hverki um Gud nie Nœungañ, og skiedur þetta sierdeilis.

1.) Med eiginn Hroosan.

Hvad hefur þu, þad þu hafir eigi medtekid? Eñ fyrst þu hefur þad medtekid, HVad HRoosar PU PIer PA, sem sœ þad eigi hefdi medtekid. 1. Cor. 4. 7.

2.) Med Siersinni edur Sialfrædi.
Ohlijdni er Afldra-Skapur, og ad vera hverbrotiñ er Afguda-Dijrdkan. 1. Sam. 15. 23.
3.) Med eiginn Hollds-Lyst og Gyrndum.
Margir ganga sem Ovinir Krossens Christi, hverra Afilok er Fyrerdæmingiñ, hverra Gud Magiñ er, Phil. 3, 18. 19.

Er ha øll sialfs Elska Afguda Dijrdkan?

Ney, eige utañ sin sem er osfickañleg og mattalaus, hver ed metur sig meir eñ Gud, og vill eige gioraft honum af Hiarta undergiefiñ, og kañast vid ad Mañeskiañ sialf er eckert, enn sialfur Gud sa ædsti Goodi.

Hvernig kañ Madr ad giøra adra Meñ ad sijnum Afgud?

Þegar Madur af ohæfilegri Hrædslu fyrer þeim, edur Elsku og Trauste til þeirra, añadhvert vanrækir þad Gooda, edur giørir þad Vonda.

Jer. 17. 5. Bølvadur er sa Madr sem hefur sitt Traust a Mañinum, og Setur HOlldid fyrer Siñ ARm, og i burtviikur fra DRottni med sijnu Hiarta.

Hverniñ kañ Madur ad giøra adrar Skiepnur ad sijnum Afgudum?

Þegar Madur hefur so mikid Yndi af þeim, ad til þeirra dregst su Hiartans ædsta Glede, Huggun og Traust, sem Madr skylldi a Gud setia; hvad sierdeilis er ad sia a þeim agiørnu, sem undir eins vilia þioona Gudi og Mamon, og kallast þvi Skurgoda Dijrdkarar.

Eph. 5. 5. Þvi þad skulud þier vita, þad eingiñ Frillulijfis Madur edur Ohreiñ, edur agiarn, hver ad er Skurgooda Dijrdkari, hefur Arftøku i Rijki Christi og Guds.
1. Tim. 6. 17. Rijkum þessarar Verålldar biood þu, þad þeir

þEir SJeu EJgi MJkil-Laatir, og leggi einga Von uppa þeña fallvallta Riikdoom, helldur uppa lifanda Gud.

Hvernig kañ Madur ad fremia Afguda Dijrdkan med utvortis Guds Pioonustugiørd?

Þegar Madr midt i sijnu Jdrunarleyse setur saavijslegt Traust uppa Kyrkiu-Ferdir, Altaris Gaungur, Skriftamaal, Olmusur, Bænagiørdir, Saungva, Lestra, og þessshaattar Verk, sem good eru hiaa þeim einum sem eru Yðrande, enn hiaa Hræsnurum eru þau einkis verd.

Jer. 7. 4. 5. TReistid ecki uppa Lygina, þa þeir segia: hier er Musteri Drottins, hier er Musteri Drottins, hier er Musteri Drottins, helld r þa BÆtid YDvarn LJfnad og Athæfi.

Es. 1. 15. Po ad þier UTbreidid YDar HEndur, þa byrgi eg þo mijn Augu fyrer ydur, þviad YDar HEndur ERu FUllar af BLoodi.

† Er þar nockud sem hefur Snert af Afguda Dijrdkan i vorri opiñberri Guds Pioonustugiørd?

Eckert, sem i sialfu sier maa so kallast; enn med Misbrwkaniñi kuña allar Skiepnur ad giørast ad Afgudum, sem ædur er sagt.

Hvad kiemur þa Mønum til soddañ ogudligrar Misbrwkunar?

Þad giørir einkanlega Andvaraleyse, sem ætijd vill hafa eitthvad sier til Astudnings; þvi þegar Samvitskañ fordæmir hinn Ogudlega, og vill eigi snwa sier til Guds sialfs, snijr hann sier þess fliootar med sitt Trwnadar Traust til Skriftastoolsins, Altarisins, og wtvortis Athafna, og leitar þar iñi Huggunar og Traustsfyrer sijna saurugu Saalu; so ad

 þad

Þad, sem i sialfu sier er skadlaust og gott, verdur honum ad einum Afgudi; þad er: Þad hindrar og helldur honum fraa þeirre riettu Guds Dijrdkun, sem ske aa i Anda og Sannleika, þar sem þessir Hlut-ir ættu þo ad styrkia hann til hennar.

Luc. 13. 26. 27. Þa munud þier hefia upp ad segia, vær hǫfum ETid HJaa þJer og druckid, og aa STrætum þOrum kJendir þu. Enn hann mun segia; eg segie ydur, þad eige þecki eg ydur, hvadann þier erud; farid fraa mier aller þier JLLgiǫrda-Menn.

Kann Madur og so ad giǫra Diǫfulinn ad sijnum Afgud?

Jaa, allir þraalaatir Synda-Þrælar eru lijka Diǫfulsins Þrælar, og hann þeirra Gud og Herra.

2. Cor. 4. 4. Gud þessarar Veralldar hefur forblindad Hugskot Vantrwadra. Rom. 6. 16.

Vier hǫfum heirt þad Vonda sem oss er bannad; Seig mier lijka þad Gooda, sem oss er bodid i Fyrsta Bodordinu:

Vier eigum yfir alla Hlúti fram Gud ad ottast, hann ad elska, og aa hann einn ad trwa.

Alijtur þaa Gud einkanlega vort Hiartalag til sijn?

Jaa, þvi hann seigir:

Ordskv. V. 23, 26. Gief mier, Sǫn minn, Hiarta þitt.

Getur nockur ottast, elskad og treyst uppaa Gud riettilega, medann hann eigi riett þeckir hann?

Nei, þad er Omǫgulegt; enn ef vier þeckium hanns Riettlæti, þaa ottunst vier hann; Ef vier þeckium hanns Giædsku, þaa elskum vier hann; Og ef vier þeckium hanns Almætti, þaa treistum vier honum og trwum aa hann.

Þetta vita Raunar flestallir Menn umm Gud, munu þeir þaa og so ottast, Elska og treysta uppaa hann?

Nei, þvi flestra Þecking er daud og Kraftalaus.

I.

1. Joh. 2, 4. Hver ed seigir: Eg þecki hañ, og helldur ecki hañs Bodord, sa er Liwgari, og i þvilijkum er eingiñ Sañleikur.

Hvilijk er þaa sw riettа lifandi Guds Þecking?

Sw sem kiemur vorum Hiörtum til ad elska Gud, og bligdast vid ad giora nockud þad, sem Illt er i hanns Heilogu Naalægd.

1. Joh. 2, 3. Þar af vitum vier, þad vier þeckium hañ, ef ad vier vardveitum hañs Bodord.

Er ecki best ad vera i sijnum Einfalldleik?

Vissulega, enn ecki i Vankunnaattu og Blindni.

Rom. 16, 19. Jeg vil ad þier sieud VJtrir uppaa þid GOOda, og EJnfalldir uppaa þid Vonda

Hvad er su saña Einfelldni?

Ad Madur med Trwñi medtaki eins allt fyrir trwanlegt, þad sem Madur er viss uñ ad Gud hafi opinnberad, og þad aan þess ád hnijsast þar i med sinni holldlegri Skinsemi.

Hveriu orkar nu su saña Guds Þecking?

Hun orkar þvi, ad Madur vijst ottast elskar og treystir uppaa Gud, þann sem hann riett þeckir.

Hvad er ad Ottast Gud?

Þad er ad blygdast i Hiartanu fyrir Guds allraheilogustu Haatign, so Madur sie kvijdandi og hrædur fyrir ad uppvekia hañs riettferdiga Reidi med nockri Synd.

Matth. 10, 28. HRædist eigi þaa sem Lijkamañ afLijfa, og Saalina gieta ei lijflaatid, helldur HRædist þañ framar, sem Saalu og Lijfi gietur TOrtijnt i Helvijti.

Phil. 2, 12. Verkid ydar eigiñ Saaluhiaalp med ÖTTa og OTTa.

Er margslags Guds Otti til?

Tveñ=

Tveñslags, Prældooms Otti, og Sonarlegur Otti.

† Hvad er Prældooms Otti?

Þegar Madur ottast Gud vegna Straffsins alleina, enn hefur hverki Elsku nie Traust til hanns.

1. Joh. 4, 18. Hrædsla er Ei gi J Kiærleikanum, helldur utdrijfur fullkomlegur Kiærleiki Hrædsluna, þvi ad Hrædslañ hefur Kvøl, eñ hver hañ hrædist, sa er ecki fullkomlegur i Kiærleikanum. Job. 15. 20.

† Hvad er Sonarlegur Otti?

Þegar Madur af Elsku til Guds, er kvijdandi fyrir ad giøra honum nockud a mooti, þoott hañ ætti sier eigi nockurs Straffs ad vænta.

1 Mos. B. 39, 9. Hvernig Ma EG Giøra so mikid Oðæfu Verk, og syndgast a mooti Gudi?

† Hver af þessum tvøfallda Otta fiñst hia Kriettchristnum?

Sa Sonarlegi Ottiñ tilheyrir þeim eiginnlega, so sem Guds Børnum; Þo blandast hañ oft med nockru af Prældooms Otta, sierdeilis a Freistingar Tijmanum.

Rom. 8, 15. Þier hafid eigi medtekid Prældooms Anda so þier þurfid aftur ad uggaum ydur; Helldur hafed þier medtekid eiñ OSkabarna Anda, fyrir hvern vier køllum, ABBa, Elskulegur Fadir.

Matth. 8, 26. Hvad hrædist þier so, þier Lijtiltrwadir?

Hvar af þeckir Madur eina Gudhrædda Mañeskiu?

Þar af, ad hun hatar og fordast Syndina, sem siñ stærsta Ovin, og ølldungis fær ecki af sier, ad giøra þad sem Illt er af Asetningi.

Ordsk. 8, 13. OTTi DROttiñs Hatar þad Illa.

Eru þeir allir Gudhræddir, sem lesa, bidia og syngia mikid?

Ecki alltijd, þvi þeir eru til, Hverier ed hafa Yfirlit

Gudlegs Athæfis, eñ þess Kraſti afneita þeir. 2. Tim. 3, 5.

Af hveriu hefur ſu ſaũa Gudhrædſla ſiñ Uppruna?

Af Trwñi og Kiærleikanum, ſem verkar ſoddañ Umhiggiu fyrir þvi ad þocknaſt þeim æſtwdlega Fodur.

Hvad er þad, ad elſka Guð?

Þad er, ad oſs þyki mikid til hanns koma, og oſs innilega længi eftir honum, leitum i honum vorrar riettu Gledi og Unadſemdar, og giefum oſs alldeilis á Valld hañs þægilegum Vilia.

Pſal. 18, 2. HIartkiærañ hefi eg þig DRottiñ miñ Stirkleiki.

Pſal. 73, 25. 26. Nær eg hefi ad eins þig, þa hyrdi jeg eckert um Himin og Jørd, þo ad eiñig mitt Liif og Sæl vanmegniſt, þa ER tu þo GUD alla Tijma MJtt HJartans TRauſt og mitt Hlutſkipti.

Pſ. 42, 2. 3. Liika ſem þad Hiørturiñ kallar eftir ferſku Vatni, ſo kallar miin Sæla, Gud til þijn. Miina Sæl hana PYrſtir eftir Gudi, eftir þeim Lifanda Gudi, hvenær mun eg þangad komaſt, ad eg ſiae Guds Audlit.

Hverſu migg eigum vier ad elſka Gud?

Yfir alla Hluti fram, þvi hañ er þad æðſta Gooda. Matth. 10, 37. Hver hañ elſkar Fodur og Moodur meir eñ mig, ſa er miin eigi verdugur. Sia Luc. 10, 27.

† Kañ Madur þa ei bædi elſka Gud og Heimſins ſyndugt Hattalag?

Nei. 1. Joh. 2. 15. Eigi ſkulud þier Heimiñ elſka, nie neitt þad i Heiminum er, EF NOckur ELſkar HEimiñ, J HOnum ER ECKi KJærleiki Fødurſins.

† Hvers vegna eigum vier ad elſka Gud?

Fyrſt, vegna þeſs hañ er fullkomlega goodr i ſiælfum ſier; þar nærſt af þvi, hañ er goodr og Giædſkiſrijkur vid oſs, ſem daglega niootum hanns Vel-

giörninga.

Matth. 19,17. Eingiñ er goodur utañ alleina Gud.

1. Joh. 4,19. Laatum oß hañ elſka, þvi hañ heſur Elſk-ad oß FYrri.

Hvar af ſieſt þad, ad Madur elſkar Gud?

1.) Af gudrækilegum Liſnadi.

Joh. 14,21. Hver hañ heſur mijn BOdord, og HEll-dur þau, HAñ er ſa ſem mig Elſkar.

2) Af Kiærleikanum til Naungans.

1. Joh. 4, 20. Ef einhver ſeigir: Eg elſka Gud; Og HAtar ſiñ Broodur, ſa er LJugari. Þvi hver hañ elſkar ecki ſiñ Broodur, hvern hañ ſier, hvernig giętur ſa Gud elſkad, þañ er hañ ſier eigi?

3.) Af Eſtirlaangan til Orda Drottins, og idug-legri Bæn til hanns.

Pſal. 73,28. Þad er mijn Gledi, ad eg helld mig til Guds.

† Gietur þu elſkad Gud af þijnum eigiñ Kroſtum?

Nei, Guds Andi verkar Kiærleikann i mier.

Rom. 5. 5. Guds Kiærleiki er UThelltur i vor Hiörtu fyrir HEilagañ ANda.

† Er nockurt Gagn ad þvi ad elſka Gud?

Jaa, allra ſtærſta Gagn. Rom. 8,28. Vier vitum, ad þeim ſem Gud elſka, PJena allir Hlutir til þins beſta.

† Meiga þeir þa, ſem elſka Gud, reida ſig øruggt uppaa hañ?

Jaa. Pſ. 84,12. 13. Gud Drottiñ er Sool og Skiøll-dur. Drottiñ giefur NAAd og HEidur, hañ mun ecki laata þa Froomu hafa Skort aa nockru Goodu. Drottiñ Zebaoth, SAEll er ſaa Madur ſem treyſtir uppaa þig.

Hvad er; Ad treyſta uppaa Gud alleina?

Þad er ad giefa ſig aa Valld Guds Forſioonar, med fullu Trwnadar Trauſti; Vænta alls Goods af honum, og befala honum oll ſijn Efne.

Ordsk. B. 3. 5. HOrlat Þig Uppa Drottiñ af ølluu Hiarta, og treysti ecke uppa þitt Hyggiu-Vit.

Ma Madur þa ecki reida sig a Meñina?

Ney; Þvi oft ber vid, ad annadhvert vilia þeir eigi, edur gieta eige hiaalpad.

Ps. 146. 3. 4. TReystid Eige Uppa HØfdingiana, þeir eru Meñ, þeir kuña ecki ad hiaalpa.

† Pvi a Madur þa ad reida sig uppa Gud?

Þvi hann er vor almaattugi og trwfasti Vinur.

Psal. 146. 5. 6. Sæll er sa, hvers HIaalp þad Gud Jacobs er, HVers VOn ad stendur uppa Drottiñ hañs Gud. Hver ed Himiniñ, Jørdina, Siooiñ og allt hvad þar er iñi, hefur giørt, HAñ sa ed TRw HElldur Eylijflega.

A Madr alleina ad reida sig uppa Gud þegar vel geingr?

Ney, ecki alleina þa, helldur sierdeilis i Neydiñi.

Ps. 57. 2. A þig treistir Saala mijn, og undir SKugga þiña VÆngia, þa hefi eg mitt Athvarf, þar til ad sw Ogiæfañ er umliden.

Ma Madur og reida sig uppa Gud, jafnvel þa hañ stofnar sier siaalfum i Haaska vijsvitandi?

Ney, þvi þad er Ofdyrfd.

Matth. 4. 7. EIgi skalltu FReista Drottins Gubs þijns.

Hvada Dygdir tilhlijda framar Fyrsta Bodordinu?

Þegar Madur ottast og elskar Gud yfir alla Hlutiframm, treystandi honum alleina, þa kiemr þar af sierdeilis Audmijkt, Poliñmædi og Afneitan siaalfs sijns.

Hvad er Audmijktiñ?

Þa Madur verdur i sijnu Hiarta med Rokum sañfærdur um siñ Overdugleika fyrer Gudi, og siñr til þess sama Overdugleika, hvers vegna hañ sie ei hæf-

hæfur til ad niota miñstu Náadar, Hrooſunar edur Upphefdar, eftir ſinne Verdſkulldan.

1. Pet. 5. 6. HUmbid ydur ſaſt vid Lytilætid, þvi Gud mootſtendr Dramblaatum; eñ Litilaatum giefr hañ Naad.

Hvad er Poliñmædiñ?

Ad Maduriñ vegna Guds taki vilíuglega aa mooti Mootlætingunum, þeim er ad Hondum koma, þo Holldi og Bloodi þungbærar finniſt; So hañ aan Moglunar, jaa, med Þackargiord, liggi undir þeim Poliñmoodlega, þar til Gudi þocknaſt, ad giora Umbreiting og Boot aa þeim.

Jac. 1. 2. 3. 4. Brædur mijnir! reiknid þad fyrir allañ FOgnud, nær þier i margvijſlegar FReiſtingar fallid; og vitid, þad Reinſla ydar Trwar verkar POliñmædi; Eñ Poliñmædiñ mun ſtadfaſt bliifa, allt til Enda, ſo ad þier ſieud fullkomnir og algiordir, og i eingu Breſt hafid.

Hvad er Afneitan ſiaalfs ſiins?

Þad er, ad Madur afneiti ſijns eigiñ Holldz Vilia og ollu þvi ſem honum þykir vænt uñ i Heiminum, ſo ad Guds Vilie alleina meigi i honum Framgaang faa.

Luc. 14. 26. 27. Ef nockr kiemur til mijn og HAtar eigi (þad er afneitar edur miña elſkar) Fodur ſiñ og Moodur, Konu og Born, Brædur og Syſtur, og þar til ſitt eigid Lijf, hañ KAEr EIgi MJñ LAEriſveiñ VEriđ: Og hver hañ eigi ber ſiñ Kroſs og filgir mier eftir, ſa gietur eigi miñ Læriſveiñ verid.

Ut af Odru BODORDINU.

Hvar fyrir ſtanda upphafliga i Utleggingu þeſſa og hiña añarra Bodordaña þeſsi Ord:

Vier eigum ad ottaſt og elſka Gud?

So þar med verdi syndt, ad allar saññar Christiñdoomsins Dygdir meiga ecki vera einber utvortis Hæverska og sidsamlig Riettviise, helldur eiga þær ad framkoma af elskuriiku og gudhræddu Hiartalage þess iñra Maññsins. Þær eiga ad vera riettir Trwariññar, Kiærleikans og Gudhrædsluññar Avextir, ef þær skulu Gudi þocknast og vera betri eñ Phariseanna Riettlæti.

Hvad illt er bañad i ødru Bodordinu?

Ad leggia Guds Nafn vid Hiegooma.

† Hvad er Guds Nafn?

1.) Þau eigiñlegu og sierdeilislegu Nøfn, med hverium hañ verdr nefndur i Ritninguñi, so sem: Jehova, Gud, Drottiñ, Fader, Sonur, og Heilagur Andi, Jesus Christur, og þesskonar fleiri.

2.) Allt þad sem Gudi tilheyrir, hvar af hañ þeckist liika sem eiñ Madur af siinu Nafni; Hier til heirir sialfs hañs Vera, Eigiñlegleikar, Hætign, hañs Verk, hañs Ord, hañs Sacramenta, og allt þad sem tilheyrir hañs Dijrdkan. Psal. 48. 11.

Hvernig verdur Guds Nafn lagt vid Hiegooma?

1.) Þa Madr hefur i daglegu Tali Guds Nafn, edur Grein ur H. Ritningu, eda Vers ur einum gudrækilegum Psalmi eda nockud andlegt, med hiegoomlegum Hætti gaalauslega, til Skiemtunar edr Maaltækis, aan Virdingar og Gudrækni; Einnig þa Madur lastar Guds Verk.

2.) Þa Madur blandar þessu blessada Nafni vid bølvud Ord og Athafnir, og brwkar þad til For-

mælinga, Eida, Galdra, Liga og Svika.

Hvad er ad formæla i Guds Nafni?

Þa Madur i þessu gooda Nafni oskar Ills sier edur sijnum Naunga, jaa, þa margur Guds Ovin dyrfist ad hæda þann allra hærsta Gud sialfann.

Jac. 3. 9. Med Tunguñi dijrdkum vier Gud Fødur, og med heñi FOrmælum vier Mønnunum, epter Guds Mind giørdum, af hinum sama MUñi framgeingr Blessan og BOlvan. Þad skal eige so vera Brædur mijner.

Hvad er ad sveria?

Þa Madur brwkar Guds Nafn til ad stadfesta einn Hlut med, ad sañur sie, og þañig kresur Gud til Vitnis og Doomara sijns Maal-Efnis.

Maa Madur þa alldreigi sveria?

Ju, i stærstu Naudsyn, sem er: Nær Yfirvalldid Guds vegna krefst þess, og Sañleikuriñ kañ eigi oduvijs i Lioos ad leidast; Þa er þad eitt af Kiærleikans Verkum. Ebr. 6, 17. Meñirnir sveria vid eiñ ædri eñ þeir eru, og sa EJdur G Jørir ENda allrar pRætu.

Eru þa allir adrir Eidar i Daglegu Tali Synd?

Jaa, stoor Synd, þo lijtid sie agtad fyrir hana.

Matth. 5, 34. 37. Eg seigi ydur, ad þier skulud Olldungis ECKi sveria, eñ ydar Ræda sie Jaa, Jaa, Nei, Nei, eñ hvad framyfir er, þad er af hinu vonda.

Eñ ef Mad: vill eigi trua mier, þoott eg seigi Jaa og Nei?

Þaa maa eg ad hugga mig þar vid, ad mitt Vitni er i Himninum.

Er þa Syndiñ eins stoor, þa eg sver eigi af Asetningi, helldur hef þad Orda Tiltæki af Vana, sierdeilis þa eg hefi aa sønn ad standa?

Jaa vissulega, þvi sa syndsamlegi Vani sijnir þad, ad Syndinn drottni yfir mier.

Sir. 23. 11. 12. Sa Madur sem tamdi sier ad sveria, verdur fullur med Rangindi, og Plagan mun eigi vijkia fra hans Hwsi. Og hann skilur ecki, vidur hann ecki ad sijdur. Ef hann skil: , og skeitir ei þar um, þa syndgar hann tvøfalldliga.

Hvad er ad fremia Fiolkijngi i Guds Nafni?

Þa Madur vill med Guds Nafni, Grein Ritningar, eda nockru ødru, sem tilhlijdir Guds Dijrkan, lækna Men edur Fienad, signa edur særa, syna hver stolid hafe, edur fremia nockra Hiatrw.

5. B. Mos. 18, 10. 12. Þar skal ecki finnast hia þier sa nock:, sem fer med Spadooma, edur er DAgveliari, edur sa sem hyggur ad FUgla-Kvaki, edur GAlldraMadur, ed: SÆringa-Madur, edur nockur Fitons Anda FOrsagnari, ed: TEikna-Utleggiari, eda sa nockur sem LEitar FRietta af Daudum. Þvi hver han giorir soddan, han er ein SVijvirding fyrir Drottni.

† Leifist Mani eigi ad leita Rada til Fiolkunugra edur Vijsinda Mana, er so kallast?

Nei, eingvanveiginn. 3. B. Mos. 19, 31. SNwid ydur ecki til Spasagnar-Mana, og þier skulud einkis spyria af þeim sem fara med Teikna-Þijdingar, so ad þier saurgist ecki af þeim; Þvi eg er Drottin ydar Gud. Ezech. 14, 10.

† Þarf Madur ecki ad hrædast Galldra Men?

Nei, þvi þeir gieta þeim trwudu alls eckert giort, ean Guds Tilleatsemi.

Hvernig vanbrwkast Guds Nafn til ad liwga, pretta, edur svijkia?

1.) Med falskri Kieningu; Þa Madur brwkar Guds Ord til ad fegra nockurn Villu Lærdoom.

2. Tim. 3, 13. Þeir vondu Men og Svikarar framleidast æ til

til hins verra, þvi þeir Villa, og verda villtir. 2. Pet. 3, 16.

2.) Med Hræsni; Þa Madur midt i sinni Vondsku vill synast gudhræddur, vegna þess hañ ydkar Lestra og Saungva, eda talar um Guds Ord.

Psal. 50. 16. 17. Til hins Ogudhrædda seigir Gud; Hvar fyrir Kunngierir þu mijnar Riettlætingar, og tekur miñ Sattmaala þier i Muñ, þar ed þu hatar Typtunina, og fleigir mijnum Ordum a Bak þier aftur.

Hvers hefur sa ad vænta, sem med nockurt soddañ Slag leggur Guds Nafn vid Hiegooma?

Stoors Straffs, bædi tijmanlega og eylijflega; med þvi Drottiñ vill eigi hallda þañ saklausañ, edr ohegndañ vera laata, sem leggur hañs Nafn vid Hiegooma.

Hvad er þad Gooda, oss verdr skipad i Ødru Bodordinu?

Ad vier i øllum vorum Naudsynium og Mootgaangi, akøllum Guds heilaga Nafn, þad tilbidium, losum, og þvi Packir giorum.

Hvad er þad; Ad Tilbidia og Akalla?

Bæniñ er Christins Mañs ydugleg Ofk til Guds. 1. Thess. 5, 17. Bidied vaflaataulega.

Eñ Akallan, er ein alvarlegri Bæn, sem pressast ut af Hiartanu vegna Neydar og Angistar.

Ps. 50, 15. Akalla mig i Neydiñi, þa mun eg frelsa þig, og þu skallt þa heidra mig.

Hvad er þad: Ad losa Gud og hønum Packir ad giøra?

Þad firra er: Ad kannast vid Guds Fullkomlegleika og Giædsku i siaalfum sier, og vegsama hann i sijnu Hiarta. Þad sijdara er: Ad kannast vid hañs Giædsku vid oss, og prijsa hañ þar fyrir.

Ps. 103, 1. 2. Lofa þu Saala mijn Drottiñ, og allt hvad i mier er hañs heilaga Nafn. Lofa þu Drottiñ Saala mijn,

og forgleym eigi þvi Gooda, sem hañ hefur giørt þier.
Er eñ fleira þad Gooda, sem Añad Bodordid skyldar oss til?
Jaa, sem er; Ad hafa Guds Ord uṁ Hond med allri Virdingu, tala giarna uṁ þad, lesa kostgiæfilega þa heilogu Ritning, og ad vidurkieña Guds Saññleika ossielsdꝛ, jafnvel i stærstu Hættasemdum.

Ut af Pridia Bodordinu.

Hvad er oss boded i Pridia Bodordinu?
Ad vier skulum helga Hvijldardaginn.
† Hvar af hefur Hvijldardaguriñ sitt Nafn?
Af Guds eiginn Hvijld, þad er: Ad hann hætti Skopunar-Verkinu a þeim siounda Deige, eftir þad, hann hafde a undannfornum sex Dogum skapad Himin og Jord. 1. Mos. B. 2. 3.
Hvad er þa Hvijldardaguriñ?
Hiaa Gydingum var þad saa sioundi Dagr i Vikuñi, a hverium Gud hvijldist; eñ hiaa oss er þad saa fyrsti, a hverium Christr uppreis fraa daudum.
Hvernig eigum vier ad helga Hvijldardagiñ?
So ad vier brwkum allañ þañ Dag, alleina til heilagra Hugsana, Orda og Verka, og til Eflingar vorri eigiñ Helgun.
Hvad eftir þa vora Helgun?
Kostgiæfilega ad heyra Guds Ord, lesa þad, og yfirvega bædi i Kyrkiuñi og vorum eigiñ Hwsum.
Joh. 17. 11. Heilagi Fadir, HElga þU þa i þijnum Saññleik, þijn ORd eru Saññleikur.
Hvernig eigum vier ad hlijda a Guds Ords Predikun?
Med Hiartannlegri Gudrækni, og sannarligu Aformi, ad laga vort Lijferni þar eftir.

Jac. 1. 22. Verid og eiñig GJørendur Ordsins, eñ eigi alleinasta Tilheyrendur, hvar med þier sialfa ydur a Tælar dragid.

‡ Forum vier þa til Kyrkiuñar alleina til ad heyra Predikunina?

Ney, helldur og so til ad vegsama Gud, og upporda hver añañ til elskufullrar Umgeingni mz honum.

Coloss. 3. 16. Lætid Christi Ord riikuglega byggia medal ydar i allri Vitsku. Kennid OG AMiñid ydur sialfa med PSalmum og Lofsaungum og Andlegum Kvædum, og syngid Drottni i ydrum Hiortum mz Þackargiord.

Er þa allt bwid þegar soddañ Pioonustugiord er endud?

Ney, vier eigum siidañ, med Bænum, Yfirvegan og Ransookn, ad iñþrickia Sañleikanum einn þa kroftuglegar i vor Hiortu; Og i þessu iñvortis Mysterinu, sem er einn hoogvær Andi, eigum vier ad þioona Gudi, þacka honum, tilbidia hann, og lata hañs Ord gaanga oss rett innilega til Hiarta.

Lúc. 11, 28. Sæler eru þeir, sem heira Guds Ord, og vardveita þad.

Hvad er þad Illa, sem i Pridia Bodordinu er bañad?

Ad vier forsøgtum eda vanrækium Guds Ord, eda lætum veraldliga hluti hindra oss i vorum Gudrækues Efnum.

Hver vanrækir Guds Ord?

Saa sem eañ sañra Naudsynia, situr heima og fer eigi til Kyrkiu aa tilsettum Tijmum. Ebr. 10. 25. Yfirgefum oss eigi ysirgiefa vornSøfnud, sem sumra er Sidr.

Hver foragtar Guds Ord?

Saa sem undir þess Heyrn edr Lestri, skrafar, sefur edur fyllir upp sitt Hugskot med annarligum Þeunkum. Pred. 4. 17. (5. 1.) Vakta þiñ Foot,

nær

nær þu geingur til Guds Hwss, og kom so þu kuñir ad heyra. Pad er betra eñ ſꝏviſs Maũs Offur.

Hvar med vanhelgar Madur Hvijldardagiñ?

Med lijkamlegu naudsynialauſu Erfidi, ſomuleidis ſyndſamlegum Skiemtunum, ſo ſem Danſi, Spilum, Gledileikum, ad gꝏnga i Dryckiu-Hws, og ødru ſoddañ, ſem alltijd er Synd i ſiꝏlfu ſier, enn a Helgi-Døgum twøfolld Synd.

Eru þa eingiñ utvortis Verk leifileg a Suñudøgum?

Iu, ſonn Naudsynia-Verk, ſem eigi meiga undandragaſt, og Kiærleiks Verk, ſem ætijd a ad giøra. Siꝏ Luc. 14. 5. Matth. 12. 7.

Er þad þa ecki noog til Sabbaths-Dagſins Helgunar, ad Madur gꝏngi Jdiulaus?

Nei, Madur a i þeſs Stad, þvi framar ad aſtunda; ad hafa Hiartans Uṁgeingni med Gudi, ſo Hvijld Lijkamans adſtodi Sꝏlarinnar Erfidi.

† Þurfum vier þa vid þeſſa Hvijldar Dags i hverri Viku?

Vor eiginn Sꝏlar Þreinging ꝏviſar oſs þa ſtooru Naudſyn, ſem vier høfum til þeirrar andlegu Hvijldar, og ſameiginnlegrar Uppbiggingar.

Su Auñur Tablañ.

Hvad er i ſtuttu Maali Jñihalld Añarar Vobordꝏ Tøfluñar?

Kiærleikurinn til ſiꝏlfra vor og vors Nꝏunga. Matth. 22. 39. Elſka ſkalltu Nꝏunga þiñ ſem ſiꝏlfañ þig.

Er þad þa riett ad elſka ſiꝏlfañ ſig?

Iꝏ, eñ ecki i oſkickanlegañ og ſyndſamlegañ mꝏta, þvi þa er Siꝏlfs Elſkañ Ordſok til alls Jlls.

J hveriu er iñifaliñ ſu ſyndſamlega og oſkickanliga Siꝏlfs-Elſka?

Þegar Madur leitar þess sem honum þykir horfa til sijns eigiñ Gagns, siñar Vegsemdar edr Skiemtunar, med soddañ Hætti sem strijdir aa mooti Guds Vilia, og hirdir ecki neitt uñ Naaungans Kiærleika.

Hvar i er iñifaliñ su skickañlega og syndlausa Siaalfs-Elska?

J þeirri Eftirlaungun sem af Gudi er iñplontud til ad efla sijna eigiñ Velferd, og hina soñu Saaluhiaalp.

Hvad er þad þa sem þu aatt mest ad hirda uñ og hafa Umhiggiu fyrir ad efla og styrkia til Velferdar?

Saaliñ er þad, sem er saa ypparligri og odaudleigi Partur Mañsins.

Matth. 16. 26. Hvad stodar þad Mañiñ þo hañ viñi allañ Heimiñ, eñ feingi Tioon aa siñi Saalu.

† Maa eg þa lijka bera Umhyggiu fyrir Lijkamanum?

Jaa, i skickañlegañ Maata, og so sem hañ þarf med naudsynlega. Eph. 5. 29. Alldreigi hefur nockur sitt eigid Holld hatad, helldur nærir hañ þad og foostrar.

† A þa Holldid eigi ad krossfestast?

Ju, þvi añars strijdir þad i mooti Saalunni, med þvi Syndinn bijr lijka i Holldinu og uefnist Holld. 1. Cor. 9. 27. Eg TEm miñ LJkama OG PJnai hañ. Col. 3. 5. So deidid nu ydar LJmu sem aa Jordu eru. Rom. 13. 14. Hafid ei Umhyggiu fyrir Holldinu, til (ad uppvekia) GYrndirnar.

Hvad kieñir mier hin oñur Tablañ uñ þad sem aahrærir miñ Naaunga?

Þad, ad eg aa ad vera vid hann so siñadur, og ...a mier so vid hann, sem mier er fremst mogu...t, og eg villdi mier af honum kioosa.

...tth. ... 12. Allt hvad þier vilied Meñirnir giori ydr,

þad

þad skulud þier og þeim giøra, þad er Løgmalid og Spamenirnir.

Hvernig giet Eg þa fundid eftir þessari Reglu, hvad Riett er edr Rangt i Umgeingni vid minn Naunga?

Nær jeg set mig sialfann i Stad mijns Naunga, og yfirvega, hvert eg villdi hann slæi mig, bolvadi mier, sviki mig, stæli fraa mier, edur baktaladi mig, og med þvi mijn Elska, sem eg hefi a sialfum mier, vill þetta ecki lijda, þa er hun mier ein Regla um Elskuna til mijns Naunga, og sijnir einnig hvad Gott eg a honum ad giora i Stadinn þess Vonda.

Hver er þa minn Naungi?

Aller Menn, hvert sem þeir eru meiri Hattar edur minni, christnir edur heidnir, vondir edur goodir, Vinir edur Ovinir, sierdeilis þeir sem vier vitum ad i Naud eru staddir, og kunnum ad hialpa. Post. G. B. 17. 26. Allar Mañaña ÆTTkvijslir, bwa a Jordunni af einu Bloodi. Luc. 10. 29.

† Er þa einginn Mismunur, edur hærra edur lægra i Elsku þeirri sem Madur a ad hafa til Naunga sijns?

Ad vijsu, þvi þess meir og framar sem minn Naungi er mier vandabundinn, annadhvert i lijkamligann Maata, ad Skylldugleika, Mægdum, Vinattu, Naagrenni, og Velgiordum; Edur uppa andlega Vijsu, vegna sameiginnlegra Trwarbragda, Vonar, Kiærleika og Alvorugiefnis, i þvi, ad leita Guds Rijkis, þess naakvæmlegar er eg skylldugur ad audsyna þvilijkum Kiærleika framar enn ødrum. Gal. 10. 20. Firsi vier hofum enn Tijdena, þa giorum Gott hverium Manni, eirna MEst PEim sem ERu TRwarinnar HEimkynnis.

Er eg þa skylldugur ad elska lijka Ovin miñ sem sialfañ mig?

Jaa. Matth. 5. 44. Elskid þier Ovini ydar, blessid þa er ydur bølva, giorid þeim gott er ydur Hata, og bidied fyrer þeim er ydur Skada OG Offsookn veita, so ad þier sieud Børn Fød: ydar, þess aa Himnum er.

† Maa eg þa ecki hata þañ ogudlega?

Ney, eg aa ad laata mier umhugad vera um hañs Gagn, lijka sem nockurs añars. Eñ giæta þo ad sialfum mier, ad eg eigi samþylle Synd hañs, og elska mest hañs Saalu, og ala Oñ fyrer henni.

† Er þad noog, ad vier med Ordum og Atvikum audsijnum oss vingiarnlega vid vorn Naunga?

Ney, þad aa vissulega eiñig ad vera i Verki og Sannleika. 1. Joh. 3. 18. Elskum eigi med Ordi og Tungu alleiña, helldur med VErki og SAñleika.

† Hvers vegna eigum vier ad elska vorn Naunga?

Guds vegna; þvi þad kiennir hann oss med sijnu Ordi og Eptirdæmi. 1. Joh. 4. 11. Þier æstsamlegir: Fyrst þad GUd hefur OSs SO Elskad, þa skulum VJer eiñig Elska OSs JNNbyrdis.

Hvar verdur mier fraũveigis utmaaladur Kiærleikurinn til Naungans?

J þeim Sio seinni Bodordunum sem hlijda til Annari Toblunni.

Hvert er þad Fyrsta Bodord aa Añari Tobluñi?

Þad Fioorda Bodordid.

Ut af Fioorda Bodordinu.

Hvad er oss skipad i Fioorda Bodordinu?

Ad hafa vora Foreldra i Heidri, þioona þeim, hlijda þeim, og virda þa.

Hvad er bañad i Fioorda Bodordinu?

Ad fyrerlijta, og til Reide ad reita vora Forelldra.

Hverier skiliast undir Nafni Fødur og Moodur?

Fyrst vorir naatturlegir Forelldrar, þar nærst þeir sem i nockurn Maata eru yfir oss bodnir edur stioornandi, so sem: Yfirvallds-Persoonur, Fiær-hallds-Menn, Hwss-Bændur, Prestar, Skoola-meistarar, og þesshaattar, sem allir eru Forelldrar, hver eftir sijnu Standi.

Hvad margar eru Høfudstiettirnar?

Þriaar sierdeilis, sem er:

1.) Veralldleg Vallds-Stiett. J hverre Kongar, Furstar og adrar Yfervallds Persoonur eru Forelldrar, en þeirra Børn Undersaatarner.

2.) Kiennidooms-Stiettinn. J hverri Prestar og Skoolameistarar eru Forelldrar, en þeirra Tilheyrendur og Lærisveinar, Børn.

3.) Hwssstioornar-Stiettinn. J hverri Fadir og Moodir, Hwssbændur og Hwssmædur, Fiær-halldsmenn, Velgiørdamenn og froomt gamallt Foolk, eiga ad virdast sem Forelldrar af Børnum, Barna-Børnum, Stiwp-Børnum, Þioonustu-Foolki, Umbods-Børnum, og ødrum Ynglingum.

Hvers vegna a eitt Barn, edur Þienare, edur Lærisvein, ad heidra þessa Forelldra?

Vegna þess, þad er Guds Skipan, og þienar til þeirra Velferdar.

Hver hefur tilsett Yfervallded yfir oss?

Sialfur Gud. Rom. 13. 1. Þar er eigi nockur Valldstioorn utan af Gudi.

Erum vier þa Guds vegna skylduger ad hlijda, lijka ei-

nu ogudlegu Yfirvalldi?

Jaa, þad var heidid Yfirvalld, sem St. Petur villdi, ad þeir, sem lifdu i þeirri fyrstu Christni, skylldu hlijdnir vera, þa hann sagdi:

Verid undirgiefnir allri mañlegri Skickun, fyrer Herrans Sakir. 1. Pet. 2. 13.

Hvernig eiga Undirsaatarnir ad hegda sier vid sijn Yfirvølld?

1.) Eiga þeir viliuglega ad hlijda þeim.

Rom. 13. 5. Verid nu af Naudsyn UNdirgiefnir, eigi alleinasta Hirtingariñar vegna, helldur og lijka eiñiñ fyrer Samvitskuñar Sakir.

2.) Heidra þau.

Rom. 13. 3. Gieñd þeim HEidur sem Heidur heyrir.

3.) Bidia fyrer þeim.

1. Tim. 2. 1. So aaminni eg nu, ad Meñ niñfram alla Hluti, giøri Boonir, BÆnir, FYrerbeidslur og Packargiørdir fyrir øllum Møñum, fyrer Kongum og øllu Yfirvalldi, uppaa þad vier mættum hafa spakt og rooslamlegt Lijferni i allri Gudrækni og Sidsemd.

4.) Skulu þeir greiduglega giallda þeim Skatt, Tolla og Tijunder.

Matth 22. 21. GIefid þa KEisaranum hvad Keisarans er, og þad Gudi hvad Guds er.

† Eru Toll-Svik og þesshaattar Afdraatti stoor Svik?

Jaa, vijst. Rom. 13. 6. 7. Þar fyrer skulud þier og Skatt giallda, þviad þeir eru Guds Pienarar, sem slijkar Verndanir skulu styrkia; þvi giefid þad hverium sem þier skylldugir erud, þeim SKatt sem SKattur heyrir, þeim TOll er TOllr heyrir, þeim OTta er OTti heyrir, þeim Heidur sem Heidur heyrir.

† Maa Madur alldregi vera Yfirvalldinu ohlijdiñ, edur forsooma þess Skipan?

Alldreigi, nema befalad sie þad sem er opinnber Synd, aa mooti Guds Bodordum. Þvi þa hæfir ad Madr framar blijdi Gudi eñ Moñum. Post. G. B. 3. 19.

Hvad er Yfirvalldsins Skylda vid Undirsaatana?

Ad elska þa, leita þeirra tijmannlegrar og eylijfrar Velferdar, hallda vid Fridi og goodu Skicki, med þvi ad straffa þad Vonda enn launa hid Gooda. Rom. 13. 4. Valldstioorniñ er Guds Þienari Þier til GOda, eñ ef þu giorir þad vondt er, þa maattu vttast, þviad hun ber eige SVerdid FOrgiefins.

Af hverium eru Lærisedur og Predikarar tilsettir?

Af Gudi. 2. Cor. 5. 20. So erum vier nu Sendi, bodar i Christi Stad, þvi Gud aaminñr fyrir oss.

Eiga Tilheyrendurner ad hlijda Aamiñingum þeirra Saalusorgara?

Jaa vissulega. Ebr. 13. 17. Hlijdid ydrum Kieñisedrum og silgid þeim, þviad þeir vaka yfir ydrum Saalum, lijka sem þeir ed Reikningskap þar fyrir giora skulu, so ad þeir giori þad med Gledi, eñ ecki med Andvarpan, þviad þad er ydur ecki gott.

†. Eiga Meñ og ad hlijda einum ogudlegum Kieñisödur og breita eftir þonum?

Ecki maa breita eftir hañs Verkum, helldur hañs Kienningu hlijda, so framt sem hann vijkur eigi fraa Ritningariñar Sannleika, og maa ransaka þad, eins og þeir i Berrohen giordu. (Post. G. 17. 11.) Og þar aa heima þad Christr segier: Matth. 23. 2. 3. A Moisis Stooli sitia Skriftlærdir og Phariseai. Allt hvad þeir segia ydr ad hallda, þad HAlldid og GJorid, eñ eftir þeirra Verkum skulud þier ei giora, þviad þeir segia þad og giora eigi.

Uñ hvad eru Tilheyrendurnir þeirra Kieñisedrum skylldugir?

Ad elſka þa, bliida, endurgiallda og bidia þeim Goods, og virda þa. Gal 6. 6. Sa frædduꝛ verdur m; Ordinu, hañ bijti hønum Allshꝛatiudum GIædum, ſem hañ uppfrædir.

Hvad er eins Kieñifødr Skyllda vid ſijna Tilheyrendur? Ad kieña þeim, amiña og ſtraffa þa af einu goodſwſu, hoogværu og umhyggiuſullu Hiarta; Samuleidis ſiſeldt ad bidia fyrer þeim, hugga þa og ganga undann þeim med goodum Efterdæmum.

2. Tim. 4. 2. PRedika þu ORdid, hallt vid, hvert þad ſkiedur i haglegañ Tijma, eda ohaglegañ, ſañfær, ſtraffa, amiñ, med allri Poliñmædi og Kieñingu. 1. Pet. 5. 2. 3. 1. Cor. 4. 16. 1. Cor. 11. 1.

Er eirn Preſtur ecki ſettur til ad hugga alla Meñ?

Nei, ecki utañ þa ſañ-ydrandi: Þeim ſem lifa i Andvaraleyſi er Hugguniñ Saalariñar Olifian.

Ezech. 3. 9. Nær eg ſegie til hiñs ogudlega: Þu ſkallt Dauda deya, og þu WArar HAñ EIgi WId þa mun hiñ ogudlegi deya fyrer ſiña Synda Sakir, eñ hañs Bloods mun eg krefia af þiñi Hendi.

† Hverier eru þeir ſolſku Spameñ a medal Kieñifedraña, ſem Meñ eiga ad vakta ſig fyrer?

Næſt mørgum ødrum er ei verda taldir, eru ſierdeilis, eftir Frelſarans Ordum, þeir ſem giora breidann þann Veg, ſem leidir til Himins, og draga ſo Saalirnar a Talar med Von Saaluhiaalpariñar þar til þær vakna i Helviiti.

Matth. 7. 14. 15. Þad Port er þraungt, og ſa Vegur er miоr, ſem til Lifſiins leidir, og þeir eru ſair, er hañ rata. Vaktid ydur fyrir Fals-Spamøñum, ſem til ydar koma i Klædum Saudaña, eñ iñañ til eru þeir glepſandi Ulfar; Af Avøxtum þeirra meigid þier þa þeckia.

Eſ. 3. 12. Foolk mitt, þijnir HUggunarmeñ WIlla þig.

Hvad

Hvad er þeirra natturlegu Forelldra og Fiarhalldsmanna Skyllda vid þa Ungu?

Ad bidia fyrir þeim, og bera Umsorgun fyrir þeirra tijmanlegri, andlegri og eilijfre Velferd.

Eph. 6. 4. Þier Fedr skulud ei egna ydar Børn til Reidi, helldur alid þau upp i AGa og UMvøndun til Drottins.

Hvad eiga Forelldrarnir ad giøra vid Ohlijdinn Børn?

Þeir skulu straffa þau skinsamlega og goodfuslega, ecki til Uppertingar, helldur til Betrunar.

Ordst. V. 13. 24. Hver han sparar sinn Vønd, han hatar sinn Son, enn hver ad honum hefur Ast, agar han sniootl.

† Straffar þa Gud Forelldrana sem laata Børnin vera sialfraad?

Jaa, þad siaum vier af Eptirdæmi Eli.

1. Sam. 2. 32.

† Kann Madur og so ad straffa Børnin umm of?

Jaa. Eph. 6. 4. Þier Fedur skulud ei egna ydar Børn til Reidi.

Hvad er Barnanna Skyllda vid Forelldrana?

Ad heidra þa og elska, þiona þeim og hlijda med Hiarta, Ordum, Vidmooti og Verkum, lijka þegar Børnin eru ordinn mindug, skinsom, rijk og ealitleg; Einnig ad bidia fyrir þeim.

Sir. 3. 10. HEidra FØdur og MOodur, med Giørdum, Ordum og Polinmædi, so ad þeirra Blessan yfir þig komi. V. 14. Kiæra Barn, AMNast þu þinn FØdr, i sinni Elli, og stigg hann eigi so leingi hann lifir. V. 18. Hver sinn FØdur FOrir-lætur, sa verdur Smadur (er sem einn Gudlastari) og hver hann sijna MOOdur stiggir sa er BOlvadur af Drottni.

† Maa eitt Barn gifta sig utan Vilia og Samþycki sinna Forelldra?

Nei, þad er ad giøra þeim stoort Angur.

† Eiga

† Eiga Meñ ad hlijdnast Foreldrunum i Illu og Syndsamlegu?

Nei. Matth. 10. 37. Hver hañ elskar Fødur og Moodur meir eñ mig, sa er mijn eigi verdugur.

Hvad er Hwsboondans og Matmooduriñar Skyllda vid þeirra Pioonustufoolk?

1.) Ad giefa þvi tilheyriliga Fædu og Laun i riettann Tijma. 3. B. Mos. 19. 13. Lattu ecki Daglauna Mañsins Verk-Kaup vera hia þier allt til Morguns.

2.) Stijra þvi og stioorna med goodfwslegri Polinnmædi. Eph. 6. 9. Og þier Drottnar, giorid eiñig þetta hid sama vid þa, og latid af Ognunum; og vitid eiñig, þad ydar Drottiñ er a Himnum, og þad hia hönum er eckert Mañgreinar alit.

3.) Ad laata sier vera umhugad um þess lijkamlega Naudsyn, sierdeilis þa þad er veikt, sem og eins lijka um þad þvi er andlega naudsynlegt, ad þeir uppfrædi, amiñi, og bidie fyrir þvi, so sem giorde Hofudsmaduriñ i Capernaum, Matt. 8. 6. Gen. 18. 19.

Hvad er Pioonustu foolks Skyllda vid þess Hwsbændur og Matmædur?

Þad a ad elska þau, heidra og hlijda þeim, og leita þeirra Gagnsmuna i øllum Hlutum, vera ydid og trwtt, hvert sem þeir eru nær eda fiær, og bidia lijka kostgiæfilega fyrir þeim. Eph. 6. 5. 8. Þier Pioonustumeñ, verid hlijdugir ydrum lijkamlegum Drottnum med Otta og Skielfingu, i Einfalldleik ydvars Hiarta, so sem Christo, eigi alleinasta med Þioonustu fyrir Augunum, Mønnunum til Þocknunar, helldur so sem Þioonar Christi, þad þier giørid þeña Guds Vilia af Hjarta med goodum Vilia, latid ydur þyckia, so sem þier þioonid Drottni, og eigi Mønnunum, og vitid, ad hvad sem hver

eiñ

eiñ giørir gott, bad mun hañ af Drottne medtaka, hvert hañ er Præll eda Frelsingi.

† Eñ ef Hwsbondiñ er undarlega lyndur og bægt er ad forlijkast vid hañ?

Þa æ Christiñ Þienari ad ydka Þolinmædina 1. Pet. 2. 18. 19 Þier Þionustumeñ, verid Herrunum undirgiefnir med allri Ottasemi, eigi alleinasta goodum og spakferdugum, helldur einig þeim Sierlundudu, þvi þad er Naad ef nockur fyrir Samvitskuñar Sakir til Guds þolir hid Jlla og lijdur hid Orietta.

Mæ Þionustufoolk vera so hlijdid, ad þad læki bræka sig til syndsamlegra Verka?

Nei, eingvañveiginn; Þvi hætt er Herrabod, eñ hærra er Guds Bod. Post. G. B. 5. 29. Framar ber ad hlijda Gudi eñ Møñum.

Hveriu lofar Gud þeim Børnum og Þienurum, sem eru hlijdiñ, og hallda Fioorda Bodordid?

Ad þeim vegni vel, og þau lisi leingi æ Jørduñi.

† Giefur þa Gud øllum froomum Møñum laangt Lijf og farsællt?

Jæ, siæi hann þad þiena til þeirra Sæluhiælpar, añars ecki.

† Þvi lætur hañ Ogudlega þa oft verda Gamla?

Af þvi hann vill unna þeim þess leingri Tijma og Tækifæris til Umvendunar.

† Straffar Gud þa Barnaña Ohlijdne eins og hañn launar þeirra Hlijdne vid Foreldrana?

Jæ, þar uppæ høfum vier merkilegt Dæmi æ Absalon, Davids þverbrotnum Syni, sem hieck æ Hæarinu i Eikinni, giegnumstunginn med þreim ur Spiootum, 2. Sam. 18. 9. 15.

Ut af Fimta Bodordinu.

Hvad

Hvad Illt er bañad i þessu Bodordi?

Allskins Mord og Mañdræp, sem eigi skied eftir Yfirvalldsins Doomi og Skipan, helldur af eiginn Hefndargyrni.

Hvad margslags er Mordid edur Mañdræpid?

Tveñslags, sem er fyrst, þad stoorkostlega (sem mikid ber æ) sem skiedur med giøranlegum Verknadi; og þad añad, sem miña ber æ, ed þad kiænligra, sem skied mz Hatri Hiartans, Ordum Munnsins, og Andlitsins Utliti.

Hvernig deydir Madur siñ Nææunga med Verkinu?

1.) Annadhvert i einu, med Hoggi, Stijng, Skoti, Eitri, og þvilijku. 1. B. Mos. 9. 6. Hver sem UThellir MAñsins Bloodi, hañs Blood skal og so uthellast fyrir Mañiñ.

Ellegar þad gietur og sked,

2.) Med laungum Tildrætti, og leinilega, med því ad koma Nææunganum i stoort Hiartans Angur, edur fyrra hann sinni Næring.

Sir. 35. 26. 27. Hver hañ tekur fraa ødrum hañs Næring, hañ DRepur siñ Nææunga; hver hañ giefur EIgi Erfidis Mañinum sijn LAun, sa er BLood-Hundur.

Nu ef Madur svipter eigi Nææungañ Lijfenu, gietur hañ þa deydt hañ med haturs fullu Hiarta og Illyrdum?

Jaa, þad kieñir Jesus, Matth. 5. 21. 22. Þar hann utleggur, hvernig þetta Bodord æ andlega ad skiliast (segiande.) Þier hafid heyrt ad sagt er til hiña Gamlu: Þu skallt ecki Mañ vega, eñ hver ed Mañ vegur, hañ verdur Dooms sekur; Eñ eg segie ydur, hver hañ er REidr BRoodur sijnum (aan Orsaka), hañ verdr DOms SEkur, eñ hver sem til Broodur sijns segier: RAcha, hañ verdur RAds sekur, eñ hver ed segier: Þu Afglapi,

hañ

hañ verdur sekur HElviijtis Elds.

Er þa ein Hatursfull og Heifndargiorn Mañeskia eiñ Mordinge?

Jaa vissulega, þvi Gud aalijtur Hiartad framar enn Hondina. 1. Joh. 3. 15. Hver siñ Broodr hatar, sa er MAñdraapari, og hier vitid ad MAñdraapariñ hefur eigi Eylijft Lijf hiaa sier bliifanda.

Er eiñ Ordhaakur, sem wteys griñum og hæduglegum Saar-Ordum, og so eiñ Mordinge?

Jaa, Jesus kallar þad Synd, sem forþienar Helviijtis Elld, og David seigir: Psal. 64. 4. Þeir hvetia siina Tungu sem Sverd, þeir ed med siinum eitrudum Ordum so skioota til Hæfis sem med Piilum.

Er þa Grimd, Heiptrækni, og Ulfwd, so hættuleg Synd?

Oiaa; Hvar sem hun hefur Yfirhond, þar er eigi Naadariñar Andi nie Bliidlyndi Jesu.

Eph. 4. 31. 32. Allur Beiskleiki og Grimd, Reidi, Hroopan og Lastan, sie laangt fraa ydur, samt allri Illsku; Eñ verid iñbyrdis hver vid aňañ vingiarnlegir og aastwdlegir, og fyrirgiefid hver ødrum, lijka so sem ad Gud hefur fyrirgiefid ydur i Christo.

Hvad skal þa eiñ Reidigiarn taka til Raada, til ad hafa i Taumi og dempa med sitt Heiptar-Sied?

Hann skal wtbrynia sig med Bliidlyndi Jesu, taka Vara aa hverri sinni Hugsan, bidia ad hann falli ecki i Freistni, og sialfur taka sier Vara fyrir Tilefni til Freistingarinnar.

† Er þa alls eingiñ Reidi leifileg?

Eingiñ Reide vid Persoonurnar, eñ reidast maa vid Synd og Vondsku, hvor riettferdug Reidi kallast Vandlæting, og kiemur af Elsku til Guds og Naungans. Jac. 1. 19. 20. Ps. 119. 139. Eph. 4. 26.

† Kañ Madr og ad venda þu Naunga ad Saaluñi til?
Jaa, med þvi ad leida hann i Villu, og med þvi ad hneixla hann. Matth. 18. 6. Hver hañ hneixlar eiñ af þessum Smaau, sem a mig trwa, þarfara være hönum ad Milnusteiñ heingdist uñ Hals hönum og være i Siaafar-Diwp socktur.

Maa Madur taka Lijfid af sialfum sier?
Nei, þad er ad drepa Lijkama og Saal i einu lagi, og aftur læsa Dyrum Naadarinnar, so sem Judas, saa Fordiorfunar Sonur giordi.

Hvad er þad Gooda sem oss verdur bodid i Fimta Bodordinu?
1.) Ad biarga og hiaalpa vid vorum Naunga i ollum hanns Lijfs Haaskasemdum.
1. Joh. 3. 17. Nær nockr hefur þessarar Veralldar Audæfi, og sier siñ Brooður Naud lijda, og lykur sitt Hiarta til fyrir hönum, hvernig blijfr Guds Kiærleiki hiaa hönum.
2.) Ad umgaangast vinsamlega og med Hoogværd vid vorn Naunga. Matth. 5. 5. Sæler eru Hoogværir, þvi þeir munu Jardrijkid erfa.
3.) Ad bera Umhyggiu fyrir Saal vors Naunga, þa vier siaaum henni hætt vid eylijfum Dauda, ad so miklu leiti, sem vier, so sem andligir Kieñimenn kunnum ad styrkia hana til Saaluhiaalpar, med goodfwsum Vidvorunum og Aminningum.
Jac. 5. 19. 20. Kiærir Brædr! Ef ad nockur a medal ydar villist fraa Sañleikanum, og umsnijr hönum einhver, saa skal vita þad, ad hver ed Syndaranum umsnijr i fraa Villu hañs Vegar, hefur frelsad eina Ond fraa Dauda, og mun nidri byrgia Fiollda Syndaña.

† Hver var saa Fyrsti Mordingi?
Cain, er sloo sinn Brooður Abel i Hel af Ofund.

† Er og Synd ad vera mysfunarlaus vid mællausar Skiepnur?

Jaa. Ordsk. B. 12. 10. Hin Riettlaati aumkar sig yfir sijnum Fienadi, en HiartaOgudrækins Mañs er omyskunsamt.

Utaf Siøtta Bodordinu.

Hvad er Hiuskapur?

Sw ellsta Stiett og Standi, af sialfum Gud iñsett i Paradijs, sem villdi ad Madr og Kviña skyll du eitt Holld vera.

Er þessi Stiett þa ecki syndsamleg og saurug.

Þad er hun ecki, þegar i henni er lifad eftir Guds Ordi og Villa.

Ebr. 13. 4. Hiwskapuriñ skal heidarlegur halldiñ vera hia øllum og Hioonabands Sængiñ oflecktud.

Til hvers hefur Gud iñsett Hioonabandid?

1.) Til Mañkynsins Friooſgunar. 1. B. Mos. 1. 28. Aukist þid og margfalldist og uppfyllid Jørdina.

2.) Til ad aftra illum Girndum.

1. Cor. 7. 2. Fyrir Frillulifnadar Sakir, þa hafi hver eiñ sijna Eigiñ Konu, og hver ein hafi siñ Eigiñ Mañ.

3.) Til iñbyrdis Adstodar, Huggunar og Raadaneytis. 1. B. Mos. 2. 18. Og Drottiñ Gud sagdi: Þad er eigi gott, ad Maduriñ sie einsamañ, eg vil giøra hønum eina Medhiaalp, þa sem vera maa hia hønum.

Hvernig a eiñ Egta-Madur ad hegda sier vid sijna Egta-Kviñu?

Hañ a trwlega ad elska hana, virda, stijra, stioorna, og ala Oñ fyrir henni, so og, ad umbera hennar Breiskleika med Poliñmædi, bidia fyrir heñi, og leita heñar Saalar Velferdar. Col. 3. 19. Pier Meñ, elskid ydar Eigiñ-Konur, og verid ei beiskluñdadir vid þær.

1. Cor. 7. 16.

Hvernig a ein Egta-Kvinna ad hegda sier vid sinn eiginn Mann?

Hun a ad vera honum undirgiefinn i Kiærleika, Trwskap og Umhyggiu fyrir Hwsshondlaninni, bidia fyrir honum, og leita hans Saalar Velferdar.
1. Mos. 3. 16. Þinn Vilie skal vera þijnum Manni undirgiefinn, og hann skal vera þinn Herra.
1. Cor. 7. 34. Su sem gift er, su ber Ahyggiu umm þad, hvad Heimsins er; og hvernig hun meigi Manninum þocknast. 1. Cor. 7. 16. 1. Pet. 3. 1.

Hvad er froomra Ecknaog Fødurlausra Huggun?

Ad sa Himneski Fadirinn hefur sierdeilis Naadarrijka Umhyggiu fyrir þeim og forsvarar þær.
Ps. 68. 6. Drottinn er Fadir Fødurlausra, og Doomari Ecknanna. Stendur framar. 2. Mos. 22. 22. 24. 5. Mos. 27. 19. Syr. 35. 14. 15.

Hvad er froomra Eckna Skyllda?

Þær eiga ad lifa i Sidsemd og Gudrækni.
1. Tim. 5: 5. 6. Pad er sannarleg Eckia, sem einsømul er, og sijna VON SEtur UPPaa GUd, og stadnæmist i Bænum og Akalli Dag og Noott, enn hun sem i Vijlijsi lifir, er lifandi daud.

Hvad er þad Vonda, sem ofs er bannad i Siotta Bodordinu?

Hoordoomur, Saurlifnadur, Blood-Skomm, bestiulegur Losti, Lijkamans Saurgun, Egtaskaparins Foragt, Synd til annarlegs Frijdleika, og allrahanda Saurugleiki i Hugsunum, Ordum, Vidmooti og Verkum, bædi i Egtaskapnum og fyrir utann hann.

Hvad er Hugsananna Hoordoomur?

Saurugar og lauslaatar Syndir, hveriar ei eru

hulldar fyrir Gudi, þvi hann þeckir Hiartad.

Matth. 5. 28. Eg seigi ydur, ad hver hañ Kvur KOnu, til ad GYrnast heñar, sa hefur þegar drijgt Hoor med heñi i sijnu Hiarta.

Hvad er Hoordoomur i Ordunum?

Allt svijvirdilegt og blygdunarlaust Klæm-Tal, Lauslætis-Skrif, Vijsur og Kvedlingar, Gicks-hættur og Narrari, sem horfir til Lauslætis, edur strijdir, hid minsta, æ mooti riettchristinni Alvoru-giefni, og roggsamlegu Skicki.

Eph. 4. 29. Lætid einga vonda Rædu framfara af ydrum Muñi.

Eph. 5. 3. 4. 5. Fridlulijfi og allañ Ohreinleik edur Agyrni, lætid eigi uñ ydur seigiast, so sem Heilogum hæfir, nie Gmanarleg ORd og fijflslegt Hial, eda KJeskni, hvad ydur heyrir ecki, helldur miklu framar Packargiord; Þvi þad skulud þier vita, þad eingiñ Fridlulijfis-Madur, edur ohreiñ, eda ægiarn, hver ad er Skurgoda Dyrdkari, hefur Arftoku i Rijki Christi og Guds.

Hvad er Hoordoomsligt Vidmoot?

Allrahanda utvortis Merki, sem auglijsa þad Oskamfeilna Hiarta, hvert sem helldur er Augna edr Andlits Bragd, Lijkamans osæmilig Opiñberan, Klædadragt osæmileg, Lauslætis Kossar, Dansar, Vijkivakar, og þessháttar.

Syr. 26. 13. 14. Sie þijn Dootter ecki bliwg, so halltu hana hardt, so hun fremie ecki siñ mootþrooadañ Vilia, æ medañ hun er frij. Þegar þu merkir þad hun Lostast ORistugliga i KRijngum SJg, so Tak þad vel til Vara, eñ ef þu giorir þad eigi, og hun brijtur þar fyrir æ mooti þier, so læt þu þig þad ecki undra.

† Eru þa Lauslætis Ord og Vidmoot so stoor Synd?

Jaa, eigi alleinasta eru þau i sialfu sier mikid

osæmileg christnum Mønum, helldur hafa þau og so mikid hæskasamlegar Verkanir, og þiena til enn þa framar ad uppvekia þa vondu Gyrnd, þar til su sama utbrijtst i Verkinu.

Jac. 1. 14. 15. Sierhver freistast, nær hañ T(I)lteigist af siñi E(I)giñ G(Y)rnd, og lockadur verdur. Og siidañ þad G(Y)rndiñ hefur gietid, fædir hun Syndina, eñ nær Syndiñ er fullkomnud, fædir hun D(A)udañ.

† Hvad giørir þessa Synd viddioodslega og Straffsverda framar eñ adrar Syndir?

Ad hun saurgar og fordiarfar æsamt bædi Saal og Lijkama, sem skylldu vera Guds Musteri, enn verda ad Hybijlum hins ohreina Anda.

1. Cor. 6. 15. 18. Vitid þier ecki, þad ydrir Lijkamir eru Christs Limir? Skylldi eg nu taka Christs Limi, og giøra þar af Skiækiuñar Limi? þad sie fiærri. Eda vitid þier ecki, ad hver hañ samlagar sig Skiækiuñi, ad sa er eiñ Lijkami med heñi? þvi þau munu (seigir hañ) Tvo i einu Holldi vera; Eñ hver hañ samteingir sig Drottni, sa er eiñ Andi med honum. Flyid F(R)idlulifnadiñ; þvi ad allar Syndir, hverjar Madriñ driigir, eru utañ hañs Lijkama, eñ hver ed Fridlulifnadiñ driigir, sa S(Y)ndgarvid siñ E(I)giñ L(I)kama.

Hvad er skipad i Siøtta Bodordinu?

Ad geyma bædi Lijkama og Saal i soñu Hreinliifi, hvert Madur er giftur edur ogiftur; So Madur sie alltijd hæfur ad umgangast med siinum Gudi.

Matth. 5. 8. Sælir eru H(R)einhiartadir, þvi þeir munu Gud sia.

Hvada Medøl kañ Madur ad brwka til ad geima sig fyrir Saurlifnadi?

Þau Andiñ er reidubwiñ, enn Holldid þo veikt, a Madur ad vaka og bidia, og þar næst vakta sig fyrir

ir ollu þvi sem upptendrar vondar Girndir.

Hvad upptendrar þær vondu Holldsins Girndir?

Þad er fierdeilis Ohoof og Dryckiuskapur.

Er þa Ohoof og Drickiuskapr so hræskaleg og stoor Synd?

Jaa, þvi þær utilykia oss fraa Guds Rijki, eins og Hoordoomur, Mord, edur Þioofnadur.

Gal. 5. 19. 21. Holldsins Verk eru opinber, so sem ad eru HOordoomur, FRidlulifnadur, SAurlijfi, Lausung, Skurgodadijrdkun, Fiolkingi, Fiandskapur, Prættan, Kijf, Reidi, Agreiningur, Tvijdrægni, Flockadrættur, Hatur, Mord, OFdryckia, OFaat, og þessu lijkt: Ut af hveriu eg hefi aadur fyrri sagt, og seigi eñ nu fyrir, þad þeir somu sem slijkt giora, erfa eigi Guds Rijki.

Luc. 21. 34. Varid ydur, ad ydar Hiortu þijngist ecki af OFaati og Ofdryckiu, og med Sorgum þessarar Næringar

Eñ mun so hræskasamlegt ad drecka sig endur og stundum druckiñ, þa Madur leggst eigi daglega i þad?

Jaa, þegar þad skiedur af Asetningi, þa er þad alltijd fordæmanleg Synd, sem alldrei maa eiga heima hiaa þeim sem stunda eftir Guds Raad og Saaluhiaalpinni.

Eñ ef Madur er so Hofudsterkur ad hañ þolir mikid, maa hañ þa ecki drecka mikid?

Hverki maa Madur eta nie drecka fram yfir þad sem hann þarf naudsynlega med. Siaa 1. Pet. 4. 3. Hvar ad giorist Mismunur aa Ofdryckiu og Dryckiuskap, og þo virdist þad firra eins og þad sijdara fyrir eina Heidinglega Synd.

Hvad er þad fleira sem kañ ad freista til Lauslætis?

Idiuleysi, vondur Selskapur, Æfintijri, Amorsvijsur, Bækur og Vijslæti, Lauslætis-Leikir, Dansar, og Vikivakar, og þad allt, af hveriu kviknar

Fiijn Holldsins, Fiijn Augnaña og drambsamt Lijfserni.

Hverier goodir Þænkar kuña ad vera hentugaster til ad kiefia slijkar Holldsins Freistingar?

Ad Madur læti sier koma i Hug (1.) ad sa Allraheilagasti Gud er nælægur honum, og sier til hañs. 2.) Hvad stoor verid hafi Kvol JEsu hins krossfesta, sem hañ leid aa ollum sijnum Lijkama. (3.) Hversu ognarligar munu verda Pijslir þeirra Fordæmdu i Helvijti, og (4.) hversu skamviñ ad er su Skiemtan sem Madr hefr af þeirri saurugu Synd.

Alldrei drijg um Æsi Hoor, þad Æru kreinkir Geingi,
Skemtun Kosta i skyndi soor, eñ Skoñ og Kvol fiñst leingi.

† Hver hefr so vardveitt sitt Hreinlijfi fyrir allri Astrijdu?

Joseph, þa hann sagdi til Potiphars Kvinnu:

Hvernig maa eg nu þa giora so mikid Ohæfu-Verk, og syndgast aa mooti Gudi? 1. Mos. B. 39. 9.

Ut af Siounda Bodordinu.

Hvad Illt verdur bañad i Siounda Bodordinu?

Ad Stela, edur fremia Þioofnad.

Hvad er ad Stela?

Þad er ad giora Naaungañ, aa mooti hañs Vilia, vidskila vid noekud, þo þad sie alldrei so lijtid af hanns Gotzi.

Verdur þad giort med fleiru eñ einu Mooti?

Jaa, añadhvert med Ofrijki, edur Vielum.

Hver stelur med Ofrijki?

Þeir opiñberu stoor Þioofar, sem i eingu Riettinda Yfirskini, aan allrar Heimilldar, taka burt añars Gotz, lijka sem þad væri þeirra Eign.

Eph. 4. 28. Hver STOLJD hefur sa steli nu eigi meir,

helldur erfidi og afli med Høndunum nockud gott.

Hver sielur med Vielum?

Þad giora allir þeir, sem aññadhvert taka Nauṡ ungans Eign, edur hallda heñi iñi med Kiænsku og leynilegum Hætti, sem skie kañ med morgu mooti, þvi hver einn Þioofur brwkar sijn slottugu Vielaṡ brogd og Hnicki.

Seig mier nockra af þeim almeñileguſtu Þioofa Hnickṡ ium?

Einñ heimuglegur Þioofur fyrir Heiminum, þo hann sie opiñber fyrir Guds Augliti, er:

1.) Saa Kaupmadur, sem i Kaupum og Sølum giorir Oriett sijnum Naaunga, soleidis, ad hañ eigi fær fullt Andvirdi fyrir sitt; annadhvert þad, ad Varann, Vigtenn, Mælerinn, edur Peningarnir er miña-verdt, enn Naunginn veit af, og þetta er ad elska ei Naungann sem sialfann sig.

1. Þess. 4. 6. Einginn AEgiliſt edur taki Agooda fraa sijṡ num Broodur i Hondlaniñi, þviad Drottiñ er hañ sem hefnir alls þessa.

3. B. Mos. 19. 35. Þier skulud ecki ojafnadarlega hondṡ la i Doomunum, med Alin, med Vigt, og med MAElṡ ir; Riettar VOger, riett Pund, og riett MAElikierṡ höld, og riettar Koñur skulu vera hiaa ydur.

2.) Saa Þienari, Handverks-Madr, edr Dagṡ launari er Þioofur, sem fyrer fullañ Betaling, gioṡ rir eigi Verkinu Fullnustu, edr fellir nockud undañ.

2. Þess. 3. 10. Ef nockur vill eigi ERfida, sa skal og ecki helldur eta.

Lijka saa Hwsboondi, sem fyrir holla Þioonustu giefur eigi tilhlijdileg Laun og Fædi.

 Jacob

Jacob. 5. 4. Siaaid, ad LAunin̄ Verkamanan̄a, þeirra sem ydar Akur-Lønd hafa uppyrkt, og verid hafa af ydur JMnihalldin̄, þau HRoopa, og Haust-Jrkiaran̄a Hroop er komid til Eyrna Drottins̄ Zebaoth.

3.) Er saa Okurkall Þioofur, sem med oriettvijsri Rentu wtsijgur sin̄ faatækan̄ Naaunga.

3. Mos. 25. 36. Þu skallt eckert OKur af þijnum Broodr taka, og eigi OFmikils af hønum KRefia, helldr skalltu ottast Drottin̄ Gud þin̄, so ad þin̄ Broodir meigi lifa hiaa þier.

4.) Er saa Skulldunautur Þioofr, sem gietr borgad sijna Skulld, en̄ vill ecki, og med Asetningi, Svikum og Undan̄brøgdum, helldr in̄i hiaa sier an̄arra Gotze. Psal. 37, 21. Hin̄ Ogudhræddi tekur LAn og betalar ecki.

5.) Saa Doomari, eda an̄ad Yfirvalld er Þioofur, sem vanbrwkar sin̄ Myndugleika ad kwga Naaungan̄, eda tekur Mwtu til ad halla Riettinum.

Ordsk. B. 17. 23. Ogudlegur Madur þiggur giarna heimuglegar Gaafur til ad beygia Veg Riettarins.

6.) Er saa Undirsaati Þioofur, sem svijkst um̄ Kongsins Toll, Tijundir, og þvilijkt.

Rom. 13. 7. Giefid þad hverium, sem þier skylldugir erud, þeim Skatt sem Skattr heyrir, þeim Toll er Tollr heyrir.

7.) Ad sijdurstu eru þeir og allir Þioofar, sem leitast vid ad naa sijnu Upphelldi, med an̄arra Skada, vøga ofmikid uppaa Luckuna, hvert þeir vin̄a edr tapa, ellegar vilia forsorga sig mz onytsamligum Konstum og naudsynialausum Hwsgaangs-Snijkium.

2. Thess. 3. 11. 12. Vier heyrum, þad nockrir aa medal ydar gaanga oskickan̄lega, og EKkida eckert, drijgiandi hellдur Slenskap. En̄ slijkum bioodum vier og aaminnum þa, fyrir vorn Drottin̄ JEsum Christum, þad þeir erfide med Spaklæti.

Spaklæti, og eti sitt eigid Braud.

Eru allir þessir Piofar i fordæmanlegu Tilstandi?

Jaa; Þo þeir verdi ei allir heingdir, lenda þeir þo allir i Helvijti, nema þeir giori sanna Yfirboot.

1. Cor. 6. 9. 10. Laatid eigi villa ydur; Ei Þiofar nie AGyrndar-Menn, eigi Ofdryckiu-Menn, eigi Ordhakar nie RÆningiar, munu Guds RIki ERfa.

Hvad aa þa einn Piofur til ad giora, sem vill giora Yfirboot og leita Naadar hiaa Gudi?

Þegar hann lætur af ad stela, þa skal hann og so laata af ad eiga, og hallda inni hiaa sier, þvi sem hann hefur stolid, so hann bæti fyrir, og laati hvern faa sitt aftr, ef hann hefur þa Efni aa þvi.

Ex. 22. 3. Piofurinn skal skila þvi stolna aftur.

Luc. 19. 8. Ef eg hefi nockurn tælt, þa GEf eg ferfallt AFtur.

Tob. 2. 21. AFhendid þeim rietta Eiganda Kidlinginn AFtur, þviad oss soomir ecki ad eta stolid Goz, eda þad sama ad snerta.

† Enn hvad skal giora til, ef ei finnst Eigandi, nie hanns Erfingiar?

Þa so fellur til, maa þad stolna Goz giefast Fataatækum, enn fyrri ecki. Luc. 16. 9. Giorid ydur VIni af hinum RAnglaata MAmon, so nær þier vidþurfid, ad þeir medtaki ydur i eilijfar Tialldbwdir.

Maa Þiefurinn ecki afleysa mig af þeirri Synd, þo eg halldi inni hiaa mier þvi Rangfeingna?

Ney, eingannveiginn, þvi fyrir Guds Augliti, nær Aflausnin ecki nema til þeirra sem eru sannydrandi; Enn einginn Þioofur er sann-ydrandi, medann hann helldur inni þvi stolna Fie.

Er þad lijka Synd ad stela Smaa-Munum?

Jaa, Þad er ein stoor Synd i mooti Gudi, ad vil-

lia yfirtroda hans Bodord fyrir Smaa-Muni; þo er Syndin̄ þvi stærri mooti Naunganum, sem meiru er stolid fraa honum.

† Er þad Synd ad stela fraa þeim Rijku?

Jaa, Synd er þad, þvi þetta Bodord hefur eckert Forstak, og Naungans Rijkidæmi giorir eigi Naangindi mijn ad Riettindum.

Er þad Synd ad hylla med einum Þioof?

Jaa, þad er ad giora sig hluttakandi i annarlegum Syndum. Ordsk. 29. 24. Hver Hlutskipti hefur med Þioofnum, (heyrir Bølvan, og segir þar ecki til,) han̄ hatar sitt Lijf.

† Getur nockur stolid fraa sialfum sier?

Jaa, þvi þad skied:(1.) Med Eydslu og Ydiuleysi. Ordsk. 23. 21. Ofsvelgiarar og graadugir Utarmast og Svefnugur Madur hlijtur ad bera tøtrug Fot.

2.) Med Nijdsku vid sinn eiginn Lijkama.

Sir. 14. 5. 6. Hver ecki giorir sialfum sier neitt gott, hvad skal sa ødrum gott giøra? Han̄ mun alldrei af sijnu Gotsi gladur vera. Einginn Hlutur er skam̄arlegri en̄ sa, ad Madurin̄ an̄ sier sialfum einkis Goods, og þad er maklegt Plaaga fyrir hans Vondsku.

Maa þa hver ein̄ giøra af sijnu Gotsi hvad han̄ vill?

Nei, þvi vier erum Raadsmenn yfir Guds Gaafum, og eigum eitt sin̄ ad giøra Reikning fyrir þær. Luc. 16. 12.

Hvad Gott er skipad i Siøunda Bodordinu?

Ad vier skulum stirkia Gagn vors Naunga.

Hvernig førum vier ad þvi, ad stirkia Naungans Gagn, i þvi sem hans Upphelldi vidvijkur?

Þa vier laanum honum nockud af voru Gotsi, eda gefum honum Olmusu, hafi hann hen̄ar Þorf.

1. Joh

1. Joh. 3. 17. Nær nockur hefur þessarar Veralldar Auðæfi, og sier sin Brodur Naud lijda, og lykur sitt HIarta til fyrir hønum, hvernig blijf GUds Kiærleiki hiaa hønum?
Ebr. 13. 16. Gott ad giøra, og MEd ad Skipta, þa forgleimid ecki, þviad slijk OFFur þocknast Gudi vel.

† Hver gietur og aa ad hiaalpa þeim þurfandi Naunga?
Sierdeilis þeir Rijku, samt sierhver, sem hefur nockud Afgaangs þvi er hañ þarf daglega med.

1. Tim. 6. 17. 19. RJkum þessarar Veralldar biood þu (þad þeir sieu ecki mikilaatir, og leggi einga Von uppaa þeñañ fallvalltañ Rijkdoom, helldur uppaa lifanda Gud, sem oss rijkuglega giefur, alls baattad til Notkunar), þad þeir GJøri gott, þad þeir audgist i goodum Verkum, sieu GJafmilldir, GOOdviliadir; safnandi sier siaalfum Siood, til goods Grundvallar, uppaa hid tilkomanda, so ad þeir høndli eilijft Lijf.

† Hvernig aa Madur ad giefa Ølmusu?
Eftir Efnum, og af kiærleiksfullu Hiartalagi.

Tob. 4. 9. Hafir þu MJkid, so veittu RJkuglega, eñ ef þu hefr LJtid, so veittu þo af þvi litla med trwu-Hiarta.

Straffar Gud þa Myskunarlausu?
Jaa. Jac. 2. 13. Þar mun OMyskunsamur DOomur yfir-þañ gaanga, sem einga Myskuñsemi hefur giørda.
Psal. 41. 1. Sæll er sa sem AMnast hiñ þurftuga, Drottiñ mun frelsa hañ i hiñi vondu Tijd.

Ut af Attunda Bodordinu.

Hvad vondt verdur i þessu Bodordi bañad?
Ad bera falskañ Vitnisburd aa mooti Naunganum.

Hvad er falskur Vitnisburdur?
Øll logiñ og aastsemdarlaus Ræda um̃ Naungañ, hvert sem hun skiedur fyrir Rietti edur fyrir utañ hañn.

† Hvernig verdur falskur Vitnisburdur borinn i Riettargangs Maalum?

1.) Þegar Sækiandinn ber framm logna Akiæru.

Ordsk. B. 19. 5. Einn Ljugvottur blijfur ecki ohegndur, og sa sem framgiarnlega Framber Lygi, mun ecki undann hlaupa.

2.) Þa Vitninn stadfesta Lygina.

Ordsk. B. 19. 5. Einn Ljugvottur blijfur ei ohegndur.

3.) Þa Talsmadurinn forsvarar Lijgi i mooti sinni eiginn Samvitsku. 2. B. Mos. 23. 1. Þu skallt ecki trwa raungum Kiærumaalum, og Gjør Ecki heim OGudlegra nöckra Hjaastod, so ad þu berir falskt Vitni.

4.) Þa Doomarinn vijsvitandi, edur af Faavitsku, dæmir þad sem Lijgi er, satt ad vera, og þad raangt ad vera, sem riett er.

Ordsk. B. 17. 15. Hver hann SEgier hann OGudlega HAfa RJett, og FOrirdæmir RJettlaatann, þeir eru baadir fyrir Drottni ein Svivirding.

† Meiga Christner Menn eiga Maal samann?

Þeir meiga i þeim Sokum, sem mikid rijdur aa, og i stærstu Naudsyn, flija til Doomara Embættisins, sem er Guds Skickan, og klaga Naudsyn sijna aan Haturs til sijns Mootparts; Enn ad hefia Þrætur fyrir litla Sok, og ad syna sig i ollu siersinnadann og hefndargiarnann, er miog ogudlegt.

1 Cor 6.7. Þar er allareidu Bresiur aa millum ydar, þad þier hafid Lagadeilur ydar aa mille. Hvar fyrir lijdid þier eigi miklu helldur Oriett? Eda þvi laatid þier ecki aafælast ydur helldur? Sia Ordsk. B. 20. 22. Matth. 5. 39.

Hvernig verdur falskur Vitnisburdur borinn fyrir utann Riettargang?

Þaa Madur lijgur uppaa sinn Naaunga og kiemur

honum rꝏnglega i Ohroodur. Sir. 5. 16. Ver eigi søgvijs, og bakmæl þu ecki med þiñi Twngu.

Mꝏ Madur segia þad Illt uñ Nꝏungañ, sem satt er?

Nei, nema þad sie ꝏdur opiñbert ordid hverium Mañi, og ꝏ þo Madr eigi ad hafa sier til gamans, ad segia frꝏ þvi; þad er Kiærleiksleysi.

Hvernig kañ Madur ad svijkia siñ Nꝏunga?

1.) Þꝏ Madur opiñberar þad sem hann hefur heimuglega trwad honum fyrir.

Ordsk. S. 11. 13. BAkmꝏlugur Madur OPiñberar þad, sem hañ veit leinilegt, eñ sa sem med trwføstu Hiarta er, hañ leynir þvi.

2.) Þꝏ Madur uppliooſtrar hañs heimuglegum Brestum, honum til Skada, eñ ødrum til Hneixlis.

Sir. 19. 7. 8. Heyrir þu nockud vondt, þad seig eigi eftir, þvi Þøgn giørir þier eingañ Skada. Þu skallt hverki segia þad þijnum Vin nie Ovin, og opiñbera þu þad ecki, kuñir þu ad giøra þad fyrir utañ vonda Samvitsku.

† Mꝏ Madur eigi gefa til kyña Yfirvalldinu edur Prestinum Nꝏungans Synd?

Iu, þegar þad skiedur af Elsku til Nꝏungans, og Umsorgun fyrir honum, og til ad aftra Syndinni, so sem þa Joseph sagdi Fødur sijnum frꝏ Synd Brædra siña. Siꝏ Matth. 18. 17. hvar ed Christur bijdur ad segia Søfnudinum frꝏ Synd sijns Nꝏunga, þegar heimugleg Advorun vill eigi gagna; Enn ef þad skiedur af Hefnd edur Mꝏlæde, þa er þad Synd.

Kañ Madur og med ødru mooti missꝏ sig i sijnu Tali?

Iꝏ, þvi øll onytiu Ord eru syndsamleg.

Matth. 12. 36. Eg segie ydur, af hveriu þvi FAfeingu Ordi, sem Meñernir tala, munu þeir Reikningskap giøra

a ytstá Deigi.

Hvad gott er skipad i Attunda Bodordinu?

Ad afsaka Næungañ, tala vel og meina vel uñ hann, og taka allt upp i bestu Meining.

† Getur Madur þá gietid goods til allra Maña?

Þa þeir ei med þeckianlegum Holldsins Verkum upplioostra siñi iñri Vondsku, mæ Madur, Kiærleikans vegna, vænta hiñs besta, og ei giora sier Misþeanka, edur fæ Opocka til nockurs.

1. Cor. 13. 5. 7. Kiærleikuriñ Hugsar ecki Illt, hañ umber alla Hluti, trwir ollu, vonar allt.

Eñ þa Vondskañ er ordiñ opiñber, mæ Madur ei kalla hana gooda. Es. 5. 20. Vei þeim, hverier ed kalla hid vonda gott og þad hid gooda vondt.

A Madur og so ad afsaka siñ Næunga þa adrir tala illa uñ hañ?

Jæ; gieti Madur þad med Sanni, sierdeilis þa hann er eigi siælfur vid og kann ad afsaka sig.

Sir. 6. 5. Hver alla Hluti HErir til BEtri VEgar sa giorir sier marga Vini.

1. Pet. 4. 8. Kiærleikuriñ hylur fiollda Syndaña.

Ut af þvi Nijunda og Tijunda Bodordi.

Hvad er bad sem bañad verdur i Nijunda Bodordenu?

Syndsamleg Fijsn og Gyrnder, sierdeilis eftir annarra Gotzi.

Hlioodar ei þad Tijunda Bodord nær þvi eins?

Jw.

Hver er Mismunur æ millum þess Nijunda og Tijunda Bodordsins?

Mismunuriñ er eigi so sierdeilis iñifaliñ i þeim Hlutum sem Meñ gyrnast, so sem i þvi hverniñ Gyrn-

dinn

dinn edur Fijsninn til þess er a sig kominn.

Hvad margslags er þa su Jlla Gyrnd?

Tvennslags. 1.) Erfdagyrndinn, edur Uppprunagyrndinn, sem er su spillta Nattura sialf, edur Tilhneiging til þess Vonda. 2.) Sio gioranlega Gyrndinn, sem framkiemur af Uppprunagyrndinni eins og einn Avoxtur af sinne Root; og verdur hun annadhvert af Vilia Mañsins samþyckt og halldinn vid Magt, ellegar heñi verdur mootstadid, og hun nidurkiæfd.

Jac. 1. 14. 15. Sierhver freistast nær hañ TJlleigist af sini EJgiñ GYrnd og lockadur verdur; Og sijdañ þa Gyrndiñ hefur GJetid, FÆdir hun Syndina, eñ nær Syndiñ er fullkomnud, Fædir hun Daudañ.

Hvar verdur fyrirbodiñ su gioranlega Gyrnd?

J Nijunda Bodordinu; Hvert 5. Mos. B. 5. 21. utleggst soleidis: Þu skallt ecki gyrnast a, þad er: Lat þu þiñ Vilia eigi burtdragast, fra mier, þinum Gudi, af þeim vondu Gyrndum, sem bua i þier.

Hvar verdur Uppruna Gyrndiñ bañad?

J Tijunda Bodordinu, sem utleggst soleidis: Þu skallt ecki gyrnast, þad er: Þar skal eingiñ vond Gyrnd vera i þijnu Hiarta, þu skallt einga Arf-Synd hafa.

Fiñst þa nockur Madur a Jordu ñi sem einga vonda Uppruna Gyrnd hefur?

Nei 1. Joh. 1. 8. Ef vier segium, vier hofum einga Synd, þa villum vier sialfa oss, og Sañleikuriñ er ei i oss.

Fordæmir þa Uppruna Gyrndiñ þau trwudu Guds

Born

Børu ſem hafa Augur af heñi?

Nei, hiaa þeim hefur Syndiñ tapad þeim ſijnum Krafti ſem fordæmir, med þvi þau eru i Chriſto, og ſtanda eigi framar nakin, (Edur Forſvarslaus) fyrir Guds Riettlæti. Rom. 8. 1. So er nu Ecki ñ Fordæming i þeim ſem i JEſu Chriſto eru, þeir ſem eigi ganga eftir Holldinu, helldur eftir Andanum.

Hvad ſkiedur, ef Madur lætur ſo Upprvna Gyrndina vid ſig rooda, ad hønum þykir vænt uñ ad filgia gieranligum Gyrndum?

Hvar ſem ſu gieranlega Gyrndiñ rædur fyrir, (og hefur Yfirrand) þar rædur Chriſti Nad ecki fyrir, og er ſo ſu Manneſkia undir Bølvaninni. Rom. 8. 13. Ef þier Liſid Eftir HOlldinu munud þier DEya, eñ ef þier deydid fyrir Andañ Holldſins Giørdir, munud þier lifa.

Er þa vond Gyrnd Synd, þo hun ſie ad eins i Aformi og komiſt eigi leingra?

Jaa, fyrir Gudi tekſt Viliñ fyrir Verkid. Matth. 5. 28. Hver hañ lijtr Konu til ad gyrnaſt heñar. etc.

Kañ þa Madur ad briota aa heña Hatt Bodord Guds øll med einberum Þaunkum og Gyrndum?

Jaa, þvi Guds Løgmaal er andlegt, og hver ſem vill hinum Bodordunum hliida, maa ydugliga taka Vara aa ſijnu Hiarta, eftir þvi ſem þeſsi ſeinuſtu Bodordiñ aaſkilia, þvi þau eru ſo ſem Lykill ad øllu Løgmaalinu (kieña ad ſkylia allt Løgmaalid.)

Er þa øll Fyſn og Gyrnd Synd?

Saklaus Gyrnd er ſu ſem Saaliñ hefur til þeſs ſem Lijkamiñ þarf med, ſo ſem Lyſt til ad eta, drecka, ſofa, og hræra ſig, og añarra ſoddañ Hluta; Su Gyrnd var med Mañinum i Saklepſiſins Standi,

og ad því leiti er hun eigi Syndsamleg.

Eñ framkoma þar þo eigi margfalldar Syndir af soddañ náttúrlegum Eftirlaungunum?

Ju, ad víssu, og velldur því su inrætta Náttúruñar Spilling, sem vill komast i alla Hluti, og giöra Eftirlaungunina þa skickanligu, ofskickanlega, óhófliga og sauruga, ef vier eige noogsamliga tökum Vara á oss og mootstrijdum heñe.

† Hverier eru þeir syndsamlegu Hlutir sem Gyrndiñ festist m. st. á?

Þad eru þeir Hlutir, 1.) Sem eiga skilldt vid Óhoof, Drambsemi og Vellystingar.

1. Pet. 2. 11. Halldid ydur frá HOlldlegum Gyrndum, hveriar i giegn Sálunñi strijda.

2.) Þeir Hlutir sem ödrum vidvijkia, hveria Gud hefur ei giefed mier, helldur mijnum Náunga, og maa eg því eigi misuña hönum þeirra, so sem er, hañs Egta Kvinña, Þioon, Þioonustu-Kvinña, eda nockud afsollu því sem hönum heyrer til.

† Giet eg þa med eingu moote gyrnst neitt aan Ofundar og Oriettar af því Gotsi, sem miñ Náunge á?

Ad vijsu: Oska maa eg eftir Kaupmañs Vöruñi fyrer Betaling, so sem Abraham falade Akuriñ. 1. Mos. 23. 4. Eñ ei maa eg gyrnast ad draga undir mig Gots mijns Náunga med Riettinda Yfirvarpi, Svikum eda Ofrijki; So sem Achab ágyrntist Nabots Vijngard. 1. Kong. 21. 2.

Hvad er nu gott bodid i Nijunda Bodordinu?

Ad vier tökum Vara á oss fyrir vondum Hiartans Gyrndum, og strijdum mooti þeim.

Hvad Gott er skipad i Tijunda Bodordinu?

 Ad

Ad vier skulum ecki eitt Sinn hafa hina minstu Gyrnd vonda i Hiartanu.

† Hvar til þienar þa það Tijunda Bodord, sem utheimtir af oss Mønnunum eitt øldungis fullkomid Sakleysi, sem oss er þo omøguligt ad læta Gud hiaa oss finna?

Þetta Bodord synir: 1.) Guds fullkomna Riettlæti, sem hefur Riett til ad heimta það, og ætelia fyrir það, sem Madurinn, i Syndina fallinn, kann ecki af sijnum Kroftum ad framkvæma.

2.) Synir það, ad Gud er eigi Orsøk til þess ad Madurinn fiell i Syndina; Þvi hefde hann verid Orsøk til þess, þa hefdi hann alldreigi kunnad ad banna þessa illu Gyrnd, sem þar afleiddist.

3.) Synir það, ad allir Menn, lijka þeir heilogustu, eru reindar Syndarar, og faa ei med þeirra eiginn Rettlæti stadist fyrir Gudi, þvi þo þeir fyrir Guds Naad feingi yfirunnid allar gioranligar Syndir og Gyrndir, þa er þo þessi Erfda Synd þeim Orsøk til ad audmijkia sig fyrir Gudi.

Hvad er stittsta Innihalld þessara Orda: Eg er Drottinn Gud þinn, sterkur Vandlætari etc.

Tvær Ordsakir sem skulu knija oss til ad hallda Guds Bodord, edur ad fordast það Vonda, og giora það Gooda.

Hver er fyrri Ordsøkin?

Guds riettferdug Reidi og Vandlæti, sem hootar ad straffa alla þverbrotna Yfirtrodslumenn.

Hver er su sijdari Ordsøkin?

Guds Fødurleg Naad og Myskun, sem lofar ad giora Gott þeim sem hallda hanns Bodord.

Hvad er Yfirtrodsla, edur Synd?

Allt þad sem strijdir a mooti Guds Bodordum, sem nijlega eru utmæluð.

Hvad margslags er Syndin, almennilega ad seigia?

Tvennslags; Erfda Syndin (edur Uppruna Syndinn), og Giøranlig Synd.

Hvad er þa Erfda-Syndin?

Hun er Natturunnar Vanart, inngroiin Forðiørfun, og illar Tilhneigingar (sem hondlar um i Tijunda Bodordi).

Þvi kallast hun Arf Synd edur Erfda Synd?

Af þvi hun er oss medfædd, So sem einn vondur Erfda Hluti, eftir vorn Fodur Adam.

Rom. 5. 12. Syndin er fyrir einn Mann komin i Heimin.
Psal. 51. 7. Sia þu, ut af SYndsamlegu SÆdi eg GIetinn, og i SYnd gat mig mijn Moodir.

Hvad er su giøranlega Syndin?

Allar vondar Hugsanir, Ord og Giørdir, sem framkoma, so sem illur Avoxtur af vondri Root Arf-Syndarinnar.

Er þad þa eins lijka Synd ad læta ogiørdt og forsooma þad sem Gott er, eins og ad giøra þad sem Jllt er?

Jæa, vissulega.

Jac. 4. 17. Hann sem kan nockud GOtt ad giøra, og GJørir þad Ecki, þeim er þad SYnd.

Hvad margslags er su giøranlega Syndin sier i lagi?

Tvennslags, sem er, su Synd sem kiemur af Breiskleika, og su Synd sem kiemur af Jllgyrni.

Hvad er Breiskleikans Synd?

Hun er, þa einn Sannkristinn Madur, er af Hiarta hatar allar Syndir, missier sig af Fæviisku, Odægiætni,

giætni, Astrijdu, edur einhveriu soddañ; Eñ strax, sem hañ siina Synd sier, fyrir Typtan (Amiñingu) Andans i Samvitskuñi, ængrast hañ af heñi i Hiartanu, bidur Gud Fyrirgiefningar æ heñi, og kieppist framveigis ad betra sig.

Gal. 6. 1. Ef Madr verdr æ nockurn Hætt af nockrum Breisi Yfirsalliñ, þa leidriettid hañ med hoogværum Anda. Jac. 3. 2. Allir vier Briootum Margfalldlega.

Hvad er Illgyrnis Synd?

Þa Madur vijsvitandi, viliandi og med Giedþocknan, giorir þad sem Illt er, eñ lætur ogiordt þad sem Gott er, og helldur æfram i þvi Illa.

1. Joh. 3. 8. 10. Hver Syndina Giorir, hañ er af Dioflinum, þvi ad Dioflinum syndgar af Upphafi; Þar til byrtist Guds Sonur, ad hañ nidurbriooti Dioflsins Verk; Hver af Gudi er fæddr, hañ giorir ei Synd, þvi hañs Sæd blijfur hiæ honum, og hañ gietur eigi syndgast, þviad hañ er af Gudi fæddur. Þar af eru auglioos Guds Born, og Dioflsins Born: Hver hañ eigi giorir Riettvijsina, hañ er ecki af Gudi, og hver ei elskar siñ Broodur. Siæ Joh. 8. 34. 2. Pet. 3. 34. 4. Mos. 15. 30.

Rijdur nockud æ þvi, ad þeckia þeña Mismun Breiskleikans Syndar, og Illgyrnis Syndariñar?

Mikid rijdur æ þvi, þvi þad allra stærsta Andvaraleysi kiemur riett af þvi enu sama, ad Madur giorir eigi soddañ Greinarmun; Þar af kañ og ad orsakast naudsynialaus Angurseini.

Hverning kañ Andvaraleysid ad orsakast af þvi?

Þad orsakast so af þvi, ad hañ sem lifir i Illgyrnis Syndum, huggar sig vid þad, ad allir Menn sieu Syndarar eda sier sie eigi vandara eñ odrum.

Er þad ecki satt, ad allir Meñ sieu Syndarar?

Vijst

Wijst eru allir Syndarar, eñ þar æ er stoor Mismunur (sem ædur er bwid ad syna.)

Seig þu mier þañ Mismun eñ nu med ødrum Ordum, med þvi so mikid rijdur æ þessu?

Þad skilur so mikid sem Noott og Dag; Þvi Guds Børn hafa ad søñu Synd Breiskleikans, fiña til Syndariñar, hiæst af heñi, verda þvert i mooti þeirra Vilia yfirfalliñ af henni, og leggia daglega af meir og meir syndsamlegar Yfirsioonir og Bresti, af hverium þau hafa sært Angur, so þau gænga þo eftir Andanum, kappkostandi ad verda fullkomiñ i þvi sem Gott er. Eñ Heimsins og Diøfulsins Børn giøra Syndina, (setia sig til ad syndga) gledia sig i heñi, og skiemta sier vid hana. Jæ, þau syndga uppar Nædina, og gænga eftir Holldinu, hvers vegna þau skulu deya.

Drijgir eitt Guds Barn alldrei nockra Illgyrnis Synd?

Alldrei, þad gietur ecki med nockru mooti komist heim vid þad Nædariñar Stand, sem þad er i, og þa Niju Fæding, so leingi sem þad er stadfast i þvi; Eñ falli þad med Asetnings Synd fræ þvi Standi, þa er þad ecki Guds Barn leingur.

1. Joh. 3. 9. Hver af GUdi er FÆddur sæ GJørir ei SYnd, þvi hans Sæd blijfur hiæ honum, og hañ gietur eigi syndgast.

Par nu Guds Børn hafa Eftirstødvar af syndsamlegum Yfirsioonum og Brestum, kuña þær þa ei fordæma þau?

Alldeilis ecki. Hinar allra minstu Syndir þeirra væru ad søñu Fordæmingar verdar, eñ þeirra Samfielag med Christo frijar þau þar fræ.

Rom. 8. 1. So er nu EIngiñ FOrdæming i þeim sem i CHristo JEsu eru, þeir sem eigi gaanga eftir Holldinu, helldur eftir Andanum.

Sakar þa Breiskleikans Synd alls eckert christiñ Mañ?

Ju, hun deyfir Naadina og hindrar þa Sonarligu Diorfung Andans i þvi sem Madr aa ad höndla um̃ vid Gud, og horfir miog til þess, ad Maduriñ falli fraa Gudi i Illgyrnis Syndir.

Hvad giörir þa su Illgyrnis Synd ad verkum?

Alla sijna Elskendur fordæmir huñ, og giörir sorglegañ Adskilnad millum Guds og þeirra; Jaa, hun giörir þa Satan lijka, bædi þessa Heims og añars.

1. Joh. 3. 8. Hver SYndina GJörir saa er AF DJöflinum. 1. Cor. 6. 9. Vitid þier eigi, þad Raanglaatir munu eigi eignast Guds Rijki? Laatid eigi villa ydur: Hverki Fridlulijfis Meñ nie Bloot-Meñ Skurgoda, eigi Hoordooms Meñ nie Sælgiætingar, eigi helldur þeir sem Sköm̃ drijgia med Karlmöñum, eigi Piofar nie Agyrndar-Meñ, eigi Ofdrickiu-Meñ, eigi Hneixlarar nie Ræningiar, munu Guds Rijki erfa.

Er ein einasta Synd af þessum edur ödrum Illgirnis Syndum, noog til ad fordæma Mañiñ?

Jaa, þvi þo Madur drijgi eigi utañ eina edur adra vissa Synd, er hañ freistast af, edã fær Hentugleika til, þa synir þo su eina Synd, sem i hönum drottnar, ad hañ er eñ þa ei um̃vendtur, og ad hañ i sijns Hiartans Gruñi sie Guds Foragtari.

Jac. 2. 10. Po ad einhver hielldi allt Lögmaalid, og brotlegur yrdi i einu, þa er hañ þegar alls þess sekur.

Er nockur Mismunur aa Illgirnis Syndunum?

Jaa, hiaa sumum drottna þær med Forherding og stooru Andvaraleysi, so sem hiaa Pharao; Eñ hiaa

sumum

sinnum Drottna þær aan Forherdingar, og drijgiast med Samvitskuñar Sturlan edur Mootmæli, so sem hiaa David, i hañs Breitni vid Uriam.

† Hver er su fremsta Trappa i Illgyrnis Syndum?

Þegar saa sem i sijnu Hiarta hefur verid aanægianlega sañfærdur uñ Sañleikañ, aan Þvijngunar og Tillockunar, mootþrooanlega og af Asetningi, neitar, hædir og offækir soddann Sañleika og Lærdoom uñ Guds Otta, og helldur fram i þessu ydrunarlaust: Þetta kallast Synd aa mooti Heilogum Anda, edur hañs Embætti, og fyrirgiefst ecki, Matth. 12. 31. Ebr. 6. 4. 5. 6.

† Er þa Myskun Guds og Forþienusta Christi eigi nogu kroftug til ad fyrirgiefa lijka þessa Synd?

Hier skortir eigi aa Guds og Christi Sijdu, þvi hañs Naad og Forþienusta er i sialfri sier aanæganleg, og yfirgnæfir allar Syndir; Helldur er Mañinum uñ þetta ad kienna, sem helldur fram til Æfiloka i hatursfullri Spottan og Offsookn þess Sannleika, er hann hefur aadur þeckt.

Kañ Madur og so ad giora sig Hluttakara i añarlegum Syndum, og so eiñig lijka i þeirra Straffi?

Jaa, og skiedur þad, þegar Mañi þyckir vænt uñ þær, giefur Samþycki, Raad, Befalning, edr Tækifæri til þeirra, og hindrar þær ecki, edur straffar, ef hann gietur.

3. B. Mos. 19. 17. Straffa þiñ Naaunga, so þu berir eigi Skulld hañs vegna. Sia 1. Tim. 5. 22. Opiñb. B. 18. 4.

Hveriar eru þær almeñilegustu fioor Syndir i mooti Guds Logmaali?

 Þad

Pad eru: Vantrw, Hræsni, Ærugyrnd, Agyrnd, Vellyst, Reidi, og Obolinnmædi.

Hveriar eru þær heldstu og stærstu Dygdir eftir Guds Lögmaali?

Þessar: Trw, Kiærleiki, Froomleiki, Audmykt, Anægianlegleiki, (Hoofsemi) Bindindi, Hoogværd, og Poliñmædi, og umfram allt, gudrækilegt og himneskt Sinnislag.

Hveriu hootar Gud þeim sem eigi hlijda hañs Bodordum?

Ad hañ vill vitia þeirra Vondsku med Straffi.

† Skiedur þad alleina i þessum Heimi?

Nei, stundum fær sa ogudlegi ad sonnu Enda med Skielfing, enn oft luckast honum so vel Illindiñ, ad hañ er falladur sæll; Þo kemr fram um siidir hañs Straff i Helwijti og Kvolunum. Luc. 16. 23.

† Kiemur þad tiimanlega Straff alleinasta yfir sialfañ hañ ogudlega?

Nei, Gud straffar og so Illsku Forelldranna a Bornunum allt i þridiu og fioordu Ættkvijsl.

Er þad riett ad straffa Soniñ fyrir Syndir Fodursins?

Ia, þegar hann geingur i Footspor og Eftirdæmum siins Fodurs, fram i somu Syndum, þvi annars rætist þad sem stendur

Ezech. 18. 19. 20. Sonuriñ skal ecki bera Fodursins Misgiørning, fyrir þad ad hañ giørdi vel og riettvijsliga, og hañ hiellt og giørdi oll miin R ettindi, þa skal hañ lifa.

Hversu margfalldt er almeñilega Guds Straff?

Þrefalldt. 1) Lijkamlegt, so sem: Striid, Hallæri, Dreppsoott, edur onnur Ohamingia bædi a Landi og Lydum.

2) Andlegt, so sem Guds Reidi, og þad, ad hann

burttekur

burttekur sinn Anda, og sviptir sinni Naad, yfirgiefur i fraaleitt Sinni og Forherdingar Doom.

3.) Er þad Eylijfa, sem er : Fordæming til Helviitis. Somuleidis eru einnig þrefolld Laun fyrir þad Gooda; Lijkamleg, Andleg, og Eylijf.

Hveriu goodu heitir Gud þar i moot þeim sem hallda hans Bodord?

Ad hañ vill giora Myskunsemi vid þa i Þusund Lidu.

Hvad skilst hier fyrir Myskunsemi?

Allt gott til Lijfs og Saalar, um Tijma og Eylijfd.

1. Tim. 4. 8. Gudrækuin er til allra Hluta nytsøm, hafandi þessa Lijfs Fyrirheit, og so hins eftirkomanda.

Hverium losar Gud siñi Myskun?

Þeim sem hann elska og hallda hanns Bodord.

Elskar þa eingiñ Gud nema sa sem helldur hañs Bodord?

Nei. Joh. 14. 21. Hver hañ hefur mijn Bodord og helldur þau, hañ er sa sem mig elskar.

Hvad er þad, ad Madur helldur Guds Bodord?

Þad er, ad einn Endurfæddur og til Naadartekinn christiñ Madur hefur Guds Vilia alltijd fyrir Augum sier, og lagar sijnar Hugsanir, Ord og Giordir þar eftir, af einlægu Hiarta, med stadfostum Asetningi, ad laata sier i þvi framfara.

Joh. 14. 23. Hver hañ elskar mig, sa helldur mijn Ord; 1. Joh. 2. 3. 4. 5. Þar af vitum vier þad vier þeckium hañ, ef ad vier vardveitum hañs Bodord. Hver ed seigir: Eg þecki hañ, og helldur ecki hañs Bodord, sa er Lingari, og i þvilijkum er eingiñ Sañleiki. Eñ hver hañs Ord vardveitir, i þeim er sañarliga Guds Kiærleiki fullkomiñ,

Matth. 28. 20. Kieñid þeim ad hallda allt hvad eg haud ydur, og siaid: Eg em med ydur alla Daga, aüt til Enda

ba Veralldar.

Gietur Madur þa hallbid Guds Lögmaal edur Bodord?

Jaa, med þvi Madur elski Gud riettilega, þa bædi maa hann, og lijka kañ hañ ad hallda Guds Bodord med einlægu Giedi eftir Evangelii Anda, fyrir Kraft Christi, þo þad kunni ecki ad ske eftir þvi sem Lögmaalid i strangasta Maata utkrefur, og kann Madurinn þess vegna eckert Gott fyrir slijkt ad forþiena, helldur bevijsar hann þar med sijna Trw og Kiærleikann. Joh. 14. 23. 1. Joh. 5. 3.

Kuñum vier þa ad forþiena Saaluhiaalpina med þvi ad hallda Lögmaalid?

Nei. 1.) Þvi vor Hlijdni er ein Skyllda edr Kylldug Þioonusta. Luc. 17. 10. Nær þier hafid allt þad giördt, hvad ydur var bodid, þa seigid: Onijtir Þioonar erum vier, þvi hvad vier aattum med Skylldu ad giöra, þad giördum vier.

2.) Verdur Lögmaalid ecki halldid af Krafti vorrar Naatturu, helldur af Guds Naadar Krafti, og er þad eigi vor Forþienusta sem Gud verkar i oss. Phil. 2. 13. Gud er hañ sem i ydur verkar bædi Viljañ og Giörningiñ, eftir siñi Þocknan.

3.) Verdur Lögmaalid alldrei halldid so fullkomlega, ad Hlijdni Andans, þo hann sie vijst reiduþwinn, sie eigi blönduð med Breiskleika Holldsins, samt aalijtur Gud og launar i Naad siñi fyrir Christi Skulld, vora Hlijdni, þo hun sie ofullkomiñ. Psal. 130. Ef ad þu Drottiñ villt tilreikna Syndirnar, Drottiñ, hver maa þad standast?

Gietur Madur ecki eins og Postuliñ komist so langt (i Hlijdni Lögmaalsins) ad hañ sie sier sialfum eigi medvitandi.

vitandi nockra Synda, sem hañ hafi af Asetningi drijgt, eftir þad hañ hefur giørt Idran?

Ju, þvi Postuliñ var lijka ein breisk Manneskia; Enn þa Madur er nu so laangt komiñ (i þvi Gooda, sem hañ var) er Madur þo ecki þar fyrir riettlaatur fyrir Gudi.

Þvi ecki?

Vegna þess, ad Løgmaalid er andligt, enn Gud, sem oss dæmir, sier eftir Hugrenningum og Gyrndum, meir enn allir Menn, grandgiæfilega; Jaa, framar enn vier sialfir kunnum ad skygnast i vorn syndumspillta Hiartans-Gruñ, og þess vegna er su utvortis Sidsemi og Riettlæti (sem kañ ad finnast jafnvel hiaa Heidingium), ecki Uppfylling Løgmaalsins.

† Er þa eingrar Fullkomnunar ad vænta i þessu Lijfi?

Einginn er so fullkomiñ ad Syndinn wtrijmist olldungis fraa honum, edur olldungis þrioti þad Strijd Holldsins og Andans, og eckert aa fatt fiñist framar. Þo kallast, og er, einn Christinn Madur fullkominn, i Tilliti til:

1.) Hañs Riettlætingar fyrir Christum, hver ed fullkomlega hefur i burt tekid alla hañs Synd, og fullkomlega iklædt hañ ollu sijnu eiginn Riettlæti.

2.) J Tilliti til hañs Helgunar; Eñ þa merkir ecki þetta Ord (Fullkominn) syndlausann Fullkomlegleika eftir Løgmaalinu, helldur alls Hiartalagsins einlæga Trwfesti og Raadvendni.

3.) J Tilliti til añarra breiskari og ofullkomnari, eftir þeirra Allדurs Maata i Christo, Ph. 3. 12. 15.

15. Col. 1. 28. Matth. 5. 48. 2. Cor. 7. 1.

Þegar vier nu leggium Astundan a ad hallda Guds Bodord, hvad giørum vier þa?

Vier giørum Goodverkiñ.

Hver eru þau riett Goodverk?

Eigi alleinasta utvortis Gudræknis Athafnir, Riettlætis og Kiærleikans Verk, helldur og so innvortis, þær heilogu og goodu Hræringar, sem Guds Andi verkar hiaa endurfæddum Guds Bornum eftir Reglum Logmaalsins, ecki þo af þvi, ad Logmalid þvijngi þau til þess, helldr kemur þad af þvi, ad Trwinn og Naad Guds (sem þau þiggia) helldur þeim sialfviliuglega til þessa, ad verda meigi til Dijrdar Gudi, enn Gagns Naunganum.

Gal. 5. 22. Avøxtur Andans er Kiærleiki, Fognudur, Fridur, Polinmædi, Blijdleiki, Goodgyrni, Trw, Hoogværd, Hreinlijfi.

† Eru þa Bænir, Olmusur, og soddañ Athafnir Heidingiaña og þeirra oendurfæddu Christinu tijka eiñig Goodverk?

Ecki eru þau fyrir Gudi sañarlega good, þvi hvad sem eigi framkiemur af Trwñi, þad er og so Synd.

Er þad olldungis naudsynlegt ad giøra sañarleg Goodverk?

Iaa, þad er ad vijsu naudsynlegt fyrir alla þa, sem vilia verda saaluhoolpnir; þvi þad er eitt af þvi, til hvers Jesus hefr oss endurleyst, þad framkiemr af Trwariñar Nattturu, og þar med audsynist su nya Hlijdni. Ebr. 12. 14. Eftirfilgid Fridnum vid hvern Mañ, og HElguniñi, aan hverrar þad eingiñ kañ DRottiñ ad sia.

Eñ eru þa Goodverkiñ naudsynleg so sem ein verkandi Orsøk til ad giøra vss riettlæta og sæluhoolpna?

Nei, þar til duga vor bestu Verk alldeilis eckert, sem fyrr er sagt. Phil. 3. 6.7 (Eg var) eftir Yandlætinguñi Ofsooknari Safnadarins, verandi (siælfr) EFtir RJettlætinu i Løgmælenu OStraffanlegur. Eñ hvad miñ Aviñingur var, þad hefi eg Christi vegna fyrir Skada reiknad.

Fyrir hvad verdr Madur þa riettlæatur og sæluhoolpiñ?

Alleinasta fyrir Trwna, sem tekur ad sier Guds Naad i Christo. Røm. 3. 28. So hølldum vier nu þad Maduriñ verdi RJettlæatur æan Løgmælsins Verka, fyrir TRwna alleina.

Er þa Trwiñ so mikils verd i vorum Christiñdoomi?

Jaa, hun er þad allra dijrmætasta, þvi æan heñar er omøgulegt Gudi ad þocknast. Ebr. 11. 6.

Hvar fiñ eg þa i mijnum Catechismo frekari Uppfræding uñ Trwna?

J þeim ødrum Partinum, sem høndlar uñ vorrar christilegrar Trwar Høfudgreinir.

Sa Añar Parturiñ.

Verdur Madur Sæluhoolpiñ fyrir þad, þo hañ kuñi Trwargreinirnar?

Nei, þvi Diøfulliñ þeckir þær lijka. Jac. 2. 19.

Hver Mismunur er millum Trwar Høfudgreinaña og sialfrar Trwareñar?

Trwariñar Høfudgreinir eru Utvortis fyrir Mañinum sa Sañleiki, sem hañ skal trwa og medtaka fyrir Sañindi. Eñ Trwiñ sialfer Jñvortis i Mañinum þad Traust og Tileinkan, med hveriu hañ tekr ad sier øll þau Sañindi, sem inni eru falinn i Trwariñar

ariinnar Hofudgreinum.

Hvar umm hondla Trwariinar Hofudgreinir?

Umm Guds Veru, Vilia og Verk.

Er ba eiñ Gud til?

Jaa, vissulega.

Hvad giefur bier vissu umm bad, hvert Gud er til, med bvi bu sier hañ ecki?

Vijst kañ eg ad siaa hañ; Bo bad sie eigi med lijkamlegum Augum, ba sie eg hañ samt i Huga mijnum, i minni eigiñ Samvitsku, aa Skopunarverki allrar Veralldar, og i Lioosi heilagrar Ritningar.

† Hvernig fræda bessir Hlutir big bar umm, ad bar sie eiñ Gud til?

1.) Samvitskann, sem er Doomstooll Guds i Hiartanu, kieñir mier bad med heimuglegum Otta, ba eg giori bad sem Illt er, enn med nockurskonar Yndi og Hugfroo, ba eg giori bad sem Gott er.

Rom. 2. 15. Peir (Heidnu) beviisa, bad Logmaalsins Verk sieu skrifud i PEirra HJortum MEd PVi PEirra SAmvitska SJaalf BEr PEim VJtni, og bar med beir PAnkar sem siin aa mille munu aaklaga sig, edur afsaka iñbyrdis.

2.) Skopunarverk alls Heimsins og hañs Vidhalld, vitnar umm bad sama daglega fyrir mier.

Rom. 1. 19, 20. Meñ vita, ad Gud er til, bad er beim OPiñbert, PViad GUd HEfur PEim bad OPiñberad MEd PVi ad GUds OSynilegir HLutir siaast, bad er hañs eylijfur Kraftr og Guddoomr, PEgar MEñ GJata bar ad, aa VErkunum, sem ad er, aa Veralldareñar Skopun, so ad beir hafa einga Affsakun.

3.) Su heilaga Ritning talar lioosleg ar hier umm, og heilagur Andi innsiglar bann Sannleik, fyrir

Ordid, i Hiortum þeirra trwudu.
Joh. 1. 18. Einginn hefur nockurn Tijma Gud sienann, sa EJngietni SOnurinn, sem er i Fødursins Skauti, HAnn HEfur oss þEtta KUnngiort.
† Er þa su naatturlega Þecking, sem eirn Heidingi kann ad hafa umm Gud af Skynseini sinni, Samvitskunni, og Skøpunar-Verki Heimsins, ecki noog til Saaluhiaalpar?
Nei, þvi hun veit alls eckert af Christo, og Guds Raad i honum, þvi Holld og Blood birtir þad egi, Matth. 16. 17. Þo kann hun ad sijna Veg til ad leita framar eftir ad þeckia Gud, og þad giørir hun, ad þeir sem henni vilia eigi fæta, hafa einga Affsokun aa Doomsins Deigi.

Hvad er Gud?

Hann er ein andleg, oendannleg og oransakannleg (omælanleg) Vera, sem er almaattug, alvijs, allstadar nalæg, good, heilog, myskunsom, Sannleiks-full og riettlaat.

† Hefur þa Gud hverki Lijkama nie Mind, med þvi hann er andleg Vera?

Nei, þvi (einn) Andi hefur hvørki Holld nie Bein. Luc. 24, 39.

† Þvi talar Ritningin þa umm Guds Augu, hanns Hendur, elligar adra Limu?

J þvi hagar sier Andi Guds eftir mannligum Skilningi, og meinar fyrir þessa Limu Verkanir og Eiginnlegleika Guds; so sem fyrir Augun hanns Vijsdoom, fyrir Hendurnar hanns Kraft, etc.

A hvad minnir mig Guds andlega Vera?

A þad, ad Gud sem er einn Andi, hann aa i Anda og Sannleika ad tilbidiast. Joh. 4. 24.

Hvad

Hvad skilur þu fyrir þa Guds Eiginlegleika, sem hier voru fyrir framañ upptalðir?

Hañs Almætti er, ad hañ gietr alla Hluti giørdt; Alvitska, ad hañ sier og þeckir alla Hluti; Allstadar Nærlægd, ad hañ er hvergi iñiluktur, nie utibirgdr, helldur allstadar nærlægur; Giædska, ad eckert er Illt i honum, og ad hañ vill ofs hid besta; Myskunsemi, ad hañ aumkast yfir Eymd vora; Heilagleiki, ad øll Synd er længt fra honum; Sañleiki, ad hañ kañ hverki ad liwga nie svijkia; og Riettlæti, ad hañ vill straffa þad vonda, eñ umbuna þad gooda.

Hvad gietur Madur tekid sier til Amiñingar af Yfirvegan Guds Eigiñlegleika?

Madur á ad bligdast fyrir hanns allstadar Nærlægd og Alvitsku; eftirfilgia hañs Heilagleika; læta sier gaanga til Hiarta hanns Giædsku og Myskunsemi; treysta uppaa hanns Almætti og Sannleika; og læta hanns Riettlætis Ihugun hallda sier fraa øllu vondu.

Hvada Huggun getur Madur tekid sier af Yfirvegan Guds Eiginlegleika?

Þar af høfum vier stoora Huggun, ad Gud, eftir sinni allstadar Nærlægd og Alvitsku, sier vora Naud; getur hiaalpad ofs, af þvi hann er almaattugur; og vill þad giøra, þvi hann er myskunsamur og goodur; og med þvi hann er sannordur og riettlaatur, er þad vijst ad hann giørir þad, þegar vier i Trwnni hiartannlega leitum til hanns.

Hverfu margir Gudir eru til?

Ecki utann einasti einn Gud.

5. B. Mos. 6. 4. Heyr þu Israel Drottiñ GUd vor er EJñ EJnungis DRottiñ.

Hvernig hefur su Guddomlega Vera opinberad sig i Ritningariñar Ordum?

So sem ein einasta Vera, Fadir, Sonur, og heilagur Andi, hverier þo allir eru eitt, og kallast su heilaga Þrenning (Þrij-Eining).

1. Joh. 5. 6. Þrijr eru sem Vitnisburdiñ giefa a Himni, FAdiriñ, ORdid og HEilagur ANdi, og þeir þrijr eru EJtt. Matth. 3. 16. 17. Cap. 28. 19. 2. Cor. 13. 13.

Kuñum vier med vorri Skinsemi ad skilia ad Gud sie Eiñ, og þo eiñig Þreñur?

Nei, þvi þo þad sie eigi i mooti vorri Skinsemi, geingur þad þo laangt yfir hana; þar fyrir er þad ein Hofud-Grein Trwarinnar, enn ecki Skinseminnar, og Gud væri eigi Gud, ef vor Skinsemi giæti skilid ad ollu, hvernig hann væri.

† Eru þa þau Ord; Gud Fadir, Sonur, og heilagur Andi, einasta þriu adgreind Nofn, edur Eiginlegleikar i Gudi, og ecki neitt añad?

Ad vijsu er þad meir, enn einber Adgreining Nafnanna edur Eiginnlegleikanna, þvi sierhverri Persoonunni leggst nockud þad til sierdeilislega, sem eigi kiemur odrum vid.

† Hvar i er þessi Adgreining iñifaliñ?

Ecki i Verunni sem aadur er sagt, helldur i vissum Persoonulegum innvortis Verkum, sem koma hverri einni Persoonu vid ut af fyrir sig; sem er: Faderinn, sem er af eingum, gietur Soniñ fraa Eylijfd; Sonurinn verdur gietinn af Fodurnum; og heilagur Andi framgeingur af þeim baadum. Allt

 þetta

Þetta eru diwpsettir TrwarinnarLeyndardoomar, sem vor Skynsemi eigi fær rañsakad. Siaa Psal. 2. 7. Joh. 15. 26. Rom. 8. 9.

Er Fadiriñ elldri edur ypparlegri eñ Sonuriñ, og Sonuriñ elldri edur ypparlegri eñ heilagur Andi?

Nei, þeir þrijr eru Eitt; og þess vegna er eingiñ þeirra i Veru og Tign, ædri nie o=ædri; helldur enn annar, helldur eru þeir fullkomlega jafnir.

Hvad fyrir Verk eru þad sñür, sem tileinkast sierveilislega hverium fyrir sig?

Fodurnum tileinkast Skopuninn, Syninum Endurlaüsniñ, og heilogum Anda Helguninn; þo eru þeir allir samverkandi þar i, og einginn af þeim er utiluktur i þeim Verkum sem vidvijkia Heiminum.

Hvar er talad i Frædunum um Skopunena?

J Fyrstu Greininni.

Ut af Fyrstu Grein Trwarjaatningarinnar.

Hvad er ad skapa?

Þad er ad giora eitthvad af eingu edur ohentugu Efni. Ebr. 11. 3. Fyrir Trwna undirstondum vier Heimiñ giordañ vera fyrir Guds Ord, og allt þad, hvad synilegt er, er ORdid AF EJngu.

Hvad hefur Gud skapad?

Himin og Jord og allt þad sem þar er inni, so sem Sool, Tungl, Stiornr, Planetur, Hofudskiepnur, Dijr, Fugla, Fiska, Orma, og Otal Fiolda af odrum Hlutum, sem þiena til Guds Dijrdar, enn oss til Nytsemdar, þott vier ei þeckium þad allt. 1. Mos. 1.

Var Gud marga Daga ad skapa Heimiñ?

J Sex Daga, og aa þeim siotta skoop hañ Mañiñ.

inn.

Helldur Gud þeim Hlutum eñ nu vid Magt sem hañ skoop j Undverdu?

Jaa vissulega. Ebr. 1. 3. Hañ BEr Alla Hlu-ti med siinu kroftuga Ordi. Ps. 104. 27. 30.

Til hvers eiga þessi Sañindi ad uppvrfa þig?

Til þess ad diirka Gud i ollum Hlutum, og forn-færa sialfann mig honum, med ollum Hlutum sem af honum eru, og fyrir hañ vidhalldast og standast. 1. Cor. 10. 31.

Er þad þa Gud alleina sem vidhelldur ollum Mońum, og forsorgar þa?

Jaa, sierdeilis medtaka Menniruir af Guds Hen-di oll siin Upphelldis Medol, hvert sem þad er Mat-ur edur Dryckur, Klædi edur Skiædi, etc.

† Eñ gieta ecki þeir Riiku sialfir veitt sier Upphelldi og forsvarad sig?

Nei, ecki eitt Augnablik, þvi þeir hafa eckert utañ af Hendi Guds, sem giefr og tekr burt þa hañ vill; Und-ir hanns Vilia og Blessan er þad allt samañ komid. 1. Cor. 3. 7. So er nu hverki sa nockud sem plantar, nie hiñ sem vokvar, helldur Gud sa sem Friooksgunina giefur.

Vidhelldur Gud liika Oguudlegum Mońum?

Jaa, þvi hañ lætur siina Sool uppreña yfir vonda og gooda, og lætur rigna yfir riettlaata og raanglaata Matth. 5. 45.

Fyrir hverium ber Gud helldst Umhyggiu?

Fyrir siinum trwudum Bornum.

1. Pet. 3. 12. Augu Drottins liita til þeirra RJEttlaatu.

† Styrir þa og vidhelldur Guds Forsioon ollum Hlut-um odrum i heilum Heiminum?

Jaa. Post. Giorn. B. 17. 28. Þviad vier lifum, Hrærumst,

hrærunst, og erum J HHonum.

† Stioornar Forsioon Guds Monunum lijka i þeirra Syndum?

Guds Forsioon stioornar eingum til adsyndga, þvi þad giorir þeirra eiginn vondur Vilie, hvert œ mooti Guds Vilia: Enn Gud umlijdur, ad þeir syndgi, hann setur þeirra Syndum Takmork, og stioornar so med sijnum Vijsdoomi, Afdrisum Maalesnaña, ad allir Hlutir verda ad þiena þeim til gooda sem hann elska. Rom. 8. 28. og þetta siaum vier œ Dœmi Josephs.

Eru Guds Skiepnur eda skapadir Hlutir margslags?

Ysir Hofud twennslags, synilegar og osynilegar.

Hveriar eru þær vegleguslu osyniligu Skiepnur?

Einglarnir, og merkir þetta Nafn Sendiboda og þar forir verdr þad lijka tillagt Christo þeim oskapada Eingli, sem sendur er af sijnum Fodur, og opinberadist oft so i Gamla Testamentinu Siaa 1. Mos. 22. 11. 2. Mos. 3. 2.

Hvad margslags eru Einglarnir?

Tveñslags, goodir Einglar, sem eiginlega eiga þetta Nafn; og vondir Einglar, sem annars eru kalladir Dioslar.

† Hvad eru þeir goodu Einglar?

Þeir eru heilagir, vijsir sliootir og oflugir Andar, sem œtijd lofa Gud, og giora þad hañ þeim befalar, og þioona sierdeilis þeim trwudu Ebr. 1. 14.

† Hvad eru þeir vondu Einglar edur Dioflarnir?

Þeir voru i Ondverdu af samaTage sem þeir goodu, eñ eru fyrir Dramb og Ohlijdni fra Gudi fall-

nir

nir, og eru ordnir bædi Guds og Mañа orgustu Ovinir, hverra Hijbijli ad er Helvijti.

2. Pet. 2. 4. Gud hefur eigi birmt EІngluuum, þeim sem SYndgudust, helldur hefur STeipt þeim med Hleckium Myrkrаña til Helvijtis, og ofurgiefid þa, þad þeir til Doomsins vardveittust.

Hveriar eru þær helldstu Skiepnur medal þeirra sýnilegu Skiepnaña?

Mennirnir.

Hvad er Madуriñ?

Ein miog vegleg Guds Skepun, og einn Herra yfir ollum odrum Dyrum.

Eru margir verulegir Partar eiñrar Mañeskiu?

Tveir, sem er Saal, og Lijkami.

Hvad er Saal Mañsins?

Hun er eiñ osynilegur og odaudlegr Andi, sem er ad skilianlegum Kroftum giædd, sierdeilis med Mañ Vitinu til ad skilia, og Vilianum ad utvelia, edur hafna.

Hvad er Lijkami eiñrar Mañeskiu?

Saalarinnar Hws og Hijbijli, samsettur med ad skilianlegum Limum, utbwinn med sijnum Skilningarvitum, sem eru: Heyrniñ, Siooniñ, Smeckurinn, Ilmanim og Tilfinninginn,

† Hvert er veglegra Saaliñ edur Lijkamiñ?

Saaliñ er miklu veglegri eñ Lijkamiñ, þvi hun er eiñ odaudlegur Andi, og kañ ad hafa Samkvæmi med Gudi; hun stioornar Lijkamanum, og hvert sem hun fer, þangad fer Lijkamiñ um sijdir hvert sem er til Himnarijkis edur Helvijtis.

Hversu marga Meñ skapadi Gud i Ondverdu?

Einn Kallmann af Jardar-Leiri, er nefndist Adam, og eina Kvinnu af Adams Rifbeini, þa hañ svaf, sem kalladist Eva. 1. Mos. 2. 7. 22.

Stoodst þa einé æ fyrir þeim firstu Moñum þa þeir voru first skapadir, sem nu fyrir oss Nidium þeirra?

Nei, þeirra Stand var læangtum farsælla.

Er þa Mañsins Stand margfalldt?

Ferfalldt, sem er: 1.) Sakleysisins Stand. 2.) Syndariñar Stand. 3.) Naadariñar Stand. 4.) Dijrdariñar Stand, fyrir þa sem sæluhoólpnir verda, enn Fordæmingarinnar Stand fyrir þa sem forkapast.

Hvad er Sakleysisins Stand?

Þaa Madurin var i hiñi ædstu Farsælld, aan Syndæ og Mootlætis, skapadur riett eftir Guds Mynd. 1. B. Mos. 1. 27. Gud skapadi Mañiñ Eftir Sijñi MJnd, eftir GUds MJnd skapadi hañ hañ og hañ skapadi þau Karlmañ og Kviñu.

Hvad var þessi Guds Mynd i Mañinum?

Yfir Hofud: Ein Lijking og Sinnislagsins Samhlioodan vid Gud sicalfañ: Enn sierilagi var hun Lijoos Guddoomlegrar Vitsku i Skilninginum, sem þeckti Gud riettilega, og allt þad sem hañ hafdi skapad: Ein osslug Elska i Vilianum, sem hiellt sier fast vid Gud; Eftirlæanganirnar og Sinnisins Tilhneigingar voru i heilogu lagi, Lijkamiñ med sijnum Limum brwkadist þa og riettilega: Og þar fyrir var lijka i Samvitskuñi eitt Fridar og Fagnadarfullt Himnarijki.

† Var Madurin þessa Guds Mind ei sierdeilis i Sæluñi?

Ad viisu, þo hafdi Liikaminn þar af og so stoor Giædi, sem var: Fullkominn Heilbrigdi, Odaudlegleiki og yfir-drottnan yfir øllum Skiepnum: Hanns Heimili var hin veglega Paradiis, sæ lystilegi og Avaxtarsami Alldingardur.

Er nu einginn Madur framar i þessu Sakleysis Standi?

Nei, þvi midur! Þad kiennir Reynslann, ad Adam, og med honum øll hanns Børn, eru fallinn ur Sakleysisins Standi i Syndarinnar Stand.

Spek. B. 2. 23. 24. Gud skapadi Mannin til eilijfs Lijfs og giørdi hann ad einu Bijlæti, og ad hann skylldi vera lijkur þvi sem hann er. Enn Fyrir Diøfulsins Ofund er Daudinn kominn i Heiminn.

† Hvernig skiedi Fall vorra fyrstu Forelldra?

Þau lietu Slægd Diøfulsins tæla sig til ad eta af Skilnings-Triesins Avexti, hvert ed var þad einasta sem Gud hafdi þeim streingilega bannad.

† Var þa su Synd so hæstalega stoor?

Jaa vissulega: þvi hun var innifalinn eigi alleinasta i þeirri utvortis Nautn af Eplinu, helldur sierdeilis i þvi, ad þeirra Hiørtu mootviliuglega viku fraa Gudi til siaalfra þeirra, Heimsins, og Guds Ovinar Diøfulsins; Og þad þa þau voru so aa sig kominn, ad Guds Mind gaf þeim fullkominn Kraft ad standa aa mooti øllu Illu.

† Hvad Hlautst þa af þessu Syndafalli?

Allt Illt: Guds Mynd tapadist, enn Diøfulsins herfilegasta Lijking og Yfirraad komu i Stadinn med Fordiørfun bædi Saalar og Lijkama; Þad er i stuttu Maali: Daudinn, sæ andlegi, lijkamlegi, og eylijfi.

1. B. Mos. 2. 17. Á hverium Deigi sem þu etur af þvi, þa skalltu Dauda deya.

† Hverju hefr þa Syndiñ sierdeilis utleikid Mañsins Sælu?

1.) Hun hefur blindad Skilningiñ, sem er ordinn ad hælfu leiti blindur i þeim Hlutum sem Mañinum vidvijkia, og sivonlaus i þvi sem Gudi vidvijkur: Jæa, æfiws til allrar Villu og ræangra Dooma, uñ þad sem Gudi tilheyrir.

2.) Hun hefur svipt Viliañ sijnum Heilagleik, og giordt hann Haturs-fullann vid Gud.

3.) Hun hefur fordiarfad Tilhneigingarnar og Siñisins Hræringar, og þar med eiñig Frid Samvitskunnar. Rom. 8. 7. Holldlega ad vera siñadur er Fiandskapur i giegn Gudi. Eph. 4. 18. 1. Cor. 2. 14.

† Hvernig hefur Syndiñ sier i Lagi utleikid Mañsins Lijkama?

Hun hefr giordt hañ syndugañ, naudlijdandi, forgeingilegañ, daudlegañ, og oteljandi Meinsemdum undirvorpinn.

† Hefur sæ fallni Madur þa i sijnu næatturlegu Standi eckert Siælfrædi til þess gooda?

Ecki til þess andlega Gooda, þvi þad er honum alldungis æ mooti; Enn siælfrædi hefur hann til goodra Hluta, þeirra sem Næatturunni vidvijkia, og utvortis goodra Idkana, so sem ad lesa og sijngia, og ferdast til Kyrkiu.

Er þa Guds Mind-soleidis burtnumiñ og tapud vegna Syndariñar?

Jæa.

Fæum vier hana þa alldrei meir?

Ju

Ju, Guds Born, er endurfædast og endurnijast til þessarar Mindar, sæ hana aftur, þo hun sie eigi fullkominn hier i Heimi, enn æ Himnum munu þau hana olldungis fullkomna æ sier bera.

Hvert eru allir Meñ ordner Hlut-takendur i þessu fyrsta Syndafalli?

Jæ, vissulega. Rom. 5. 12. Syndiñ er fyrir eiñ Mañ komiñ i Heimiñ, og Daudiñ fyrir Syndina, og so hefur DAudiñ til Allra MAña sier Jñþreingt, af þvi ad allir hafa syndgad.

Af hverium er nu Syndiñ og allt þad Jlla iñkomid i Heimiñ?

Af Dioflinum, og af þvi Madurinn misbrwkadi sinn Frijvilia.

Er Gud þa ecki Orsøk til Syndariñar?

Nei; ad hugsa þad, edur tala, være Lijgi-full Gudlostun. Sir. 15. 12. Þu þarft ecki ad segia: Hañ eg rangt kient, so hefur hañ svikid mig, þvi hañ þArf EJnkis OGudrækiñs vid.

Gat Gud þo ecki hindrad Syndafallid?

Eckiñema hann hefdi svipt Menninna þeirra Frijvilia, og æ mooti sijnum alvijsa Asetningi umbreitt þeim soleidis i adrar Skiepnur, hveriar ecki gætu sijnt nockur Hlijdnis Merki.

Hvad hafa Meñ forþienad med Synd sijns Frijvilia?

Guds Reidi og Oblijdu, tijmannlegann Dauda, og eilijfa Fordæming.

Eiga þa allir, sem æfram hallda i þeirra Synda Standi og Natturlegri Spillingu, ad lijda soddañ Straff eilijflega?

Jæ. Joh. 3. 3. NEma so sie ad NOckur verdi ad NYu fæddur, hañ kañ eigi ad siæ Guds Rijki.

Vill þa Gud laata Meñina tortiinast so eiliiflega?

Nei, hann hefur af sinni Myskunarriiku Elsku aalyktad ad taka þa aftur til Naadar, og koma þeim ur Syndarinnar Stande i Stand Naadarinnar.

Joh. 3. 16. So Elskadi GUD Heimiñ, ad hañ gaf ut siñ eingietiñ Son til þess, ad allir þeir sem aa hañ trwa fyrirfarist eigi, helldur ad þeir hafi Eiliift Liif.

1. Tim. 2. 4. GUD Vill ad Aller Meñ verdi SAluhoolpnir, og til Vidurkieñingar Sañleikšins komist.

Hvad er Naadariñar Stand?

Ein Saaluhiaalplig Sameining og Forliikun vid Gud, sem, fyrir Christi Sakir, endurfædir med siinum Anda þa syndugu Saalu, fyrirgiefr heñi heñar Syndir, Jklædir hana Christi Riettlæti, friiar hana fraa Syndariñar og Satans Snorum, og dagliga endurniiar hana til Liikingar siñar Myndar aftur Eph. 2. 4. 6. Gud sa audugur er af Myskun, fyrir siina miklu Elsku, med hverri hañ elskadi oss, þa vier vorum daudir i Syndunum, hefr hañ GJordt oss lifande i Christo, (þviad af Naadiñi erud þier hiaalpleiger vordnir,) og hefur UPpvakid oss med honum, og SEtt oss med honum i himneskt AThæfi i Christo JEsu.

Hver hefur þa utvegad Moñunum Guds Naad, so ad þeir mættu aftur faa Uppreisn af Fallinu, og komast aftur i eitt Saaluhiaalplegt Stand?

Þad hefr alleina Guds eigiñ Sonur JEsus Christr giort, hver strax eftir Syndafallid var fyrirheitiñ, og i Uppfyllingu Tiimans sendur ollum Heimi til Saaluhiaalpar og Uppreisnar af Fallinu.

Rom. 5. 17. Þviad ef Daudiñ riikti vegna eiñar Syndar fyrir eiñ, miklu meir munu þeir, sem odlast Naadariñar og Gaafuñar yfirfliootanlega Nægd til Riettlætisins, RJK-

ia i Myñnu fyrir hañ eina Jesum Christum. 1. Mos. 3.15.

Hvar læri eg þa naakvæmara ad þeckia og elska þeña dijrmæta Endurlausnara Jesum Christum?

J Aññari Greiniñi, sem hlioodar um Endurlausnena.

Ut af añari Grein Trwarjaatningariñar.

Hvad er Jñihalld Añarar Greinariñar.

Þecking og Lærdoomr uñ tvær Naatturur þeirrar einu Persoonu Christi, uñ hañs þrefallda Embætti, tvofalldt Stand, og sierdeilis þa dijrmætu Endurlausn vora fyrir hann.

Rijdur mieg mikid aa þvi ad þeckia Christum?

Jaa, Þviad þar er eckert añad Nafn giefid Moñunum i hveriu oss biriar saalu-hoolpnum ad verda. Gb. P. 4.12. Og þad er Eylijft Lif, ad þeir þEcki þig alleina eiñ sañañ Gud, og þañ þu sendir JEsum Christum. Joh. 17: 3. 1. Joh 5. 11. 12. Gud hefr giefid oss eilijft Lijf, og þetta Lyf er i hañs Syni, hver sem Guds Son hefr, saa hefr Lijfid, hver hañ hefr eigi Guds Son, saa hefur eigi Lijfid.

Hver er JEsus Christus?

Guds og Mariu Sonur, sannur Gud og Madur.

Er þa Christur tvær Persoonur?

Nei, 1. Tim. 2.5. Þar er eiñ Gud, og Eiñ MEdalgaangari uelli Guds og Maña, sem er sa Madur Chrftus Jesus. Enn i þeirri einu Guddoomlegu Persoonu Christi eru tvær Naatturur, naakvæmlega sameinadar, sem er su Guddoomlega og Mañdoomlega Naattura.

Hafa þessar tvær Naatturur ætid verid sameinadar i Christo?

Nei,

Nei, þa Guddoomlegu Naatturu hefur hann af Fodurnum fraa Eylijfd. Ps. 2. 7. Þu ert miñ Sonr, i DAg fæddi eg þig. Enn þa Mañdoomlegu hefr hañ uppaa sig tekid af sinni Moodur Maria.

Gal 4.4. Þa Uppfylling Tijmans var komiñ utsendi Gud siñ Son FÆddañ af KViñu, og Løgmaalinu undirvorpiñ.

Hvar af bevijsar þu ad Christr sie eiñ sañr verulegr Gud?

Þad bevijsast, af hañs eylijfri Fæding af Fodurnum, og af hañs Guddoomlegum Eigiñlegleikum og Verkum. Þar ad auk vitnar Ritninginn um̃ þad med lioosum Ordum, sierdeilis:

1. Joh. 5. 20. Vier erum i hinum sañarlega hañs Syni JEsu Christo, þessi er SAñur GUd og eylijft Lijf.

Gietur þu eñ framar bevijsad, ad Christus sie Gud og Madur i eiñi Persoonu?

Jaa. Joh. 1. 14. ORdid vard HOlld og bygdi med oss. Rom. 9. 5. Hverra Fedur eru og þeir, sem Christur er ut af komiñ eftir HOlldinu, sa sem ad er GUd yfir øllum Hlutum blessadur ad eylijfu.

Hvers vegna vard Guds Sonur ad vera sañur Madur?

So ad hañ kyñi vegna vor Mañaña, ad smacka Daudans Beiskiu, i vorri daudlegri Naatturu.

Hvers vegna vard hañ þar med ad vera sañur Gud?

So ad hanns Daudi og Foornfæringar Blood, kynni ad hafa vendanlegañ Kraft til ad fridþægia.

† Er JEsus af Nazareth saa sañi Messias og Fyrirheitni Heimsins Endurlausnari?

Jaa, þvi øll þau Kieñiteikn sem Ritningiñ ledir til um̃ þann sanna Messiam, fiñast hiaa JEsu af Nazareth. Hañ er fæddur af Juda Ættkvijsl, 1. Mos. 49. 8. 10. og af Davids Ætt, 2. Sam. 7. 12.

I Bethlehem Davids Borg, Mich. 5. 2. Af Meyu, Es. 7. 14. (Siaa framar Hagg. 2. 7. 9. Dan. 9. 24.) Jaa, allt þad aũad sem spaad er uũ Nidurlæging og Uppheſd þeſs saũa Messiæ, hlijdir øldungis og alleinaſta uppaa vorn JEſum af Nazareth. Pſ. 22. Eſ. 53.

Af hverium var JEſus fæddur?

Af Mariu, eiũi hreinni og heilagri Jungfrw, sem ad sønnu var trwlofud Joseph JEſu Fooſtur-Fødur, enn kiendi þo eingann Mann.

Er haũ þa ei gietiũ og fæddur af syndugu Sædi?

Nei, þvi þo Maria heſdi Uppruna Syndina i siũi Naatturu, þa gieck hun þo ecki ad Erfd til Chriſtum, helldur var hun i hanns Gietnadi uthreinsud fyrir heilagann Anda. Luc. 1. 35. HEilagur ANdi mun koma YFir ÞIg, og Kraftur hins Hæſta mun yfirſkyggia þig, af þvi, ad þad hid HElga sem af þier mun fædaſt ſkal nefnaſt SOnur GUds.

† Hverniig kaũ Madur ad færa ſier i Nyt Uũþeinking Jeſu heiløgu Maũdooms-Tekningar?

Saa yndislegi Sannleiki fær huggad oſs, med Fullviſſu uũ alvarlega Elſku Guds til vor aumra ſyndugra Manna; uũ þad, ad vier ſieum ſaũarlega og fullkomlega fridþægdir; og uũ þaũ ſtoora Gøfugleika og ypparlega Vegſemd, ſem vor Naattura er upphafiũ til med Sameininguũi vid Gud i Perſoonu Chriſti: So ad vier þeſs vegna eigum þvi helldr ad hreinſa oſs af Saurugleik Holldſins og Andans.

Hvad þijda þau tvø Nøfn þijns Frelſara?

1.) Nafnid JEsus þijdir Frelsara.

Matth. 1. 21. Hun mun Son fæda, og hans Nafn skalltu JEsus kalla, þviad hann mun FRelsa sitt Foolk af þeirra Syndum. 2.) Nafnid Christur er sama sem Messias, og þijdir Smurdur.

† Med hverju var Christur smurdur?

Med heilogum Anda og Krafti, Post. G.b. 10. 38. og þad aan Mælingar, Joh. 3. 34. Su Guddoomlega Natturan meddeildi þeirri Manndoomlegu sijna Guddoomlega Eiginlegleika, i þvi Augnabliki, sem su Persoonulega Sameining milli beggia Natturanna skiede.

† Eftir hverri Natturunni var Christur smurdur?

Eftir þeirri Manndoomlegu, þvi su Guddoomlega hafdi alla Hluti fraa Eylijfd.

† Brwkadi Christur alltijd sijna Guddoomlega Eiginlegleika?

J sijnu Nidurlægingar Standi lagdi hann nidur ad brwka þa, ad undanteknu þvi, þa hann med Kraftaverkum villdi sijna, hver hann var.

† Hvers vegna skylldi vor Frelsari vera Drottins Smurdur, og hafa Guddoomlega Eiginlegleika?

Til þess, ad hann kynni ad framkvæma so sitt þrefallda Embætti, nefnilega: Þad Kiennimannlega, Spaamannlega og Konunglega; þvi til soddann Embætta voru Menn innvijgdir med Smurning i gamla Testamentenu. Þetta hanns þrefallda Embætti nefnist annars hans Medalgaungu Embætti.

J hverju er innifalid þad ypparsta Prests Embætti Christi?

J þvi, ad hann hefur eitt Sinn sialfann sig aa

Krossinum

Krossinum Gudi offrad fyrir vorar Syndir, og hann bidur enn æn Aflæts fyrir oss, og blessar oss.

Ebr. 7. 24. 26. Enn þessi, fyrir þvi hann eilijflega blijfur, þa hefur hann oforgeingilegann Kiennimannskap, þar fyrir kann hann og einig þa ætijd Sæluhvolpna ad giøra, sem fyrir hann koma til Guds, og hann lifir æfinnlega, og BIdur fyrir þeim; þviad slijkann BIskup skylldum vier hafa, sa sem være heilagur, saklaus, oflecktadur, syndugum fraskilinn, og hærri enn ad Himinninn er.

Hvar i er innifalid Christi Spamannlega Embætti?

J þvi ad kenna oss Guds Vilia til vorrar Sæluhiælpar; þad giørdi hann fordum i eiginn Persoonu sialfur, enn nu giørir hann þad fyrir sinn Anda og sijna Þienara. Joh. 6. 14. Þessi er sannarlega sa Spamadur, sem i Heiminn skal koma.

Hvar i er innifalid Christi Konunglega Embætti?

J þvi ad stioorna, vidhallda, og vernda sijna Trwada fyrir þeirra Ovinum.

Hefur þa þessi Konungur og so eitt Kongs-Rijki?

Ja, enn þad er eitt andlegt Rijki, sem er hanns Kyrkia edur Nædar Rijki hier a Jordunni, ur hvoriu hann flytur umm sijdir sijna Trwada til Dijrdarinnar Rijkis a Himnum.

Joh. 18. 36. Mitt Rijki er eigi af þessum Heimi.

Til hvers a Jfirvegan Christi Embættis ad uppørfa þig?

Til ad elska hann, sem minn ædsta Prest og Endurlausnara; ad trwa honum, so sem mijnum Spamanni; ad heidra hann og hlijda honum, so sem mijnum Konungi. Þar med kann eg og lijka ad hafa stærstu Huggun af hanns Embættum.

Hvernig taka þeir Trwadu Nafn af Christo?

Þeir

Þeir kallast Christner; það er smurdir; því hann hefr smurdt þa med sijnum Anda.

1. Joh. 2. 20. Þier hafid SMurningena af þeim sem heilagur er, og þeckid allt.

Eru allir Meñ i þessum Christnu Londum þvilijkir Chrisiner?

Nafnid hafa þeir ad sønnu, enn Smurningarennar Anda og Naad vantar þa flesta.

† Eru þa þeir sañ-Christnu og so smurdir til andlegra Kieñimaña, Konga og Spaamaña?

Jaa; og það audsijna þeir; sem Kieñimeñ, i því, ad fornfæra sig Gudi, giefa sig Gudi til Þioonustu, ad blessa og bidia fyrir sier og ødrum; sem Kongar, i því, ad stioorna siaalfum sier fyrir Guds Anda Hiaalp, samt eiñig i því, ad strijda aa mooti sijnum andlegum Ovinum; sem Spaameñ, i því, ad kieña, uñvanda, aamiña og hugga siaalfa sig og adra.

† Maa þa hver eiñ Christiñ, sem eiñ andlegur Prestur, taka uppaa sig opiñbert Kieñimañs Embætti?

Nei, þar til heyrir Guds Kallan, fyrir Yfirvallds Tilhlutan; enn það er allra Christiña Kall og Skyllda, ad kieña, hugga, og uppbyggia hver añann i daglegri Umgeingni, og þa Tækifæri giefst.

1. Thess. 5. 11. Fyrir því AMiñi hver ydar añañ iñbyrdis, og Eidrietti hver añañ JNNbyrdis, so sem ad þier eiñig giørid. Og i 14. V. Vier bidium ydur, kiærir Brædur, ad þier AMiñid O-rædvanda, HUggid Istødulitla, Umlijdid breiska, verid þoliñmoodir hver vid añañ.

Ebr. 3. 13. AMiñid YDur SJaalfa alla Daga, so leingi sem það i Dag kallast, ad þar eingiñ a medal ydar forherdist af Svikrædi Syndariñar.

Hvert af þessum þremur Embættum hlijda eiginlega til vorri

vorri Endurlausu?

Hanns ypparsta Prests Embætti, eftir hveriu hann er vor Fridþægingar og Talsmadur; þo gietur einginn medtekid Christum, sem sinn ypparsta Prest, og ordid hluttakandi i hanns Endurlausn, utann hann medtaki hann einig, og fylgi honum so sem siinum Spamanni og Kongi. 1. Cor. 1. 30.

Med þvi ad Christi ypparsta Prests Embætti er Grundvöllurinn til vorrar Saluhialpar, þa seig mier ananægianlega og skilianlega, allt þad sem heyrir til Lærdoomi vorrar Endurlausnar?

J þessum Lærdoomi hefi eg ad þeckia gløggt, þañ sem hefur endurleyst oss; Þa sem hañ hefur endurleyst; Þad Medal sem hañ endurleysti oss med; Þad Vonda sem hann hefur endurleyst oss fra, og til hvers hann hefur viliad oss endurleysa.

Er eigi þetta utmalad i Catechismo?

Jw, þess styttsta Jnnihalld er innifalid i þessum Ordum; Ad hann sie miñ Drottiñ, sem mig glatadann og fyrirdæmdann Mann hefur afrekad. etc. Sia adra Grein Trwarjatningareñar.

Hver hefur nu Endurleyst oss?

Vor Drottinn JEsus Christus, Guds og Mariu Sonur, sannur Gud og sannur Madur, hefur endurleyst oss, eftir badum Natturunum.

Gb. Post. 20. 28. Gud hefur utvegad Sofnud med siinu eigiñ Bloodi.

Hafa þa eigi Fadiriñ og H. Andi endurleyst oss?

Þeir hafa ad sonnu elskad oss, og framsilgt vorri Endurlausn. Joh. 3. 16. 1. Cor. 6. 11. Enn þeir kunnu ecki ad utrietta Endurlausnar Verkid

 sialft,

sialfst, sem skiedi med Pijnu og Dauda.

Pvi giœtu þeir þad ecki?

Þvi Fadirinn er alleina Gud, sem eigi kann ad deya, so er lijka Heilagur Andi; Enn Sonurinn er sannur Gud og sannur Madur, sem er dœinn og hefur uthellt sijnu Bloodi, fyrir vorar Syndir.

Hvern hefur Christur Endurleyst?

Mig aumann, glatadann, og fordœmdann Mañ.

Hveria Vissu hefur þu þar uñ, ad þu siert endurleystur?

Eg hefi þat þessa Vissu uñ, ad allir Menn eru endurleystir, og eg so einnig lijka i þeirra Tolu.

1. Tim. 2. 6. Christus JEsus hefur sialfañ sig utgiefid FYrir Alla til ENdurlausnar.

† Bevijsa þu mier eñ nu framar, ad allir Meñ sieu endurleystir fyrir Christum?

Rom. 5. fraa 15. til 21. Vers. kiennir Postuliñ St. Paall þad med morgum Ordum, ad Uppreisningiñ, edr Hiaalpiñ, i Christo naadi allt eins vijda til, eins og Fallid og Fordiorfuniñ i Adam; sem er, til allra. 1. Joh. 2. 2. Hañ same er FOrlijkun fyrir vorar SYndir, eñ eigi einasta fyrir vorar (þad er þeirra Trwudu) helldur einig fyrir ALLrar VErallðariñar.

Item, 1. Tim. 4. 10. Gud er Frelsari Allra Maña, eñ SJerdeilis TRwadra.

†† Hefur þa Christur lijka endurleyst þa, sem med Ydrunarleysi og Vantrw steipa sier sialfir i Fordœminguna?

Jaa. 2. Pet. 2. 1. Þeir asneita Drottni sem þa hefur endurkeypt, og munu yfir sig leida snøgga Fyrirdœming.

Med hveriu hefur Christur endurleyst oss?

Hverki med Gulli nie Silfri, helldr med sijnu heilaga, dijrmæta Bloodi, og med sijnum ovidurkvæmilega og saklausa Dauda; jaa, ecki med Pijnuñi

alleina,

alleina, helldur og so med sinni Hlijdni og Logmaalsins Uppfyllingu. 1. Pet. 1. 18. Vitid, ad þier erud ecki med forgeingilegu Gulli edur Silfri ENdurleyster i fraa ydru Hiegooma Athæfi, eftir Fedrana Uppaasetningi, helldur med DYrmætu BLoodi Christi, so sem hins ofleckada og saklausa Lambs.

Rom. 5. 19. Þviad lijka sem fyrir eins Mans Ohlijdni eru margir syndugir vordnir, so verda og fyrir EJns Hlijdni MArgir REttlaatir.

† Var þa so stoor Naudsyn aa, ad bruka so dijrmætt Medal til vorrar Endurlausnar?

Jaa, þvi Christi Fornfæringar Blood var omissandi til Hreinsunar vorrar og Fridþægingar.

Ebr. 9. 22. An BLoods UThellingar skiedur EJngin FYrirgiefning.

Fraa hveriu Illu hefur Christur oss endurleyst?

Fraa Synd, Dauda, og Diofulsins Valldi.

Hvernig hefur Christur frelsad oss fraa Syndinni?

Med þvi mooti, ad: 1.) Er Syndarinnar Sekt og Straffburttiekid. 1. Joh. 1. 7. BLoodid JEsu Christi Guds Sonar hreinsar oss af ALLri SYnd.

Col. 1. 14. J hverium vier hofum Endurlausnena fyrir hans Blood, sem er SYndana FYrirgiefning.

2.) Ad Syndarinnar Magt og Yfirraad eru brotin; Jaa, Syndarinnar Root verdur uppi sijdir upprætti Daudanum. Rom. 6. 14. Syndin mun eigi kunna ad drottna yfir ydur, med þvi ad þier erud eigi undir Logmaalinu, helldur undir Naadinni.

1. Pet. 2. 24. Christur hefur vorar SYndir BOrid aa sijnum Lijkama uppaa Tried, so ad vier i FRaa Syndunum deyddir, lifdum Rettlætinu, fyrir hvers Beniar þier erud heilbrygdir vordnir.

† Kan eg ecki nooglega ad vera frelsadur fraa Straffi

Syndariñar, þo eg sie bundiñ undir þeñar Yfirdrottnan?

Nei, þad sijna ædur framfærdar Ritningariñar Greinir; og allir ydrunarlausir fara villt i þvi, ad þeir rængsæra Evangelium, æ þañ Hatt, ad þeir vilia nijta sier þad til holldlegra Frijheita; eñ eigi til Frelsis fræ Syndiñi siælfri (hverri þeir vilia þioona i andlegum Dauda) helldur fræ Syndariñar Straffi, fræ hveriu alleina, þeir vilia frijast fyrir Christum.

Hvernig hefur Christur endurleyst oss fræ Daudanum?

So, ad sa tijmanlegi Daudi er ordiñ Iñgangr til Lijfsins, eñ sæ andlegi Daudi hefur mist sijna Magt, og þañ eylijfa Dauda er eigi meir ad ottast fyrir þa trwoudu. Joh. 11. 25. 26. Eg em Uppvisañ og Lijfid, hver hañ trwir æ mig, ſa mun LIfa POtt hañ deye, og hver hañ lifir og trwir æ mig, ſa skal Alldrei DEya.

Hvernig hefur Christur frelsad oss fræ Disflinum og hañs Rijki?

So ad hañ hefur einga Magt yfir oss, helldur kuñum vier ad veita honum Mootstødu, og þurfum ecke ad hrædast hañ þegar vier ottunst Gud.

Ebr. 2. 14. Uppæ þad, ad hañ Magtina tæki fyrir Daudañ, FRæ þeim sem DAudans MAgt hafdi, þad er Disflinum, og endurleysti þa, sem fyrir Ogn Daudans hlutu uñ alla Æfi i Prælkan ad vera.

Til hvers hefur Christur endurleyst þig?

Uppæ þad eg skuli vera hañs eigiñlegur, og so sem eigiñ Eign, lifi sijfelldt undir hañs Valldi, i hañs Rijki, og þiooni honum.

† Gefur þa Christi Endurlausnar Verk þier alldungis

eckert

eckert Leyfi ad þioona Syndiñi, Dioflinum og Verolldiñi, edur ad vera þeirra Eign?

Nei, þad er ad stela fra Christo, mijnum rietta Herra, þvi hañ hefur so dijrt keypt sier til Eignar.

Luc. 1. 74 75. Ad vier leystir af Hendi Ovina vorra, ÞJoonudum HONum an Otta, alla vora Lijfdaga, i HEilagleika og REttlæti, sem honum þocknast.

Rom. 6. 18 Fyrst þier erud frelsadir af Syndiñi, þa erud þier ordnir REttlætisins ÞJoonustu-Meñ.

Tit, 2. 14. JEsus Christus hefur sialfañ sig giefid ut fyrir oss, uppa þad hañ endurleysti oss i fra ollu Oriettlæte, og hreinsadi sier sialfum Foolk til Eignar, þad KOstgiæfid væri til goodra Verka.

Er þad þa ad sia a Heimsins Bornum, ad Christur hafi þau endurleyst?

Nei, þvi þau hafa a nij burt seldt sig Guds Ovinum, Syndinni og Dioflinum.

Hefur Christur vor Endurlausnari alltijd verid i einu sama Standi?

Nei, hañs Stand er tveñslags, sem er: Nidurlægingar Stand, og Upphafningar Stand. Um bæditalar Paulus. Philipp. 2. 6. 11. Hver þo hañ værti Guds MYnd, hiellt hañ þad þo ecki fyrir Ran, Gudi lijkur ad vera, helldur MYnkadi hañ sig sialfañ, og took a sig Mind eins Þioons, vard lijkur odrum Moñum, og ad Hegdan fundiñ sem Madur; Lijtillækkadi sialfañ sig, og vard HLijdugur allt til Dauda, ja, allt til Kroßins Dauda. Fyrir þvi hefur Gud UPphafid hañ, og gaf honum Nafn, þad yfir ollum Nofnum er, so ad i NAfni JEsu, skulu sig BEigia OLl KNie þeirra sem a Himnum, og a Jordu, og undir Jorduñi eru, og allar Tungur skulu vidurkieña, þad JEsus Christus sie Drottiñ, til Dijrdar Guds Fodurs.

† Hvad er Christi Nidurlægingar Stand?

Þad er þad Stand, i hveriu hañ eftir sinni Mañdoomlegu Nꜳtturu, lagdi af ad brwka fullkomlega og sijfelldt þa guddoomlegu Eiginligleika, sem Mañdoominum voru meddeilldir, og took uppꜳ sig Þioons Mind, so ad hann, med sinni Hlijdni, kynni ad forlijka osß vid Gud.

† Hvad er Christi Upphafningar Stand?

Þad Stand, i hveriu Christur (þa hanns Pijna var endud) var eftir sinni Manndoomlegri Nꜳtturu, upphafinn, til ad brwka fullkomlega og sijfelldt, Guddoomlega Eiginnlegleika og Tignargiædi, til ad giøra osß Hluttakandi i þeirri Sꜳluhiꜳlp, sem hañ osß utvegadi.

Hvad mørg Atridi eru i Christi divvpu Nidurlægingu?

Su Postulega Trwarjꜳtning upptelur Fim̃, sem er: 1.) Fꜳtæklega Fæding, 2.) Pijnuna, 3.) Krossfestinguna, 4.) Daudañ, og 5.) Greftranina.

† Þvi uppbyriadi Christur sitt Lijferni med þeirri fꜳtæklegu Fæding i Stallinum?

Ad hann sem fyrst ꜳvijsadi þad, ad hann sækti ei, eftir Rijkium og Metordum Verralldariñar, helldr villdi hañ alleinasta audga osß med sinni Fꜳtækt. 2. Cor. 8, 9.

Hvad var þad sem Christur leid?

Allir hañs Lijfs Hagir voru frꜳ Ungdoomi fuller med Fꜳtækt, Foragt, Offookn, Erfidi, og Onæde; Eñ ad sijdurstu var hann sꜳrlega pijndur undir þeim Romverska Landshøfdingia Pontio Pilato, sem liet hann hwdstrijkia, hæda, þyrnikrijna, og illa med hann høndla.

Leid

Leid Christur alleinasta Utvortis a Likamanum?

Nei, hanns allra stærsta Kvøl var su Helvitska Saalar Angist vegna vorra Synda, hverra hin Þunga Byrdi utpressadi af honum Bloodsveitann, og kom honum til ad seigia: Hrigg er Saala mijn allt til Dauda. Matth. 26. 38.

Hvar fyrir Leid JEsus so mikil Harmkvæli?

Vegna vorra Synda, og oss til Saaluhiaalpar. Es. 53. 7. 8. Saňarlega ba bar haň VOrt Krankdæmi, og VOrum PJJnum blood haň uppa sig, FYrir VOrra MJsgiørda Sakir er haň særdur, og fyrir vorra Synda Sakir er haň lemstradur, Hegningiň hun liggur a honum, uppa bad VJer hefdum FRidiň, og fyrir haňs Beniar erum VJer HEilbrigdir ordnir.

Hverniň hagadi JEsus sier i siňi Pijnu?

Miøg Þolinmoodlega, so sem eitt Lamb sem leidist til Slatrunar Beckssins. Es. 53. 7.

Hvad er Christi Krossfesting?

Eitt miøg Kvalafullt, forsmaanarlegt og bølvad DaudaStraff, sem brwkad var vid allra stærstu Ódaada Meň. Gal. 3. 13. Christi hef: leyst oss fra Bølvan Løgmaalsins baň Tijd haň vard Bølvan fyrir oss, (bvi skrifad er) BØlvad: sie sa, hver sem a Trie hangir.

Er Christur saňarlega daaiň a Kroskinum?

Jaa. Luc. 23. 46. JEsus kalladi haarri Røddu og sagdi: Fadir! J bijnar Hendur Fel eg miň Aud'a. Og er haň hafdi betta sagt, gaf haň upp siň Anda.

Hafdi soddaň Daudi JEsu Christi stooraň Kraft til ad utvega oss vort Lijf og Saaluhiaalp?

Jaa, allra stærsta Kraft, Þvi Þar med var Daudiň, so sem Syndarinnar Verdlaun, betalad: af vorum Medalgaangara, og vier fyrir haň lausir giefnir.

Rom. 5. 10. Vier erum vid Gud forlijktir fyrir hans Sonar Dauda, þa vier vorum eñ OVinir.

Hvad var Christi Greftran?

Ecki var nockur Naudsyn a heñi, med þvi hañ ætladi ei ad vera daudur til Leingdar; Helldr var hun Vitnisburdr um, ad hañ væri sañarliga daudr, og eitt Huggunarrijkt MiñisTeikn, ad vorar Syndir eru nidurgrafnar, vorar Grafir helgadar, og þeirra Vidbioodur fra þeim tekinn.

Hvernig a Madur ad ælijta Christi Lijf allt, og alla Piaaning i þessu Nidurlægingar Standi?

Ad nockru leiti, og sierdeilis, so sem eina Forlijkun fyrir oss, og ad nockru leiti, so sem Heilagleikans og Poliñmædiñar Eftirdæmi, i Lifnadinum og Pijnunni. 1. Pet. 2. 21. Christur hefur eiñig lidid fyrir oss, og oss eitt Eftirdæmi eftirlaatid, ad þier skylldud eftirfilgia hañs Footsporum. 1. Joh. 2. 6. Joh. 13. 15. Matth. 10. 38. Cap. 11. 29. Luc. 9. 23.

Hvad kom eftir Greftranina, so sem þad sijdasta Atrid i Christi Nidurlægingar Standi?

Hañs UpphafningarStand, og til þess hlijda lijka Fim Atrid, sem er: 1.) Hañs Nidurstigning til Helvijtis, 2.) Uppriśañ, 3.) Himnaforiñ, 4.) Setann til hægri Handar hia Fodurnum, 5.) Afturkomañ ad dæma lifendur og dauda.

Hvad er Christi Nidurstigning til Helvijtis?

Þad, ad hann komu fyrir sijna Upprisu kom til Sama stadar þeirra fordæmdu, hroosadi Sigri yfir Satans Makt, og predikadi fyrir Ondunum.

1. Pet. 3 18. 19. 20. Christur er deyddur eftir Holldinu, eñ Lijfandi giordr eftir ANdanum, i þeim sama er hañ eiñig i burtgeingiñ, og hefur þeim ONdunum PRedikad,

i Fiot-

Fiotrunum, hverier fordum Daga eigi trwdu.

Hvad er Christi Upprisa?

Hun er, ad hañ aa Pridia Deigi eftir siñ Dauda, hefur tekid aftur sitt Lijf, forklaarad siñLijkama, og i honum syndt sig opiñberlega. Gb. Post. 2. 24. Gud hef: UPPreist JEsum, ad UPPleystum DAudans KVolum, fyrir þvi ad þad var omøgulegt, ad hañ skyldi af honum halldiñ verda.

Hvada Nytseme høfum vier af Christi Upprisu?

Allrastærstu Nytsemd. 1.) Til Stadfestu vorri Trw, ad fullkominn Betalingur, sie utlagdur fyrir vorar Syndir, þar ed vor Medalgaangari er ur Daudans Faangelsi sloppinn. Rom. 4. 25. Sa er fyrir vorar Syndir var ofurselldur, og fyrir vors Riettlætis Sakir uppvaktur.

2.) Til vorrar andlegu Upprisu og heilags Framferdis i einum nijum Lifnadi; Og ad sijdustu:

3.) Til þess, ad vorir Lijkamir skulu Saaluhoolpnir upprijsa. Rom. 6. 4. 5. Lijka sem Christur er UPPvakiñ FRaa DAudum fyrir Dijrd Fødursins, lijka so skulum vier gaanga i einu nyu Lijferni; Þvi fyrst vier erum med honum plantadir til LJks DAuda, þa munum vier og UPPrisuñi lijkir verda.

Umgeckst Christur ad Jafnadi hier A Jordunñi eftir sijna Upprisu?

Nei, þa hañ i Fiorutiju Daga hafdi hier umgeingist med sijnum Lærisveinum i adskilianligum Opiñberunum, og talad fyrir þeim um þad sem heyrdi til Guds Rijkis, veik hañ burt ur Verolldiñi ad synilegri Maalægd, og foor upp yfir alla skapada Himna til Guds Dijrdar Himins, og hañs Haatignar hægri

ei Handar. Post. G. B. 1. 9. Og er hañ ſagdi þetta, var hañ þeim aſiaendum Uppnumiñ, og eitt SKij TOok hañ upp, i BUrt fyrir þeirra Augum. Ebr. 9. 24.

† Hvert Gagn høfum vier af Chriſti Himnafør?

1.) Þa Huggun, ad JEſus er fariñ hiedañ ad tilbwa oſs Stad i ſijns Fodr himneſka Hwſi, og vill taka oſs þaangad til ſijn. Joh. 14. 2. J mijns Fødr Hwſi eru margar VErur, eg fer hiedañ ad TJlbwa ydr STad.

2.) Þa Aminning ad vier ſkulum hafa eitt himneſkt Sinnislag, jæ, Lyſt til ad fara hiedann og vera med Chriſto.

Col. 3. 1. Erud þier nu Upp-ARrur RJſnir med Chriſto, PA LEitid PEſs hvad þar Uppi er, þar ed Chriſtur er ſitiandi til Guds hægri Handar.

Hvad merkir Chriſti Seta til Fødurſins hægri Handar?

Ad Chriſtur, eftir ſinni Mañdoomlegu Natturu, med fullkomnu og æfarandi Herradæmi, drottnar og ſtioornar øllum Hlutum.

Eph. 1. 20. 21. Gud uppvakti Chriſtum af Dauda, og SEtti hañ til SJñar HÆgri HAndar á Himnum, yfir allañ Hofdingſkap, Valldſtiett, Magt, og Herradoom.

† Hvert Gagn høfum vier af Setu Chriſti til Guds hægri Handar?

Þar af vitum vier oſs til Huggunar, ad hann, i Hæſæti ſijns Guddooms, ſtioornar ſinni Kyrkiu, ſefar ſijna Ovini, bidur fyrir oſs, ſendir oſs ſinn heilaga Anda, og med þeſsu mooti vill hann i ſijnu Upphafningar Standi giora oſs nioótandi þeſs, hann hefur utvegad oſs i ſijnu Nidurlægingar Standi; hvar i mooti vor Skyllda er ad heidra, tilbidia, og hlijda ſo hætt tignudum Hofdingia.

Psal. 110. 1. Drottiñ ſagdi mijnum Drottni, ſet þu þig til miñar hægri Handar, þaangad til eg legg þijna ÓVini, til SKarar FOota þiña, Rom. 8. 34.

Er Chriſtur eigi framar naalægur hier aa Jørduñi?

Jw, med kroſtugum, enn þo oſynilegum Hætti.

Matth. 28. 20. Siaaid, eg ER MEd YDur alla Daga, allt til Enda Veralldar.

Nær vill hañ i añad Siñ aftur koma ſynilega til Veralldariñar?

A ſijdarſta Deigi, ſem alleina er Gudi kuñur.

Poſt. G. B. 1. 11. Þeſsi JEſus, ſem uppnumiñ er fraa ydr til Himins, Mun KOma, lijka ſo ſem þier ſaaud hañ til Himins UPPfara.

Luc. 21. 27. Þa munu þeir ſiaa Mañſins Son KOmandi i SKyunum med ſtoorum Krafti og Dijrd.

Hvernig mun þad tilgaanga aa Dooms Deigi?

Allir Menn, bædi þeir ſem þa lifa, og hiñir ſem aadur voru daudir, og þa aftur uppvaktir, ſkulu ſtadnæmaſt fyrir Chriſti Doomſtool, og þeirra Hugrenningar Ord og Verk dæmaſt eftir Guds Ordi, Dioflarnir ſkulu þa og dæmaſt.

Gb. Poſt. 17. 31. Hañ hefur DAg TIlſett, aa hverium hañ vill DÆma alla JArdarkrijngluna med Riettvijſi', FYrir eiñ MAñ, fyrir hvern hañ hefur þad og aalyktad.

1. Cor. 4. 5. Dæmid ei fyrir Tijmañ, fyrr eñ Drottiñ kiemur, ſaa er AUglijſa mun eiñig þad i Myrkrunum er hulid, og OPiñber GJoraRAAdiñ Hiartnaña, og mun þa hveriun ſem einum Loffiijr ſkie af Gudi.

2. Cor. 5. 10. Vier hlioottum allir ad Opiñberaſt fyrir DOOmſtooli Chriſti, uppaa þad, ad hver eiñ odliſt eftir þvi hañ hefur adhafſt i Lijkamans Lijfi, ſie þad Illt eda Gott.

2. Theſſ. 1. 6. 7. 8. Þad er riett hiaa Gudi, ad ENdurgiallda þeim HOrmung, ſem ydur Hørmung veita, eñ ydur, þier ſem Hørmung lijdid, Hvijld med oſs: Þaa er

Drott-

Drottiñ JEsus mun opiñberast af Himni, medur Einglum sijns Kraftar, og med Elldsins Loga, Hefnd ad giefa yfir þa, sem ecki þeckia Gud, og yfir þa, sem ecki eru hlijdugir Evangelio vors Drottins JEsu Christi.

1. Cor. 6. a. 3. Vitid þier ei, þad Heilagir munu Heimin dæma? Vitid þier ei, þad vier munum yfir Einglunum dæma?

Joh. 12. 48. Þad Ord sem eg taladi, þad mun dæma hañ a efsta Deigi.

Er þad nu nog, ad þu veitst allt þetta um Christum, og helldur þad fyrir satt?

Nei, ecki utann sa Heilagi Andi auglijsi Christum i mijnu Hiarta fyrir eina lifandi Trw, og helgi mig so i Sannleikanum.

Ut af þridiu Grein Trwarjatningariñar.

Trwir þu a þa heilogu almeñilegu christilegu Kyrkiu?

Nei, helldur trwi eg, ad ein heilog almennileg christileg Kyrkia sie til.

Trwir þu þa a Heilagañ Anda?

Jaa, a Heilagañ Anda trwi eg, eins og a Fodurin og Soninn, þvi hañ er med þeim ein Gudoomleg Vera.

† Bevijsa þu mier, ad heilagur Andi sie ein Guddoomleg Persoona?

Þad bevijsast, ecki alleinasta af þeim Guddoomligu Eigiñlegleikum og Verkunum, sem honum tilleggiast oftlega i Ritningunni; helldur og so, af þvi hann verdur utþrickilega nefndur Gud.

Gb. Post. 5. 3. 4. Anania, hvi uppfyllti Andskotiñ Hiarta þitt, so ad þu villdir liwga ad HEilogum Anda? Eigi hefur þu logid ad Mońum, helldur ad GUdi.

1. Cor. 3. 16. Vitid þier eigi þad þier erud GUds Must-

ert

eri, og þad GUds ANdi bygger i ydur? 1. Joh. 5. 7.

† Þvi kallast hañ: Eiñ Andi?

Vegna þess, ad hann med Guddoomligum Hætti, so sem Guds Munns Andi (Ps. 33. 6.) framgeingur fraa Eylijfd af Fødur og Syni.

Joh. 15. 26. Eñ þaa saa Huggariñ kiemur, hvern eg mun senda ydr af Fødurnum, sem er Sañleikstins Andi, hver af FOdurnum FRamgeingr, hañ mun bera Vitni af mier.

Vegna hvers kallast Hañ: Heilagr Andi?

Eigi alleinasta þess vegna, ad hann er sialfur i sinni Veru heilagur; Helldur og so þar fyrir, ad hañ framkvæmir i Moñum Helgunar Verkinn.

Hveriar eru þær helldstu Verkanir Heilags Anda?

Ad kalla, upplijsa, helga, og vidhallda.

Er nockur Þarf aa ad þeckia þessar Heilags Anda Verkanir i Saaluñi?

Jaa, þvi eftir þvi maa hver einn prooss sig sialfañ, hvert hann sie riettilegur Limur Guds Kyrkiu.

Hvad er þaa Guds Kallan?

Ad hañ med sijnu Ordi hrærir Mañaña Hiortu, opinberar þeim sijna Raad, sierdeilis fyrir Evangelium, frambijdur hana alvarlega, og giefur med Evangelio Kraft til ad medtaka hana.

2. Tim. 1. 9. Gud hefur oss hiaalplega giørt, og KAllad med HEilagri KAllan, ecki eftir vorum Verkum, helldr eftir sini Fyrirhiggiu og NAAd.

Hver sñur Hiaalpar-Medol brwkar Gud til ad upp veckia og kalla Meñina til ad leita Saaluhiaalpariñar?

Hier til brwkar hañ Stundum Piaaningar, Stundum Velgiørninga, Stundum añarra Eftirdæmi, og soddann fleira, sem Menn kunna ad færa sier til Jhugunar.

Giegna og so allir Men þ viliskri Guds Kallan?
Nei, margir standa at mooti þeirri Heilags Anda Raad sem undan geinga og undirbijr þa, og þess veg-na niooda þeir ei helldur Radarinnar Jbwdar.
Gietur Madur mootstadid lijka Guds Kallan?
Jaa: Gb. Post. 7. 51. Pier Standid jafnan i MOo-ti Heilogum ANda.
Es. 65. 2. Eg utrietti mijnar Hendur allan Daginn, til eins OHlijdugs FOOlks.
† Hver medtekur þa Guds Kallan?
Þeir sem medtaka Ordid med viliugu Hiarta, og færa Avoxt i Þolinmædi; þad er, þeir sem ydrast og trwa Evangelio, hvert ad er Kraftur Guds til Saaluhiaalpar, enn eigi neina hiaa þeim sem trwa. Rom. 1. 16.
Þa Madur nu eigi mootstendur Evangelii Kallan, helldur giefr heni Rwm hiaa sier, hvad verkar hun þa i Hiartanu?
Hun verkar Upplijsing, þad er, eina lifandi Þecking og ofluga Sanfæring um þann Guddoomliga Sannleik, inn i hvern Madurinn fær þa fyrst sied, og smack-ad hann riettilega. Joh. 7. 17.
† Er einn ogudlegur Madur ecki upplijstur, af þvi hann er skijr og froodur i Ritningunni?
Nei, hann er enn nu Mirkranna Barn, og þeckir eigi Lioosanna Fodur. 1. Sam. 2. 12. Synir Eli voru illir Skaalkar, þeir Hyrdtu ecki um DRottinn.
Jer. 2. 5. PRestarnir hugsudu ecki, hver er Drottinn? og hinir LÆrdu, skeittu ecki um mig, og HJrdararnir BUrt-leiddu FOlkid fraa mier.
Joh. 8. 54. Hvern þier SEigid ydvarn Gud vera, og þEckid hann þo EJgi.
1. Joh. 2. 3. 4. Þar af vitum vier, þad vier þeckium hann ef

ef ad vier vardveitum hañs Bodord; hver ed segier: EG PEcki hañ, og helldur ecki hañs Bodord, sa er LIwgari, og i þvilijkum er eingiñ Sañleikur.

Eph. 5. 8. Pier vorud fordum MIrkur, eñ nu erud þier Lioos i Drottni, gaangid so sem Børn Lioossins.

Seig mier þañ eigiñlega Mismun sem er a milli mañligs Lærdooms, og Gudlegrar Upplijsingar?

Saa mañlegi Lærdoomr verdr lærdr med mañlegri Skinsemi og Ydkun Guds Ords, hvers Krafti verdur þa i mooti stadid. Eñ su gudlega Upplijsing verkast fyrir þad sama Ord, af heilogum Anda, sem þa nemur stadar og bijr i Saaluñi. Saa mañlegi Lærdoomur er ecki nema i Heilanum; og eintoom Historiu Þecking: Su gudliga Upplijsing iñtekr Hiártad; og er samañ vid hana ein lifandi Reinsla, ad sóddañ allt sie satt og Saaluhiaaiplegt. Fyrir þann mañliga Lærdoom blijfr Madr samt i sini Bondsku: eñ su gudlega Upplijsing byriar ad taka i burt Mootþroa Viliañs.

Hvad skilst fyrir þad Ord: Helgan?

Þegar meint verdur med þvi fleira eñ eitt, iñibindr þad i sier þetta þrent, sem verdr hvert ødru ad filgia: Endurfædinguna, Riettlætinguna og Endurnijungina. Añars merkir þad oft alleina daglega Endurnijun.

Hvad er Endurfædingiñ edur su nija Fæding?

Þad sama er hun sem Meddeiling einnar lifandi Trwar, edur Uppvakning af þeim andlega Dauda, Umvendan og Flutningur fraa Myrkrunum til Lioossins, fraa Diofulsins Valldi til Guds.

Eph. 2. 4. Þa vier vorum DAudir i SYndunum, hefur

Gud

Gud GJordt oss LJsandi i Christo.

† Seig mier eñ þa skijrlegar hvad Endurfædingiñ er?

Hun er eigi (eins og Nicodemus meinti) ad Madnriñ skilldi hverfa aftur i siñar Moodur Lijf, þa hañ væri ordiñ gamall, og fædast so ad niju; Helldur er Endurfædingiñ eiñ andlegur og iñvortis Giorningur Guds, i Hiarta Mañsins, sem fædist ad niju, þegar þar i skapast (med þeim Hætti sem vier gietum eigi skilid, eitt nijtt gudlegt Edli og Hattalag; J Skilningnum nij Upplijsing; J Vilianum ein nij Eftirlaungan, Girnd og Kraftur, og so alldeilis nijtt Lijf i þeim sem añars var andlega daudur, hvert ed Ritninginn kallar nijtt Hiarta, og nijann Anda, eina nija Manneskiu, ellegar nija Skiepnu.

Ez. 36. 26. Eg vil gefa ydur eitt NYtt HJarta, og eiñ NYañ ANda i ydur, og eg vil burt taka Stein Hiartad af ydru Holldi, og giefa ydur eitt KJotlegt HJarta.

Joh. 3. 6. Hvad af HOlldinu er fædt, þad er Holld, og hvad af ANdanum er FÆdt, þad er ANdi.

Fyrir hver Medöl verkast Endurfædingiñ?

Hiaa Ungbornunum fiedr hun fyrir Vatn og Anda i Skijrnar Sacramentinu, eñ hiaa þeim Fullordnu (sem vegna Andvaraleysis edr Illgyrnis Synda eru fallnir fraa Skijrnar Nadiñi, og Endurfædingar Standinu) fæst hun aftr aa nij fyrir Guds Ord, sem er þad oforrotnanlega Sædi. 1. Pet. 1. 23.

Er þa olldungis naudsynlegt til Saaluhiaalpariñar ad vera endurfæddur?

Jaa; Joh. 3. 3. Nema so sie ad nockur verdi ad NYJu FÆddur, hañ KAñ EJgi ad siaa Guds Rijki.

Gal. 6. 15. J Christo JEsu dugir hverki UMMskurnie

nie Yfirhwd nockud, helldur NYJ Skiepna.

Hvar af fær Madur þeckt ad hañ sie endurfæddur?

Af alvarlegri Umbreiting hanns Hiarta, og af þeim niju Sealsum Nærvarinnar, sem giøra hann ad einni þeckianlegri nijrri og annari Manneskiu.

Hvad er þad þa sem Madur ødlast eigiñlega med Endurfædinguñi, þad sem hañ hafdi ei ædur?

Hann ødlast þa sonnu lifandi Trw, sem umfadmar og ad sier tekur Christum, og i honum Sonarlegann Utvalningar Anda med Rietti til Guds Rijkis, samt Lyst og Kraft ad giøra Vilia Guds.

Joh. 1. 12. 13. So margir sem hañ MEdtooku, þeim gaf hañ þeim Magt GUds BØrnum ad verda, þeim er æ hañs Nafn trwa, þeim sem ecki af BLoodinu nie af Holldsins Villd, nie MAñsins VJlia, helldur þeim sem af Gudi eru BØrnir.

Hvad er su saña lifandi Trw sem giefiñ verd: med Endurfædinguñi?

Trwinn er, þegar ein ydrandi Saal innflijr og leitar sier Lijknar til Guds Nædar, i Christi Forþienustu, hveria hun tekur ad sier med Eftirlængan, og tileinkar sier hana, og treystir med øruggu Trausti þar uppæ.

† Hvernig utmaalar Lutherus þa sonu Trw?

Trwiñ er eitt lifandi øruggt Huggunar Traust uñ Nærd Guds, hun er eitt Guds Verk ioss, sem giører oss uñskiptilega, og fædir oss ad niju af Gudi, deidir þañ gamla Adam, giørir oss adølldungis ødrum Manneskium, ad Hiartanu, Huganum, Siñislaginu, og øllum Kroftunum, og færir med sier Heilagann Anda. O! Hversu lifandi, kroftugur, megtugur

 ur

ur og kostgiæfinn Hlutur er Trwinn!

Siœ Formœala Pistilsins til Romveria.

Hvad margir Partar tilheyra þa eiginlega þeirri sönu Trw?

Þrijr, sem eru: (1. Lifandi Þecking um Gud og hanns Vilia, sem opinnberadur er i Ordinu.

Joh. 17. 3. Pad er eylijft Lijf, ad þeir þEcki þig alleina eiñ sañañ Gud, og hañ þu sendir JEsum Christum.

Rom. 10. 14. Hvernig skulu þeir TRwa œ hañ, aſ hverium þeir hafa eigi heirt?

(2. Lifandi Samsinning og Sañfæring um Sañleik þess, sem Madur veit af Guds Ordi.

Joh. 3. 33. Hver ed medtekur hañs VJtnisburd, sa JNNsiglar þad ad Gud sie SAñur.

Ebr. 11. 1. Trwiñ er ONuggt TRaust þeirra Hluta sem Madur vonar, og EFar EJ um þad sem hañ sier ecki.

(3. Ein lifandi Tileinkan Guds Nœdar i Christo, samt Traust og Huggunar Athvarf til þeirrar somu, hvert helldur hun audsynir sig i brennandi Laungun og Hungri eftir Christo, ellegar i stærri Fullvissu um Nœd og Roosemd i honum.

Matth. 5. 6. SÆlir eru þeir sem HUngra og PYrsta eftir Riettlætinu, þviad þeir skulu saddir verda.

Rom. 8. 33. 34. Hver vill ASaka Guds Utvallda? Gud er hier sem RJettlætir. HVer er hañ sem FOrdæmir? CHristur er hier sem DAUid hefur, jœ, miklu helldur sa sem upp astur er VAkiñ, hver ed er til hægre Handar Gudi og bidur fyrir oss.

Hvar fyrir kallast þesse Pecking, Samsiñing og Tileinkan, ein lifandi Trw?

Vegna þess, ad þessir Hlutir eru ecki alleina verkadir af Guds Ordi, sem er Lijf og Andi, helldur og einnig lœta þeir sig finna lifandi og kroftugá i Hiar-

tanu

tanu, enn þad giorir ecki ſu dauda Trw.

Hvad er daud Trw?

Su dauda Trw er raung Ætlan, ſem ydrunarlauſir Syndarar ſmijda ſier ſiaalfum, ad þeir muni faa Guds Naad, jafnvel þo þeir vilie ei umvendaſt, og leita Naadariñar med þvi rietta Lagi, helldur eru allir hinir ſomu, þar þo Trwariñar Edli og Eiginnlegleiki er ad umbreita Mannenum.

Jac. 2. 26. Liika ſem Liikamiñ er aan Andans daudur, ſo er og eiñig TRwiñ aan VErkaña DAud.

Hafa þa þeir Ydrunarlauſu einga ſaña Trw?

Nei, alldeilis einga, þvi þo þeir kunni allt Guds Ord, halldi þad fyrir ſatt, og huggi ſig þar vid, þa er þo þeirra Trw daud, og þeirra Aſigkomulag og Hattalag fordæmanlegt, ſo leingi ſem þeirra Trw er ecki ad finna nema i Heilanum, (Lærdoominum) og hun kiemur ecki i Hiartad, eda deydir þann gamla Adam, og endurſædir þa til ad verda ein ny Manneſkia.

Af hveriu giet eg þa þeckt hvert miin Trw er lifandi edur daud?

Af kroſtugri Verkan hennar i Hiartanu, ſem er Kiærleikurinn til Guds og Naungans, Hatur til Syndariñar, Sigur aa Heiminum, riettileg Brwkun Naadar Medalanna, og fleira ſoddann.

Jac. 2. 18. Syn mier Trw þijna af VErkum þijnum.
Luc. 6. 43. ECkert GOtt Trie ber FUiñ AVoxt, og eckert FUid TRie ber GOodañ AVoxt.
Gb. P. 15. 9. Gud HReinſadi þeirra Hiortu med TRwñi.
1. Joh. 5. 4. Allt hvad af Gudi er fædt, þad Yfirviñur HEimiñ, og vor TRw er YFirviñingiñ, hver Verolldina

 hefur

hefur yfirunnid.

Er þa su sana Trw ætijd og hiaa ollum eins sterk?

Nei, þvi þa Vantrwinn strijdir aa hana, þa er hun stundum miog veik, sem ein skialfandi og titrandi Hond, sem varla vogar ad taka til Naadar Guds, edr tileinka sier hana, enn vill uaa til hennar med hiartanlegri Gyrnd og Eftirlaangan.

Marc. 9.23. Eg trwi, Herra! Hiaalpa þu minni Vantrw.

† Lætur þa Gud sier liika jafnvel veika Trw?

Jaa, þa hun er sonn og Skijlaus, þo hun sie veik; Sem þa kann best ad siaast aa þvi, ad Madur hafi alvarlegt Hatur aa Syndunum, og hann laangi eftir frekari Trwar Styrking, jafnvel þo Diorfung Trwarinnar sie ecki þa ad finna.

Matth. 5. 3. 6. Sælir eru þeir sem AUdlega eru VOLadir, þviad þeirra er Himnarijki, etc. 1. Joh. 3. 19.

Hvada Gagn hefur þa Madur af þeirri Trw, sem hann odlast med Endurfædinguñi?

Allra stærsta Gagn, þvi Trwinn alleina er þad sem hondlar Christum, og giorir Syndarann riettlaatann, þad er, Hluttakara i JEsu Christi Riettlæti.

Rom. 5. 1. Med þvi vier erum nu RJettlaatir ordnir FYrir TRwna, þa hofum vier FRid vid Gud, fyrir Drottinn vorn JEsum Christum.

Hvad er þa Riettlætingiñ?

Hun er hiñ allra nærsti Avoxtr Endurfædingariñar, og er innifaliñ i þvi, ad sa þrijeini Gud, af einskiærri Naad, aalyktar fyrir sijnum Doomi, einn sannydrandi og trwadann Syndara frijann bædi fraa sijnum Syndum og þeirra forþientu Straffi, og tilreiknar honum aftr aa mooti Christi Riettlæti. Jaa, hann aa-

lijtur

lijtz hañ i Christo eins og hañ helldi alldrei syndgad.
2. Cor. 5. 21. Hañ hefur þañ, sem af eingri Synd vissi, FYrir OSS ad SYnd GJordt, uppaa þad VJer yrd um i honum þad RJettlæti, sem fyrir Gudi gilldir.
Rom. 3. 28. So holldum vier nu, þad Madurinn verdi RJettlaatz aan Logmaalsins Verka, FYrir TRwna alleina.
Gal. 2. 16. Med þvi vier vitum, þad Madurinn verdur ecki RJettlaatur fyrir Logmaalsins Verk, helldz fyrir TRwna aa Christum JEsum: So trwum vier og einig aa Christum JEsum, uppaa þad vier VErdum RJettlaatir fyrir TRwna aa Christum, og ecki fyrir Verkin Logmaalsins, þvi fyrir Verkin Logmaalsins verdur eckert Holld riettferdugt.
Siaa Rom. 4. 28. Phil. 3. 9. 10. Eph. 2. 8. 10.
Er þa soddañ ein riettlæt Saal i einu hiaalplegu Ástigkomulagi og betra eñ aadur?

Jaa vissulega, þvi hun er þa komiñ i naanari Teingdir vid þañ Þrij-eina Gud, sem bijr i Hiartanu, so sem i sijnu eigiñ Musteri. Hun er þa i Christo audgud med andligri Blessan, þeim himnesku Giædum, med ometanlegum Evangelij Tignargiædum, med Naadariñar og Saaluhiaalpariñnar rijkugligum Audæfum og Fiaarsioodum.

Psal. 32. 1. 2. SÆlir eru þeir hverium Yfirtrodslurnar eru FYrirgiefnar, þeir, hverra SYndir ad eru HUldar. Sæll er sa Madur, hverium Drottiñ tilreiknar ecki Syndina, i hvers Anda þad eingiñ Flærd er.

† Hveriar eru þa slijkar Evangelii Naadargaafur?
Þær eru: Christi Riettlæti, Syndaña Fyrirgiefning, Sonarleg Utvalning, Guds Fodurleg Umsorgun, Erfda-Rietturiñ, Fridz vid Gud, þad sonarlega Trwnadar Traust, sætz Smeckz Guds Elsku, Adgaangur til Guds Naadar, Dierfung til ad

hidia hann, Fullvissa um Naad Guds, um Bænhey[r]slu og Hiaalp i allri Neyd, sierdeilis um krøftuga Guds Verndan fyrir øllum Ovinum synilegum og osynilegum, Forsmeckur þess eylijfa Lijfsins, Gledi i Heiløgum Anda, Stioornan, Upplijsing, Tilladan og Kraftur þess sama Anda, Frelsi fraa Straffi og Yfirvaadum Syndarinnar, fraa Guds Reidi, fraa Løgmaalsins Bølvan og Kwøgan, fraa Satans, Helvijtis og Daudans Makt, fraa Verølldinni og vondri Samvitsku, og (Vissa um þad) ad allir Hlutir, jafnvel þær bitrustu Pijslir, skuli verda Trwudum ad goodu; ein lifandi Von um Saaluhiaalpina, hvar aa eftir filgir su eylijfa, outseigianlega Gledi og Dijrd i Himnenum.

Eph. 1. 3. Blessadur sie Gud og Fadir vors Drottins Jesu Christi, sem oss hefur blessad med allshaattadri ANdlegri Blessan i HImneskum GIædum, fyrir Christum.

Eph. 3. 8. Mier hinum sijdarsta allra Heilagra er giefinn þessi Naad, þad eg kunngiørda medal Heidinna Pioodа þann ORannsakanlega RIkdoom Christi.

Rom. 10. 15. Hversu frijdir eru Fætur þeirra sem FRidinn boda, þeir ed boda hid gooda.

† Smackar hver einn Riettlaatur ætijd og eins mieg þessar Naadar-Gaafur?

Nei, sierdeilis i Sorg, Freistingum og Astrijdum: Þar fyrir skal einn trwadur Madur leitast vid, med Framfør i Trwnni, ad tileinka sier þær med stærstu Umhyggiu, vardveita þær med Otta og Fagnadi, og faa þar af Lyst og Kraft, ad laata sier fara fram i þeirri daglegu Endurnijan, edur Helgan, sem filgist med Riettlætingunni.

Eph. 1. 16. 17. 18. 19. Eg læt eigi af Packir ad giøra fyrir ydur, og ad miñast ydar i mijnum Bænum: Pad Gud vors Drottins Jesu Christi Dijrdariñar Fadir, gief ydur VJsdoomsins og OPinberingar ANda, til hañs eigiñ VJdurkieñingar; og upplijsi Augu ydvars Skilnings, pad þier meigid vita, hvilijk ad sie su Von, sem þier erud tilkalladir, og hver þar sie RJkdoomur hañs Dijrdarfullrar ARfleifdar, til hañs Heilagra; og hver þar sie hin YFirgnæfanlega STærd hañs KRaftar vid ofs, vier sem trwum eftir Verkan hañs vollduga Stirkleiks.
2. Cor. 4. 3. 4.

Hvad er eigiñlega Endurnijungiñ?

Hun er iduglega ad afklæda sig þeim gamla Manni, edur læta af Syndunum, og iklædast aftur þeim nija Manni, edur læta sier daglega framfara i þvi Gooda, so sem i Upplijsing og Þeckingu Guds, Trw, Von, Kiærleika, Audmykt, Hoogværi, Þolinnmædi, Afneitan sialfs sijns, Lysting til Bænræknis og Guds Orda, Krafti til ad standa a mooti Syndinni, og kieppast eftir Helguninni.

Eph. 4. 22. So AFleggid i fraa ydur eftir fyrri Breitni hiñ GAmla Mañiñ, sem sig fordiarfar i Gyrndum Villudoomsins. Eñ ENdurnijed YDur i ANda ydvars Hugskots, og KLædist PEiñ NJa MAñi, sem eftir Gudi er skapadur i sañarlegu Riettlæti og Heilagleika.

† Þvi kallast þessi Endurnijan, Daglega?

Þvi hun er eigi strax fullkomiñ, eins og Riettlætingiñ, helldr eigum vier med daglegri Astundan ad efla hana alla vora Lijfsdaga; og þa þeckist Guds Mind, Siñi og Art meir og meir hia hañs endurfæddu Bornum.

Phil. 3. 12. Ecki' þad eg hafi þad þegar hondlad, edur

ke Þegar Fullkomiñ, eg stunda þar eftir, hvert ad eg giæti eiñig hondlad, eftir þvi ad eg em af Christo hondladur.

Hver er sia siidarsti Velgiorningur Heilags Anda vid Mañiñ?

Þad er Vidhalldid, þvi þa hann hefur helgad oss med Endurfædingunni, Riettlætingunni og Endurnijaniñi, þa vidhelldur hañ oss og so i allskonar Freistingum, i sannri Trw, allt til Enda, ef vier eigi follum fraa mootviliuglega.

Phil. 1. 6. Sa sem i ydur hefur Uppbyriad hid gooda Verkid, hañ Mun þad og eiñig Fullkomna allt til þess Dags JEsu Christi. 1. Pet. 1. 5. Cap. 5. 10.

Hvernig vidhelldur Heilagur Andi þeim trwdu?

Med þvi hann innvortis sannfærir, edur aavijtar, Frædir, leidir, og huggar þeirra Hiortu.

Hvad er Heilags Anda Sañfæringar edur Aavijtunar Embætti?

Ad hañ giorir Samvitskuna vidkvæma, so ad hun kañast med saarri Tilfiñingu, jafnvel vid hinar minstu Syndir, hvar af ad kiemur su sanna Hiartans Audmijkt.

Joh. 16. 8. Þa Talsmadurinñ kiem:, mun hañ STraffa Heimiñ fyrir Synd, og fyrir Riettlæti, og fyrir Doom.

Hvad er Uppfrædingar Embætti Heilags Anda?

Ad hañ, med Guds Ordi, æ meir og meir opnar og upplijsir Mañsins Skilning, og stadfestir Sañleikañ i Hiartanu aa mooti ollum Villudoomi.

1. Joh. 2. 20. 27. Þier hafid SMurningina AF Þeim sem HEilagur er, og þeckid allt, etc.

Hvad er Leidriettingar Embætti Heilags Anda?

Ad hañ med sinni heimuglegri Uñvendun og Vidvorun helldur Manni fraa þvi ad syndga enn upp-

orvar, tilladar, og hvetur hann til þess Gooda.
Rom. 8. 14. Þeir sem Guds Andi Eidir, eru Guds Born.
Gal. 5. 16. GAAngid i ANdanum, þa munud þier ecki fullkomna Holdsins Gyrndir.

Hvad er Huggunar Embætti Heilags Anda?

Ad hañ, sierdeilis a Freistingar Tijmanum og a Neydariñar Tijma, miñir eiñ sañ-Christiñ a Guds Naadarriika Hiaastod, giefi honum ad smacka Evangelii Huggunar Kraft, og vidhelldi honum so i Poliñmædiñi med lifandi Von.

Rom. 15. 13. Gud Vonariñar FYlli YDur med ollum FAgnadi og FRidi i Trwñi: So ad þier hafid gnooglega Von fyrir KRaft HEilags ANda.
Rom. 8. 16. Saa sami ANdi ber Vitnisburd med vorum Anda, ad VIer erum GUds BOrn.

Þegar Guds Andi nu so helgar Meñina, og vidhelldur þeim, hvad kallast og eru þeir þa?

Heilagir, edr heilagar Mañeskiur. Eph. 1. 1. Þeim HEilogu, sem eru til Epheso, og TRwudu i Christo JEsu.
Ps. 86. 2. Vardveit þu Saal mijna, þvi eg em þiñ Heilagr.

Hvar er þessa Heilaga ad fiña?

J þeirri Heilogu, Almeñilegu, Christilegu Kyrkiu.

Hvad skilst hier fyrir Kyrkiu?

Ecki eitt Hws sem er bigdt af Trie og Steinum, helldur er su Kyrkia eitt Samnepti, Sambaand og Sameining Heilagra Manna i Andanum.

Eru sodbañ Kyrkiur edur Samnepti morg til?

Ecki utañ ein, sem er Almeñileg, þad er, eigi bundiñ vid nockurt vijst Plaats, helldr er hun utdreifd um alla Verolldina, hvar hun er nu strijdandi, enn skal i Himninum Sigri hroosa.

† Þvi kallast Kyrkiañ Christileg?

Þvi hun medkiennir Christi Lærdoom, og hefur Christum sialfañ fyrir sitt Høfud og Herra alleina.

† Er þad þa ætijd søñ Christileg Kyrkia, sem vidur kieñir Christi Nafn, og kieñir sig vid hañ?

Nei, ei utann hun kienni þar med Christi Ord o-falsad, og brwki þau heil. Sacramenta eftir hanns Innsetningu, og er þetta Kyrkiunnar Kienni-Teikn. Joh. 8. 31. 32. Ef þier BLijfid VJd MJJna RÆdu, þaa erud þier mijnir sañir LÆrisveinar.

Verda þeir þa allir Saalu-hoolpnir sem lifa og deya i þeirri søñu Kyrkiu?

Nei; Ei allir Limir þeirrar sijnilegu Kyrkiu, helldr alleina hinnar osynilegu verda Saaluhoolpnir. Matth. 22. 14. MArgir eru KAlladir, eñ FAir UTvalldir.

Eg meinti ad ecki væri neina einasta ein Kyrkia, hver er þa Mismunur millum þeirrar sijnilegu og osijnilegu?

Hun er eigi utann ein, enn i þeim utvortis og sijni-lega Hoop eru tvennslags adskilianlegir Limir, sem eru Hræsnararnir, og þeir sann-Christnu.

Hverier eru Hræsnarar, og alleina utvortis Limir?

Þeir sem af einberri Medkienning hroopa: Herra! Herra! Eñ giøra ecki Vilia Fødursins, sem aa Himnum er. Matth. 7, 21.

Hverier eru sañ-Christnir og riettilegir Kyrkiuñar Limir?

Þeir sem i Trwñi giøra Guds Vilia, so þeir hallda sier vid Drottiñ, og eru eiñ Andi med honum. 1. Cor. 6. 17. Rom. 8. 9. Hver hañ hefr ei Christi ANdá, sa er EJ HAñs.

† Kañ Madr ætijd ad þeckia þessa hina sijdari fraa þeim firri?

DRottinn þeckir ætijd sijna, enn fyrir Mananna Augum er saa Mismunur ecki ætijd opinnber; Þar fyrir kallast Kyrkiann osynileg, af þvi heñar Limir

hyliast

hylist i þeim stoora utvortis Hoop, Hræsngranna.

† Meiga sañ-Christnir hafa Samfielag med Hræsnurum?

Ecki i þeirra Bondsku, þvi Liosid hefr eigi Samfielag vid Myrkrid, ellegar Christur vid Belial; eñ i Kauphondlan, Erfidi og annarri soddañ naudsynlegri Umgeingni gieta þeir ecki komist hiaa þvi, þvi annars yrdu þeir ad rijma Heimiñ. 1. Cor. 5. 10.

Hafa þaa þeir sañ-Christnu nockurt naakvæmt Samfelag sijn aa milli Innbyrdis?

Jaa, þvi þar þeir allir eru Limir aa einum Lijkama, Greinir aa einu Trie, og Born fædd af eins Fodur Sædi, þa hafa þeir brooderlegt Samfielag og Hlutdeild i Sorg og Gledi, i andlegum Gaasum og Velgiorningum, i Bænum og Fyrirbeidslum, i Trwñi, og Von þeirrar eylijfu Arfleifdar.

Eph. 4. 3. 6. Verid kostgiæfnir ad hallda Einudrægni i Andanum fyrir Band Fridarins. Eitt Lijkami og eiñ Andi, so sem þier erud kalladir uppaa eina Von ydrar Kallanar. Eiñ Drottiñ, ein Trw, ein Skijrn, eiñ Gud og Fadir allra, saa sem ad er yfir ollum, fyrir alla, og i ydur ollum.

† Getur Guds Kyrkia geingid til Gruña?

Suosynilega og almeñilega Kyrkia forgeingr eigi, helldr verdr heñi halldid vid af heñar Hosdi, Christo, aa mooti ollum Helvijtaña Portum; Þo lijdur Gud oftlega, ad Tyrannar og Villumenn eydileggia hana i vissum Stodum.

Hvad er nu eftir i Pridiu Greiniñi?

Þrennt, sem er, Syndanna Fyrirgiefning, Holldsins Upprisa, og þad eylijfa Lijf.

Hver fyrirgiefur Syndina?

Sialsfur

Sialfur Gud, sem Syndiñ er drijgd aa mooti.
Marc. 2. 7. Hver maa Syndirnar FYrirgiefa nema GUd eiñ.

Hvad er, ad fyrirgiefa Syndina?

Pad er ad afmaa og burttaka alla Syndarinnar Sekt og Straff, so ad Syndarinn reikneſt so fyrir Riettlaatann, sem alldreigi hefdi hann syndgad.

2. Sam 12. 13. Drottiñ hefur i Burttekid þijna SYnd, þu skallt ECki DEya.

Vill Gud aa þañ Haatt fyrirgiefa Syndina?

Jaa, so oft sem nockur umvendir sier og trwir Evangelio, vill Gud fyrirgiefa hønum Syndina af einskiærri Naad, fyrir Christi Verdskulldan, hver ed med sijnu Bloodi aa Krossinum hefur fullu bætt fyrir allrar Verallda rinnar Syndir.

Eph. 1. 7. J hverium vier høfum EMdurlausnina fyrir hañs Blood, sem er SYndaña FYrirgiefning.

Hverium Møñum vill Gud fyrirgiefa Syndina?

Øllum sañ-ydrandi og trwudum Saalum, eñ ei þeim Jdrunarlausu og Vantrwudu.

Post. G. B. 2. 38. GJørid YFirboot, og hver ydar eiñ laati skijra sig i Nafni JEsu Christi til FYrirgiefningar SYndaña. Ezech. 18. 21. 22.

Hveriar, edur hvad margar Syndir vill Gud fyrirgiefa?

Allar Syndir, bær stærstu aasamt med þeim smærstu, þaa Syndarinn snijr sier ad eins af Hiarta.

1. Joh. 1. 7. Ef vier GAungum i LJoosinu, lijka sem hañ sialfur i Lioosinu er, þa høfum vier Samfielag iñbyrdis, og Bloodid JEsu Christi hañs Sonar HReinsar oss AF ØLLum SYndum.

Med hveriu Medali veitir Gud Møñum Fyrirgiefning þeirra Synda?

Med sijnu heilaga Evangelio, hvert hann hefur giefid Makt og Mindugleika til sijnum Pienurum ad predika hier a Jordunni, i sinn Stad, fyrir ollum Jdrandi, til Syndanna Fyrirgiefningar.

Luc. 24. 47. Ad PRedika lata i sijnu Nafni Jdran og Syndanna FYrirgiefning a medal allra Pioda.

Hvert er pad Medal a vora Sijdu, fyrir hvert vier odlunst Syndanna Fyrirgiefning?

Eckert annad enn Trwenn, sem medtekur Christum, og i honum Riettlætid, af einskiærri Naad.

Gb. Post. 13. 38. 39. Ydr bodast fyrir henna Syndanna Fyrirgiefning, og af ollu pvi, af hveriu pier gatud eigi riettlatir vordid i Moysis Logmali, enn hver hann TRwir a pENann, sa er riettlatur.

Pienar ecki þessi Lærdoomur, um Fyrirgiefning Syndanna, til Andvaraleysis?

Margir ad sönnu misbrwka hann þar til, og falla i þvi stærri Fordæming; enn Guds Born upporvast vid þessa Naad til Elsku-fulls Packlætis og enn meiri Guds Otta. Ps. 130. 4. J hia pier er Fyrirgiefningin so ad Menn OTTist PJg.

Hvad er Lijkamans edur Holldsins Upprisa, sem Pridia Greinin hondlar um framveigis?

Ad, fyrir Guds Kraft, samteingiast aftur a pe im effta Deigi Lijkamir allra þeirra Daudu Sálunum, sem þær biuggu i adur, og upprijsa sumir til eylijfrar Gledi, sumir til eylijfrar Pijnu.

Joh. 5. 28. 29. Su Stund mun koma, a hverri, pa allir þeir sem i GRofunum eru, skulu heyra hans Rodd. Og þeir munu þa FRamganga sem Gott giordu til LJffins Upprisu, enn þeir sem illa giordu til DOmsins UPPrisu. Joh. 6. 40. Dan. 12. 2.

Getur þetta mögulega skied?

Jaa, Þvi Gudi, sem af eingu skapadi Jørdina, og Þañ fyrsta Mañ af Jørduni, er eingiñ Hlutur Omøgulegur. Luc. 1. 37.

† Er naudsynlegt ad trwa Upprisu þeirra Daudu?

Jaa, fyrir Sakir Guds Rettlætis, sem bædi launar og straffar; Þvi til þess horfir bædi Vou þeirra Trwudu, og Skielfing þeirra Ogudlegu.

1. Cor. 15. 13. 14. Ef Upprisa Framlideña er ecki, þa er Christur og ecki uppprisiñ. Eñ ef ad Christur er eigi uppaftur risiñ, so er vor PRedikun onijt, þa er og ydar TRu ONijt.

† Munu Lijkamarnir i Upprisuñi verda eins aasig komnir og hafa sømu Eigiñlegleika sem nu?

Nei, Þeir munu Þa hafa andlega Eigiñlegleika og vera odaudlegir, oforgeingilegir, hæfir til ad medtaka annadhvert himneska Gledi, edur Helvijtis Pijslir eylijflegana.

1. Cor. 15. 42. 43. 44. Pad verdur saad NAtturlegur Lijkami, eñ mun upp aftur rijsa ANdlegur Lijkami, etc.

Hvert fara þeir upprisnu Lijkamir hiedañ med Saalunum?

Eftir Þad bwid er ad hallda Doominn, fara Þeir Fordæmdu i eylijfann Helvijtis Elld, Kvalir og Pijnu, enn Þeir Utvølldu i Þad himneska, eylijfa og sæla Lijf. Matth. 25. 34. 41. 45.

Hvad er þad eylijfa Lijf?

Eitt fullkomid Samkvæmi med Gudi, Þaa Þeir Saaluhoolpnu, aa Saalu og Lijkama fullkomlega frijadir fraa Syndiñi og øllu Illu, niota oendanlegs og oumrædilegs Fagnadar, Fridar, Gledi og

Vegsemdar

Vegsemdar, og lofa Gud med ollum Utvolldum Einglum oaflaatanlega. Psal. 17,15. 1. Cor. 13.12. 1. Thess. 4. 17. Rom. 2.6.7.

Hvad er sa Eyliifi Daudi?

Skamarleg og Angistar-full Utskwfun fraa Saalu Guds; Enn i hennar Stad gniistandi og brennandi Ellds og Orma Kvol aa Saalu og Liikama. Matth. 25. 41. Farid hier burt fraa mier bolpader i Eyliifan Elld, han fyrerbwiñ er Fiandanum og hans Arum.

Hverier komast i Helviitis eyliifan Dauda og Piinu?

Allir sem lifad hafa i Syndunum af aasettu Raadi, og eru i Ydrunarleysi, Vantrw, Andvaraleysi, og raangri Aetlan um Guds Raad, burtdaudir; og þeir kallast eyliiflega UTSKusadir fraa Gudi.

† Hvad er þessi Utskwfan?

Ad saa alviisi Gud, hefur, ecki af nockru fortaksslausu aasettu Raadi, helldur vegna Mannanna eiginn mootþrooannlegrar Þvermoodsku aaliktad, ad utskwfa þeim og fordæma þa alla, sem hann hefur fraa Eyliifd fyrirsied, ad hanns Raad villdu siifelldslega ecki sinna, helldur forsmaa, og bliifa i þeirra Idrunarleysi og Vantrw til Enda.

Joh. 3. 18. Hver aa hañ trwir dæmist eigi, eñ hver hañ ECKwir Eigi, hañ er nu þEgar DAEmdur, þviad hañ trwdi eigi aa Nafn eingietins Guds Sonar.

Hverier verda Hlut-takandi i Gledi og Sælu eyliifs Liifs?

Aller þeir sem sannarlega hafa trwad aa Christum, lifad Christilega og stadid i þvi stodugir allt til Enda; og þeir kallast UTvalldir.

† Hvad er Utvalningin?

Ad Gud hefur til ætlad alla þa til eylijfs Lijfs, sem hann hefur fraa Eylijfd fyrir=sied ad mundu vilia medtaka þa frambodnu Naad, trwa aa Christum, og i þeirri Trw stødugir standa til Enda.

Rom. 8. 28. 30. Vier vitum, ad þeim, sem Gud elska, þiena allir Hlutir til hins besta, þeim sem eftir FYRer=hyggiuñi KAlladir eru. Þviad hveria hañ hefur aadur fyr=irhugada, þa hefur hañ og TIlskickad, þad þeir skylldu verda samlijkir hañs Sonar Jmind, so ad hañ sialfur sie Frumgietningur aa medal margra Brædra. Eñ hveria hañ hefur FYrirhugada, þa hefur hañ og KAllad, eñ hv=eria hañ hefr kallad, þa hefr hañ og RJettlaata giørdt, eñ hveria hañ hefr riettlætta, þa hefr hañ og dyrdlega giørdt.

Ut af Drottiñlegri Bæn.

Hvad aa ad vera idugleg Ydkun eins trwads Christins Mañs?

Ad hafa sijna Umgeingni med Gudi i Bæninni og heiløgum Hugleidingum, vidlijka sem þa Madur umgeingst og talar einlæglega vid Vin sinn. Psal. 19. 15. Eph. 6. 18.

Hvad er þad ad bidia?

Þad er ad tala einfalldlega vid Gud i sijnu Hiar=ta, utausa siñi Eftirlaangan fyrir hønum, kvarta fyrir hønum um sijnar andlegar og lijkamlegar Na=udsyniar, og af iñsta Gruñi Saalariñar, fara eins hvers aa Leit med alvarlegri Laungun hiaa hønum. 1. Tim. 2. 13.

Hver aa so ad bidia?

Allir Meñ, og jafnvel Smaaborninn. Psal. 8. 3. Þvi þad er eigi alleinasta ein Skyllda sem befol=gyd er i ødru Bodordinu, og añars oftlega, ad oss hæfir

hæfir ad bidia, helldur er þad og eiñig ein Naad og Velgiørningur, ad vier audvirdilegir og ohreinir meigum og þorum ad bidia. Luc. 11. v. 13. Cap. 18. v. 8. Psal. 50. 15.

Gieta þa allir Meñ bedid svo ad Gudi sie þægilegt?

Nei, ecki þeir Ydrunarlausu, þvi þeirra Bæn er Gudi Andstygd; Helldur þeir sem annadhvert eru umvendtir, edur eru a Umvendunar Veigi.

Joh. 9. 31. Vier vitum ad Gud HEirir EKki Syndugа, helldur þad, ef nockur er GUds DYrdkari, og gi{ø}rir eptir hañs Vilia, PAñ HEyrir HAñ.

Hvern a Madur ad tilbidia?

Alleina þann Þrieina Gud, sem alleiñ kañ ad bænheyra og veita þad sem vier eptir Oskum.

Hvar a skal Madur byggia sijna Bæn?

A. Jesu Christi Forþienustu og Fyrirboon hia Fødurnum. Joh. 16. 23. Sañlega, sañlega, seg eg ydur, ef þier biedied Fødurin nockurs i mijnu Nafni, þa mun hañ giefa ydur þad.

Hvernig a Madur ad bwa sig til Bænariñar?

Madr skal i hiartanlegri Jdran, taka fyrir sig einlægañ Asetning ad vilia þioona Gudi, og mootstrijda alvarlega allri Synd, venda sijnu Hiartalagi fra veralldlegum Hlutum, þeinkia um sijna stoora þreingiandi Naudsyn, setia sier fyrir Sioonir, ad sa hellagi og myskunsami Gud er þar nalægur, og snwa so, med Andvorpunum um Bænariñar Anda, allri siñi Saalar Eptirlengun til Guds, so sem til eins rijkuglegs Uppsprettu Bruñs allrar Giædsku.

† Hvernig a vor Bæn og Samtal vid Gud ad vera lagud?

 Hun

Hun ꜳ ad skie i sonarligu Trausti med Gudrækni, Audmijkt og Forlijkunarsomu Hiactalagi. Þar af verdur eiñig ad koma Audmijkt og Lotning i Lijkamans Skicki og Hꜳttalagi, fyrir þeim Allsmegtugasta Gudi, eins og giordi Guds eigiñ Son, og heilagra Dæmi eru til.

Psal. 95. 6. Komid, lꜳtum oss tilbidia og NJdurkrioypa og Framfalla, fyrir þeim Drottni sem oss hefr giördt.

1. Tim. 2. 8. So vil eg nu þad, ad Meñirnir bidie i öllum Stødum, og upphefie Heilagar Hendur AN REidi, og ORvinglunar.

† Hvenær og hvar ꜳ Madur ad bidia?

Alltijd og allstadar, helldst i Einrwmi.

Luc. 18. 1. Hañ sagdi eina Eftirlijking til þeirra þar uppꜳ, ad Meñ skylldu JAfnañ BJdia og eigi aflꜳta.

Matth. 6. 6. Nær þu bidst fyrir, þa gack iñ i þitt SVefnhws, og LYk Dyrunum aftur, og bid þu Fødur þiñ i LEynum, og Fadir þiñ sꜳ i Leynum sier, mun þier þad opinberlega aftur giallda.

A Madur ad bidia eftir Bænabookum alleina?

Lijka af Hiartanu og med eigiñ Ordum.

Gieta Børn og einfalldt Foolk vel utskijrt sijna Hiartans Þꜳnka med sijnum eigiñ Ordum?

Jꜳ, þvi vid Gud kañ Madur ad tala eins og einfalldlegar eñ vid Meñina, og þar ad auki giefur hañ sijnum Børnum Nꜳdariñar og Bænariñar Anda. Zach. 12. 10. Rom. 8. 15. 26.

Hvad margslags er þa Bæniñ?

Tveñslags: Su Iñvortis; þa Hiartad talar alleina i Andvarpan og Eftirlaungun, og hoogværlega uppliptir sier til Guds; þetta kallast jdugleg Bæn, er bædi mꜳ og ꜳ ad hafa i frami midt i Erfidi og

Uñ-

Umsvifum. Sw Utvortls; Þa Muñurinn talar af Nægd Hiartans, og a vissum Tijmum framber sijna Þanka og Eftirlanganir med Ordunum.
Psal. 19. 15. Laat þier þocknast ORdræd mijns Muñs, og MAlid mijns HJarta fyrir þier: Drottiñ miñ Frelsari og miñ Endurlausnari.
Psal. 55. 17. 18. Eg vil AKalla til Guds, og mun Drottiñ hiaalpa mier: Um KWolld, MOrgna og MJddegi vil eg koma og graata, þa mun hañ heyra mijna Raust.
Dan. 6. 11. Daniel fiell a sijn Knie PRisvarsiñum a DEigenum, badst fyrir, lofadi og þackadi sijnum Gudi.
Ps. 119. 164. Ps. 38. 10. Es. 29. 13. 14.
Eigum vier alleina ad bidia fyrir siaalfum oss?
Nei, vier eigum ad bidia fyrir ollum, og þo þad væri vorir Ovinir; eñ sier i Lage eigum vier ad bidia fyrir Yfirvalldinu, fyrir Kieñifedrunum, so og fyrir vorum andlegum Brædrum og Systrum.
Jac. 5. 16. BJdied HVer FYrir ADrum þad þier heilbrigdir verdid.
Matth. 5. 44. BJdied fyrir þeim er ydur GJora SKada, og OFsookn veita.
Um hvad eigum vier ad bidia?
Ecki alleinasta um lijkamlegar Gaafr, so sem Uppheilldi, Frid, Heilbrigdi, hvers vier eigum ad bidia med þvi Forordi: EF ÞU VJllt, DROTTiñ! Helldur sierdeilis um andlegar Gaafur, so sem: Fyrirgiefning Syndaña, Styrk Trwariñar, hreint Hiarta, goodañ Undirbwning til Daudans og eylijfa Saaluhiaalp. Þo hæfir ecki añ Forords ad bidia um þær andlegu Gaafurnar, sem ecki eru allþeilis naudsynlegar til Saaluhiaalpar, so sem ad komast framar i andlegt Volædi, finna hiaa sier stoo-

ra Diorfung Trwarinnar, edr mikla andlega Gledi, og so fleyra. Matth. 6. 9. Luc. 11. 1.

Hver er su allra fullkomnasta og besta Bæn?

Su heilaga Bæn, FADIR VOR, sem JEsus sialfur hefur kiendt siinum Lærisvein.... og ollum oss ad bidia med. Matth. 6. 9. 13. Luc. 11. 2. 4.

Hvernig sundurdeilist þessi Drottinlega Bæn?

I Inngaanginn, Sio Bænirnar, og Nidurlægid.

Hvad er Inngaanguriñ?

Þad trugga Trwar Andvarp: FAdir Vor Þu Sem Ert A Himnum!

Þvi verdur Gud aavarpadur i Bæniñi sem eiñ Fadir?

Gud vill med þessu Fødur Nafni tilleida oss og locka, ad vier trwa skulum, etc. Les Frædinn.

Kuña þeir Ydrunarlausu ad hafa þad Trwar-Traust, ad kalla Gud aa Himnum siñ Fødur?

Hann er ad sønnu allra Fadir eftir Skøpuniñi, Vidhalldinu, hañs naadarsamlegum Vilia til ad umvenda þeim, og frelsa þa; þo kuña þeir Ydrunarlausu ecki ad kalla hañ Fødur, so leingi sem þeir ecki Endurfædast, og ødlast eiñ sonarlegann Anda, þvi annars er þeirra rietti Fadir i Helvijti.

Joh. 8. 44. Þier erud af FØdurnum FJanda, og eftir Gyrndum ydar Fødurs þa vilied þier giøra.

Hver kañ þa ad kalla Gud, Fødur siñ?

Þau Endurfæddu og sønnu Guds Børn, jafnvel þo þau sieu veik. Gal. 4. 6. Med þvi ÞJer ERud BØrn, hefur Gud sendt Anda siins Sonar i ydar Hiørtu, kallandi, ABBA, kiæri FAdir!

Hvar fyrir er sagt: Fadir vor; eñ ecki: Fadir miñ?

Þvi sierhvør Christiñ Madur aa ad bidia i Ein-

ingu

ingu Andans og Nædariñar, med hinum ødrum og fyrir hinum ødrum, so sem fyrir sialfum sier.

† Hvar fyrir kỏllum vier Gud þañ Fødur, sem er a Himnum?

Til ad upplysta Hiartanu, og þvi helldur ad upporva Virdingarfullt Trwnadar Traust til þess allra Hærsta, sem sier og megnar alla Hluti.

Matth. 6. 32. Ydar Himneskur Fadir veit (ad) þier Þurfid alls þessa vid.

Eru margar Bænir i Fadir vor?

Sio, af hverium Fiorar þær Fyrstu hlijda uppa þad gooda sem vier bidium uñ, eñ Þriar siidari hlijda uppa þad Illa, sem vier afbidium.

FYRSTA BÆN.

Helgist þitt Nafn.

Hvad merkir Guds Nafn?

Hañs Eiginlegleika, Ord, Sacramenti, og allt þad sem honum sierdeilis tilheyrir. Sia 2. Bod.

Verdur þetta Guds Nafn heilagra af þvi, ad vier bidium þess?

Guds Nafn er sañarlega i sialfu sier heilagt, eñ vier bidium hier, ad þad mætti og so hia oss helgast.

Hvernig helgast Guds Nafn?

Þa Guds Ord kieñist klaart og hreint, og vier, etc.

Matth. 5. 16. Latid so ydvart Ljoos lijsa fyrir Moñunum, so ad þeir siai ydar GOdverk, og DYrdki GOdur ydar a Himnum.

Hvernig verdur Guds Nafn vanhelgad?

Med raungum Lærdoomi og ogudlegu edur Hræsnisfullu Lijferni; Þvi hvor sem ødruvijsi kiennir edur lifir, etc. Rom. 2. 23. Þu hrooſar þier af Log-

 maal-

Maalenu, og vanvirdir Gud fyrir Yfirtrodslu Logmaalsins. Ezech. 36. 22. 23.

Kañ eiñ Ydrunarlaus Syndari rett ad bidia med þessari Fyrstu Bæn?

Nei; ecki af sañarlegu Hiarta, þvi hañ er siaalfur sa sem lastar og vanheidrar þetta heilaga Nafn.

ANNUR BÆN.

Tilkomi þitt Rijki.

Er Guds Stioornan edur Rijki margfalldt?

Þrefalldt, sem er: 1.) Naatturunnar Rijki, i hveriu hañ med sijnu Almætti stioornar ollum skopudum Hlutum eftir sijnum Vilia.

2.) Naadar Rijki, það er Kyrkiañ, edur Samneyti Heilagra, hvar hañ stioornar sijnum trwudum Bornum fyrir sinn Heilaga Anda i Ordinu og Sacramentunum.

3.) Er Dijrdareñar Himneska Rijki, i hveriu þeir sem Christo tilheyra skulu eylijflega rijkia med honum i fullkominni Sælu og Gledi.

Uñ hvert af þessum Rijkium bidium vier i Añari Bæniñi?

Uñ Naadarinnar og Dijrdarinnar Rijki.

Hvernig kiemur Guds Rijki til vor?

Þegar vor Himneskur Fadir giefur oss siñ, etc.

Kañ eiñ Ydrunarlaus Syndari vel ad bidia med þessari Añari Bæn?

Nei, ecki af sañarlegu Hiarta, þvi hañ er hræddur vid Heilags Anda Stioornan, amast vid Guds Rijki, og lifir af Asetningi i Satans Rijki.

† Hefur Satan þa lijka eitt Rijki?

Jaa, þessarar Veralldar Gud og Hofdinge er kræftugur i Bornum Vantrwariñnar og undir hañs

Stioornan standa allir sem eigi eru endurfæddir, allt þangad til þeir umvendast.
Col. 1. 13. Sæ ed oss hefr frelsad af Myrkrañs Valldi Myrkrana, og hefr oss iñsett i Riiki siins elskulega Sonar.
†. Hvar af þeckiast þeir sem eru i Diofulsins Riiki?
Þar af, ad þeir þioona Syndinni, og giora Diofulsins Vilia, so sem væri hann þeirra Herra.
1. Joh. 3. 8. Hver sæ Syndina Giorir, er af Diøflinum.

PRIDIA BÆN.

Verdi þiñ Villie, so æ Jordu sem æ Himni.

Hvad er Guds Vilie?
Guds Vilie er vor Helgan fyrir Trwna og Kiærleikann, eftir Logmælinu og Evangelio.
1. Joh. 3. 23. Petta er hañs Bodord, ad vier Trwum æ Nafn hañs Sonar JEsu Christi, og elskum hver añañ, so sem þad hañ gaf oss Bodordid.
1. Thess. 4. 3. Pad er VIlie Guds ydar HElgan.
Skiedur þessi Guds Vilie alltiid og hiæ ollum?
Nei, þvi þar sem Guds Riiki kiemur ecki til, þar skiedur ecki hanns, helldur Diofulsins, Heimsins og Holldsins Vilie.
Hvernig skiedur þa þessi Guds Vilie?
Þegar Gud hindrar oll vor ill Ræd og V. etc.
Gietur þa Vilie Mañsins ecki neitt Gott, ef hañ mæ vera siælfrædur?
Nei, þvi vors Holldz Siñislag er Fiandskapur i giegn Gudi; hverki þeckium vier þad sem oss er Reyndar nytsamlegt, nie hofum Rænu æ ad leita þess nema Gud upplijsi vorn Skilning, og hneigi vorn
 Vil-

Vilia til ad leggia oss undir þad sem hann vill vera laata, þvi hanns Vilie alleina er vijsdoomsfullur, goodur og fullkominn.

† Setur Guds Vilie skied hier a Jordunñi af Mönnum, eins og hañ skiedur i Himnenum af Einglunum?

Jaa, þo hañ verdi eigi so fullkomlega, þa gietur hañ skied samt med so hiartanlegri Einlægni, med Gledi og Alvorugiefni.

Er þad noog ad vier i Hlidniñi giorum Guds Vilia?

Nei, oss biriar og so ad lijda þolinmoodlega þad sem Gud vill vera laata, og giefa oss olldungis undir hañs Hond, lijka sem eiñ siwkur leggur sig i Læknarans Hendur. 1. Sam. 3. 18. Eli sagdi, Hañ er Drottiñ, hañ giorir hvad honum er þeckt.

Geta Verralldariñar Born med saññarlegri Hiartans Alvoru bedid med þeirri Pridiu Bæn?

Nei, þvi þau strijda af Asetningi mooti Guds Vilia, og vilia ad hañ hagi sier eftir þeirra daarlegum Vilia, og syndsamlegu Siergiædi.

FIOORDA BÆN.

Gef oss i Dag vort daglegt Braud.

Hvad skilst fyrir daglegt Braud?

Allt þad sem vier med þurfum til þessa Lijfs Biargar, etc. Og er eigi alleina bedid um, ad vier megum odlast þetta, helldr ad þad meigi blessast oss.

Þvi kallast allt þetta Braud?

Þvi Braudid er þad almeñasta og naudsynlegasta Medal til Lijkamans Biargar og Upphelldis.

Hvers vegna bidur þu umi Daglegt Braud?

Þvi eg a vera anægdur med naudsynlegt Upphelldi

helldi, ann þess ad kieppast eftir yfirflíootanlegu.
1 Tim. 6. 8. Nær vier høfum FÆdi og Klædnad, so lætum oss NÆgia.

Þvi er tillagt þetta Ord: J Dag?

Þvi eg mæ ei ala Oñ añars Morguns, helldr læta hveriunn Deigi nægia sijna Piæning. Matth. 6. 34.

Þvi segir þu: Gief oss VOrt Braud?

Vegna þess vier iñilykium eiñig vorn Næunga i Bæninni, lijka þess vegna, ad vier eigum ad bidia, ad vier mættum eta vort eigid Braud, enn ecki stolid Braud med Ranglæti og Leti, af hveriu ordsakast ad gænga æ Vonar-vol.

2. Thess. 3. 12. Slijkum bivodum vier og æmiñum þæ fyrir vorn Drottiñ JEsum Christum, þad þeir erfidi med Spaklæti, og eti sitt eigid Braud. 1. Thess. 4. 11. 12.

A þa sæ sem bidur uñ daglegt Braud ad erfida lijka fyrir þvi?

Jæ. 1. B. Mos. 3. 19. J þijns Andlitis Sveita skalltu neita þijns Brauds.

Mæ hiñ Rijki þa ecki vera alldungis Jdiulaus?

Nei, first hañ vill eta, þa æ hann ad erfida; þad er, giøra nockud Gott, hvad sem vera kañ, til Dijrdar Gudi og Gagns Næunganum.

1. Pet. 4. 10. ÞJooni hver ødrum, hver eiñ, med þeirri Giøf sem hañ hefur ødlast, so sem GODdir Forstiovornar Meñ margvijslegrar Guds Nædar.

FJMTA BÆN.

Fyrirgef oss vorar Skulldir, so sem vier og fyrirgefum vorum Skulldunautum.

Hvad fyrir Skulld edur Gialld er þad, sem vier bidium Gud ad fyrirgiefa oss?

Vorar Syndir med þeirra forþientu Straffi, tijmanlegu og eylijfu.

Vill Gud fyrirgiefa þa Skulld ꝏn Betalings?

Christus hefur betalad þañ sijdarsta Pening fyrir oss, sem ei kuñum sialfir betala; þar fyrir bidium vier i hanns Nafni uñ Naad og Fyrirgiefning.

Hef: Syndarin̄ Þorf ad bidia daglega uñ Fyrirgiefning Syndaña, þegar Gud hef: einusiñi tekid hañ til Naadar?

Jaa, lijka so sem vier þurfum dagliga Brauds vid, so þurfum vier og lijka Naadar og Fyrirgiefningar med; Þvi vier, þvi midur! syndgum daglega af Breiskleika, jafnvel þo Guds Born syndgi eigi framar af Asetningi edur Illgyrni.

Ps. 19. 13. Hver kañ ad formerkia hversu oft hañ misgiorir? Fyrirgief þu mier miñ HErra Leyndar Breste.

Hveriu lofum vier Gudi i þessari Bæn, þa vier leitum Fyrirgiefningar til hañs?

Ad vier aftur a moot vilium fyrirgiefa og forlaata vorum Skulldunautum, þad er, odrum Moñum, sem brotid hafa imooti oss, jafnvel þo vier forþienum ecki þar med af Gudi Syndaña Fyrirgiefning.

Col. 3. 13. UMlijdid hver añan, og ef ad nockur hefur Klaugu-Maal moot odrum, þa fyrirgiefid þad hver odrum iñbyrdis, lijka so sem Christur hefur fyrirgiefid ydur, so skulud þier eiñig.

Luc. 6. 37. FYrirgiefid, so mun ydur fyrirgiefid verda.

Kañ þa sa Haturs fulli og Hefndargiarni ad bidia med þessari Fimtu Bæn sier til nockurs Gagns?

Nei, þvi med þvi þad er eigi satt ad hañ fyrirgiefi þeim sem giordt hafa honum i mooti, þa bidr hañ, ad Gud vilie ecki helldr fyrirgiefa sier sijnar Syndir,

og

og þad ſkiedur eigi helldr; Eñ Reidi Guds bliiſr yfir honum, lijka ſo ſem Reidi hañs yfir Naunganum.

Syr. 28. 1. 2. Hver ſiñ Siaalfur HEfnir, a þeim mun DRottiñ Aftur HEfna, og honum einig hañs Syndir aftur hallda. FYrirgief þijnum Naunga, þad ſem hañ hefur misgiørdt vid þig, og BJd ſijdañ, ſo munu þier og lijka þijnar Syndir verda fyrirgiefnar.

Matth. 6, 15. Ef þier FYrirgefid ei Mønnunum ſiñ Breſt, þaa mun ydar Fadir EJ FYrirgefa ydur ydar Brot.

SJOTTA BÆN.

Eigi leid þu oſs i Freiſtni.

Freiſtar Gud nockurs Mañs?

Hann er ecki einn Freiſtari til þeſs Vonda, þvi þad er mootſtædilegt hanns Heilagleika. Jac. 1. 3.

Eru þar þa meir eñ einſlags Freiſtingar til?

Jaa, ſumar eru af Gudi til Gooda; eñ hinar til Jlls eru af Dioflinum, Heiminum, og voru eigiñ Holldi.

Hvad eru eiginlega þær Freiſtingar ſem koma fraa Gudi?

Þær eru nockurskonar viiſt Aſigkomulag, andlegt edur lijkamlegt, ſem Gud lætur Menn i rata, til þeſs ad reyna þa, og laata ſiaa, hvert i þeirra Hiarta er ſonn Trw, Kiærleiki edur Þolinnmædi.

† Seig þa nockud til Dæmis uppaa ſoddañ Freiſtingar?

So reyniſt og freiſtaſt ſaa Rijki, med ſijnum Rijkdoomi, hvert hann ſie myſkunſamur; Saa Faatæki, med ſiñi Orbyrgd, hvert hañ ſie anægdr; Saa Mektugi, med ſinni Makt, hvert hañ ſie lijtillaatur; Saa Veſæli, med ſinni Eymd, hvert hañ ſie þoliñmoodr; Saa ſem hverki ſier nie finnur Huggun, er þar med reyndur, hvert hann gieti trwad, eingu ad ſijdur.

† Þeckir Gud ecki aan þeſſa Hiarta Mañſins?

Ad

Ad viịſu þeckir Gud hanns innſtu Þanka aleingᵹ
þar; eñ hañ vill Madurinñ verdi ſialfum ſier og odᵹ
rum riett kuñugr. Joh. 6. 6. Þetta ſagdi hañ af þvi ad
hañ villdi reyna hañ, þviad hañ viſsi vel, hvad hañ villdi
giøra. Sia Eftirdæmi Abrahams, 1. Moſ. 22. 1. etc.
Iſraels Foolks i Eydimørkuñi, 2. Moſ. 16. 4. Ezechiæ,
2. Chron. 32. 31.

Bidium vier þa i Siøttu Bæniñi, ad Gud freiſti vor allᵹ
deilis ecki?

Nei, Þvi Þad er oſs oftlega miøg nytſamlegt.
Jac. 1. 2. 3. Brædur mijnir elſkanlegir! REiknid þad
Fyrir ALLañ FØgnud, nær þier i margviịſlegar Freiſtingᵹ
ar fallid, og vitid þad ydar Trw verkar Þoliñmædi.

Hvad er þa Meining þeſsarar Bænar?

Ad ſialfur Gud villdi eigi freiſta vor fram yfir
vort veika Megn; Helldr audſyna ſig trwfaſtañ, og
giefa ſoddann Enda a Freiſtinguñi, ad vier faᵹ
um þad þolad; Og þa hann lijdur þad, ad vorir
Ovinir freiſta vor, þa ſetie hañ þeim riett Takmørk.

Hverier eru þeir Ovinir, ſem freiſta vor til hins Vonda?

Þeir eru: Dioſullinn, Heimurinn, og vort eigid
Holld og Blood.

Hvernig freiſtunſt vier af þeſſum vorum Saluhialpᵹ
ar Ovinum?

1.) Dioſullinn, ſa riętti Freiſtari, innſkijtur
vondum Hugrenningum, eins og ødrum glooandi
Pijlum. Joh. 13. 2. Dioſulliñ hafde Sendt i Hiarᵹ
ta Judæ Simonis Iſchariothad hañ ſviki JEſum.

2.) Heimurinn, eda Heimſins Børn, freiſta med
Ognan, Tillockan, hneixlanlegum Eftirdæmum og
Allum Munnrædum, ſem ſpillia goodum Sidum.

Ordſk.

Ordſt. 1. 10. Son miñ, þegar Jllir Skalkar Locka þig, þa filg þeim ecki.

3.) Vort Holld og Blood, eda ill Naattura, ſem hinn naalægaſti og hættaſamlegaſti Ovin, freiſtar vor med illum Gyrndum og Lyſtingum ſem i Hug-ann koma. Jac. 1. 14. Hver eiñ Freiſtaſt, nær hañ tilteigiſt af ſiñi eigiñ Gyrnd, og lockadur verdur.

Hvad a ſa ad giora; ſem freiſtad verdr til þeſs Vonda?

Hann ſkal vaka, bidia og ſtriida med þeim andlegu Hervopnum mooti þeſſum Hættalegu Ovinum.

Eph. 6. 16. 17. 18. Uṁ fram alla Hluti, þa hondlid Trwariñar Skiolld, med hverium þier kuñid wt ad ſlöckva øll Elldleg Skeyti þeſs eitrada Ovinar; Og griipid Hialm Hiælpræðiſins, og Sverd Andans, hvert ad er Guds Ord, og Bidied iduglega i allri Naudþurſt, med Bænum og Beidni i Andanum, og þar til Vakid med øllu Stadfeſti og Akalli fyrir Heilogum.

Er ecki Vantrw, edur hædilegir Þankar og Hugrænir uṁ Gud, hættaſamlegar Freiſtingar af Dioflinum og Mañſins Hiarta?

Jw; Enn ſierhver trwadur, ſem hefur Andſtygd a því, og ſtriidir þar a mooti, af fremſta Megni, maa hugga ſig þar vid, ad Gud ſier honum er það ei i Sialfrædi, helldr er það ein ſaarleg Piaaning, ſu er, og ad ſijduſtu verdur, til Saaluhialpar Nota.

Gietur Madur eigi ſialfur leidt ſig i Freiſtni?

Ju, þaa hañ ei flijr og fordaſt allt Tækifæri til þeſs Jlla, helldur les ſkadlegar Bækur, uṁgeingſt ugglauſt med Heimſins Bornum, edur tekur ſier, fram yfir ſitt Embætti, þa Hluti fyrir Hendur, ſem kuña ad lada hann til Synda og Hneixla hann.

Hvad er Hneixli?

Ein Afsteiting, sem liggr i Veigi fyrir vorri Saalu, og kann ad verda henni til Falls.

Er Hneixlid margslags?

Tveñslags. (1. Giefid Hneixli, sem odrum verdur giefid; med syndsamlegum Ordum, Atvikum, Athofnum, Forsoomun þess sem gioraſt skal edur og med Misbrwkun sinna Frijheita, sierdeilis þa þad skiedur af þeim, sem i þeim þrem Hofud-Stiettum eru, yfir adra bodnir til goodrar Fyrirmindunar.

(2. Tekid Hneixli, sem raanglega er tekid af þvi sem er saklauſt og gott. Matth 18. 7. Vei sie Heiminum fyrir HNeixlanir, 1. Cor. 8. 13. Rom. 14. 13. o. s. f.

Matth. 15. 12. 13. 14. Þaa geingu hañs Læriſveinar ad honum og ſøgdu: Veitſtu, ad þa er þeir Phariſæi heirdu þad Ord, hneixluduſt þeir? Eñ hañ ſvaradi og ſagdi: Oll Plantan hveria miñ Himneſkur Fadir plantar eigi, mun uppræktaſt. Laatid þa fara, þeir eru Blindir og Blindra Leidtogar, ef blindur leidir añañ blindañ, þa Falla þeir baadir i Grøfina. Joh. 6. 60. 61.

SJOUNDA BÆN.

Helldur frelſa oſs fraa Illu.

Er margslags þad Illa, sem vier hier afbidium?

Fernſlags, nefnilega, ſo mikid ſem aahrærir Saalu, Lijf, Æru og Gotz; Og þar Dioſulliñ er illur, Jaa, Ordſok til alls hinns Illa, þa bidium vier og i þeſſari Bæn mooti honum.

† Hvad er Illt, ſem ſnertir og ſkadar Saalina?

Sialf Syndinn, ſem er Root alls Ills, nagandi Samvitſka, Forherding, Orvijnglan, og Eylijf Helvijtis Angiſt.

† Hvad er Illt, sem snertir og skadar Lijkamañ?
Allrahanda Siwkdoomar, og adrar tilfinnañlegar særar Kvalir, af Hwngri, Kullda, Fængelsi, Landflootta, og ødru þesshættar.

† Hvad er Illt, sem snertir og skadar Æru vora og Gootz? Nær Tijmanlegra Audæsa af Ovinum edr Pioofum, Ellds-Bruni, Vatns-Vodi, svijvirdilegur Armoodur, Hærdung og Skom.

Hvad eigum vier helldst ad afbidia af øllu þessu Illa?
Þad sem Illt er æhrærandi Saalina; Þvi ef vier høfum Frid vid Gud i einni goodri Samvitsku, þa kuñum vier ad hughreista oss i øllu ødru Mootlæti, þvi þad er þa first eiñ heilsusamlegur Kross.

Af hveriu er Kross siñ heilsusamlegur?
Þvi hann nidurdempar Syndina, Siælfrædi Holldsins og Elskuna til Heimsins; Uppvekur Eftirlaungun eftir þeirri Himnesku Roosemd, æfir, reynir, og styrkir Trwna, og heñar Averti, Bænina, Yfirvegan Guds Orda, Audmijkt, Þolinnmædi, Reynslu og Vonina; Hañ lætur Guds Nаad og Almætti merkiast i vorum Breyskleika, giorir oss sam lijka JEsu Mind, og leggur so Veiginn til þess stærri Vegsemdar. Post. Giørnb. 14. 22. Oss biriar fyrir MArgar HRellingar iñ ad Ganga i GUds RJKi.

† Eru ei þeir Oqudlegu Tijdum Krossberendur?
Nei, einginn er Krossberari, nema þess Krossfesta JEsu Eftirfilgiari; Enn sa Ogudlegi hefr adsonnu margar Plaagur, sem hann oftast nær giorir sier siælfur. Psal. 32. 10

† Meigum vier þa oska oss Daudans?

Eckl

Ecki af Opoliñmædi, helldur af Leida a Syndiñi, og Trwariñar Eftirlaungun til þeirrar fullkomnu Sameiningar vid vorn Hiartkiæra Endurlausnara; Enn þo so, ad vier med Polinnmædi befolum þad hanns Vilia. Phil. 1. 23. Eg hefi Gyrnd ad frælstiliast, og hia Christo ad VEra.

Hafa þau O-umvendtu Heimsins Born nockra Orsøk ad offa sier Daudans?

Nei; þvi þa þau giora þad, yfirvega þau ei hvad þar eftir skal fram vid þau koma, og hversu herfilegur ad er sa Kvalastadur, sem þeirra Saalir komist i med Daudanum.

Hver fær þa Saaluhialplegañ Dauda?

Saa sem deyr i Drottni; Þad er, i riettu Trwariñar Samfielagi vid Herrañ JEsum.

Opinber. B. 14, 13. SÆlir eru þeir FRamlidnu, sem i DRottni DEya i fra þessu. Jai, Andiñ seigir, ad þeir hvijli af þeirra Erfidi, eñ þeirra Verk fylgia þeim eftir.

Eru þa eigi aller sælir, sem kalladir eru so, þa þeir eru daudir?

Nei. Spek. B. 3. 1. Saalir Riettlaatra eru i Guds Hendi, og eingiñ Pijna snertir þær.

Hvernig hlioodar Nidurlagid af Fadir vor?

Pvlad þitt er Rijkid, Mauttuciñ, og Dijrdiñ, ad Eylijfu, Amen.

Hvar fyrir miñist su bidiandi Saala þessara Hluta sijdarst i Bæniñi?

Vegna þess, ad þad er kroftugt Medal til Uppørvunari Trwñi og Voninni um Bænheyrsluna, ad miñnast a Guds Rijki, Magt og Dijrd.

Hvad merkir þad Ord, Amen, sem seinast er tillagt?

Þetta okunna Ord merkir Jaa, vissulega, sannliga; þad skal verda.

Kaū Madur þa ad vera viß um, ad haū verdi bænheyrdur, og ædlist þad sem haū bidur um?

Jaa, þvi Gud hefr befalad ad bidia, og lagt Befalninguna Fyrirheytid til, so þad skal skie ad haū skal bænhyrast. Amen, Amen, þetta skal þier allt vissulega giefast. Lijka so verdum vier vissir giørdir þar um af Fyrirboon Christi, Heilags Anda, og allrar Christiligrar Kyrkiu.

Luc. 11. 9. Bidied, og mun ydur giefast, og leitid ad, og munud þier finna, knijed aa, og mun fyrir ydur upplokid verda. Psal. 50. 15. Es. 65. 24. Joh. 16. 24.

Eñ skiedur þad þa alltijd?

Jaa, nema Madur bidie i mooti Guds Vilia, edr um þad sem haū sier oß ei þienanlegt; þa veitir haū oß eigi þad sama, helldur annad betra i þeß Stad.

2. Joh. 5. 14. Pad er su Diørfung sem vier høfum til hañs, ad ef vier Bidium nockurs Eftir HAñs Vilia, þa heyrir haū oß. 2. Cor. 12. 8. 9.

Lætur Gud þa Bænheyrsluna koma strax framm?

Stundum, eñ eigi aavallt; Þvi þa haū vill ad vier jdkum oß i stadfastri Trw, Von og Poliñmædi, þa dregr haū Hiaalpina undaū um Stundar Sakir, og lætur hana koma i riettann Tijma. Siaa Hab. 2, 3. 2. Pet. 3. 9.

Seig mier nu Loksins: Hvad aa ad koma Maūi til þeß ad bidia kostgiæfilega?

Guds Skipan og Fyrirheit, Mañsins eigiū Neyd, og ypparleg Nytsemd sem hann hefur af Bæna Idunni so og ad Trwinn kunni eflast, og Gud verdi

 dijrdkadur

diirdkadur og lofadur fyrir Bænheyrsluna.

Ut af Skiirnar Sacramentinu.

Hvad er eitt Sacramenti?

Pad er sierdeilis heiløg Handtiering (heilagt Verk og heiløg Pionusta) innsett af Gudi, i hverri hañ med synilegum Medølum frambijdur, veitir og stad-festir sijna osynilegu Naad og himnesk Giædi.

Hvad mørg voru Sacramentiñ i Gamla Testamentinu?

Tvø; Umskurninn, og Paaska-Lambid.

† Hvad skilur þu fyrir Umskurnina?

Gud skipadi Abraham, ad allt Karlkyns af hañs Sædi skylldi endilega umskierast eftir Fædinguna, og medtakast med þvi mooti i Sattmaala vid Gud. Po reiddu Gydingarnir sig rænglega uppaa Um-skurn þeirra i Hollðinu, þar þeir voru eigi aa Hiart-anu umskornir i Andanum. 1. Mos. 17. 1. 9. etc. Rom. 2. 28. 29. Jerem. 9. 26.

† Hvad skilur þu fyrir Paaskalambid?

Paaskalambid var tilsett af Gudi aa Døgum Mo-sis, til Miñis um Utleidslu Israels Folks af Egyp-talandi; Med þvi var og þeirra Trw stadfest um Messiam, sem koma aatti, hver ed mundi laata slaat-ra sier eins og einu Lambi. 2. Mos. 12. 1. 10. 1. Cor. 5. 7. Ebr. 11. 28.

Eru mørg Sacramenti i Nya Testamentinu?

I Stadinn fyrir Umskurnina og Paaska Lamb-id hefur vor Drottinn JEsus innsett ønnur Tvø i þvi Nya Testamenti, sem er: Su heilaga Skiirn, og þad heilaga Kvølldmaaltijdar Sacramenti.

Eru

Eru allir christnir skylldugir ad tijdka þau H. Sacrament?
Jaa, þeim byriar ad þacka Gudi fyrir þvilijk Naadar Medol, og eingvann veiginn ad forsmaa þau nie fyrirlijta; Enn meiga þo eigi, ann sannrar Jdrunar og Trwar, hafa eitt saavijslegt Traust aa þeirra Brwkun, eins og þeir fyrir hana einungis kiñu verda Saaluhoolpnir.

Hver Mismunur er aa þessum Tveimur Sacramentum?
J Skijrnar Sacramentinu verdur Manneskiañ, so sem i giegnum einar Dyr, laatinn inn i Guds Kyrkiu og samteingd Guds Naadar og heilagra Samfielagi; Enn fyrir verduglega Brwkun Alltaris Sacramentisins stadfestist og stirkist hennar Saal i þvi Gooda, sem aadur var uppbiriad.

Er hier margt ad athuga um Skijrnar Sacramentid?
Þreñt, sem er: Hvad þad er? Hvad Gott Gud veitir oss med þvi? Og hvar til þad skylldar oss?

Hvad er Skijrnar Sacramentid?
Skijrninn er ecki einsamallt Vatn. Les Frædiñ:

Hvad er hun þa meira?
Hun er þad Vatn, sem samann er reyrdt og, etc.

Er þa margslags verulegt Efni i þeirri Heilögu Skijrn?
Tvennslags: Nefnilega, Vatnid og Guds Ord, samlagad Vatninu.

Hvad fyrir Vatn er þad?
Þad er riett naatturlegt og almennilegt Vatn.

Hvert er þad Ord sem samlagad er Vatninu?
Þad er JEsu Ord: Matth. 28. 19. Marc. 16. 15. 16. Farid ut og kieñid öllum Þioodum, og skijrid þær i Nafni Fødur, og Sonar,

og Heilags Anda.

Hvad er Jnihalld þessara Orda?

Tvennslags; Sem er Skipan ad skijra og lata sig skijra, so og lijka Fyrirheitid um Saaluhiaalpina handa þeim sem eru skijrdir, og sannarlega trwa.

Hvernig er farid ad skijra?

Manni er dijft i Vatnid, eda þvi er ausid yfir hann, i Nafni Guds Fodur, Sonar, og Heilags Anda.

†. Hvar fyrir nefnist þeirrar Heilögu Prenningar Nafn vid Skijrnina?

Þad hefur Christus so skipad, til þess, ad aaviisa þar med, ad sa skijrdi kiemist þa i naakvæmt Samkvæmi, og Sameining vid Gud, heyrir honum til, og er teiknadur med hanns Nafni.

† Hver a so ad skijrast?

Allar Þioodir (so hefur Christus skipad i Innsetningar Ordunum) og lijka Ungbornn; Þad er, allir Menn ad eingum frateknum, sem vilia komast inn i Guds Sofnud, og verda Saaluhoolpnir.

Hver maa skijra?

Þaa Naudsyn krefur, maa þad giora hver Christinn Madur, enn reglulega verdur Skijrnin framinn og veitt af Guds Þienurum, sem eru Verkstioornar Menn yfir Guds Leyndardoomum. 1. Cor. 4. 1.

Hvad Gagn og Nytsemd er ad Skijrnini?

Þad hun verkar og framkvæmir i oss Fyrirgiefning Syndanna, frelsar oss fraa Daudanum og Dioflinum etc. (Les. 2. Spurn: i Sacr. Sk. P. 12.)

Hver er Meining þessara Orda?

Þessi: Ad Skijrnin giorir oss Tvofalldt Gagn, fyrst frijar hun oss fraa miklu Illu, þar næst veitir

hun

hun oss mikid Gott.

Hvert er sierdeilis þad Firsta Illa sem Skijrnin frelsar oss fraa?

Syndinn, fraa hverri hun frelsar oss; Þad er, ad kvitt verdur giefid bædi Sekt og Straff Uppruna Syndarinnar og þeirrar Gioranlegu, eiñig Magt og Yfirraad Syndarinnar verda nidurdempud, fyrir Christi Kraft, i þeim sem skijrdur er, jafnvel þo Syndarinnar Root takist eigi i burt til fulls.
Rom. 6. 4. Þvi erum vier og eiñig med hønum G Restradir, fyrir SKijrnina J DAudan, uppaa þad, ad lijka sem Christur er uppvakiñ fraa Dauduin, fyrir Dijrd Fødursins, lijka so skulum vier gaanga i einu Niju Lijferni.

Hvad er þad Aññad Illa, sem Skijrniñ frijar oss fraa?

Daudinn; Þvi allar Þiaaningar, og saa sijdasti Vidskilnadr hiedañ fraa þessu Lijfi, er þeim, sem eru Skijrdir og Trwadir Christnir Menn, ecki nockurt Straff edur Skadi, helldur Abati, blessadur Kross, og eiñ Saaluhiaalplegur Heimflutningur og Inngaangur i þad eylijfa Lijf, þar saa andlegi og eylijfi Daudi hefur tapad allri sinni Makt yfir þeim.
1. Cor. 15. 55. og 57. Daudi! hvar er þiñ BRoddur? HElviiti! hvar er þiñ SIgur? Gudi sieu Packir, sem oss hefur Siguriñ giefid fyrir Drottiñ vorn JEsum Christum.

Hvad er þad Þridia Illa sem Skijrniñ frelsar oss fraa?

Diofullinn, hver ed tapar sinni Makt aa þeim sem fyrir Skijrnina eru komnir fraa Myrkrunum til Liossins, og fraa Andskotans Valldi til Guds. Post. Giornb. 26. 18. Col. 1. 13.

Hefur Christur ecki frelsad oss fraa Syndiñi Daudanum og Dioflinum: Hvernig tileinkast þa Skijrniñ,

ad hun hafi frelsad oss fra þessu?

Vegna þess, Skijrnin̄ er þad Medal, fyrir hvert vier komunst i Samfielag med Christo og niootum hans Velgiorninga. Rom. 6. 3. 4.

Gal. 3. 27. So margir af ydur, sem erud skijrdir uppa Christum, þier hafid Iklædst Christo.

Hvad Gott utvegar Skirnin̄ oss i Stadin̄ þess Illa sem hun friar oss fra?

Eylijft Lijf og Saaluhiaalp, sem eigi kann annad en̄ fylgiast med Fyrirgiefning Syndanna, hiaa þeim, sem skijrdir eru og trwa.

Marc. 16. 16. Hver han̄ trwir og verdur skijrdur, sa skal Hoolpin̄ verda, en̄ hver eigi trwir, han̄ skal fordæmast.

I hveriu er Saaluhiaalpin̄ innifalin̄?

I þvi, ad sameinast vid Gud, og niioota Guds; Þvi hann er sa ædsti Goodi, og su verulega Sæla. Joh. 17. 21. 27.

Verda þa allir Saaluhoolpnir sem eru skijrdir?

Nei, ecki allir, helldur þeir skijrdir, sem trwa; Þvi Christur seigir, ad hver sem ecki trwi, skuli verda fordæmdur, jafnvel þo hann sie skijrdur.

Er þad þa mögulegt ad Smaabörnin̄ hafi Trwna?

Ja, þvi þau gieta tekid a mooti Verkun Heilags Anda, jafnvel þo þad vitist og fornemist eigi.

Luc. 1. 15. Þegar i MOodurkvidi mun han̄ Uppfylltur verda af Heilögum Anda. Ps. 22. 10. 11. Psal. 8. 3. Matth. 18. 6. Cap. 19. 14.

† Fordæmast þau Ungbörn sem deya aadur en̄ þau hlioota Skijrn?

Eingvan̄veigin̄, þvi þau forakta eigi, helldur missa þad Medal Naadarinnar, sem Gud hefur ad sön̄u bundid oss vid, enn eigi sialfann sig, þvi lijka gietur

ur hann giordt eiñ Sæluhvolpinn æn Skijrnar.

Matth. 18. 14. So er EJgi Vilie FÖdur ydar sem æ Himnum er, ad eiñ af þessum Smæu tapist.

Med þvi þad er so stoor og mikilsverdur Hlut: ad frelsa Meñ fræ SyndiñiDaudanum og Dioflinum, og giesa þeim þad eylijfa Lijf; Seig mier þa: Hvernig kañ Vatnid ad framkvæma so veglega Hluti?

Vatnid mæ ecki slijks orka, helldur, etc. Les Fr.

Þvi kallast Skijrniñ Endurfædingarlaug?

Þvi ad Skijrninn er Endurfædingar Medal hiæ þeim Gomlu.

Eñ hvar fyrir kallast Skijrniñ: Ein Laug, edur Vatnslaug i Ordinu?

Þad er talad i Eftirliking; Þvi so sem nijfædd Born verda laugud og þveiginn af lijkamlegum Saurindum, so verdur Sæliñ med Skijrnar Lauginñ þveigiñ og hreinsud af vidbioodslegum Syndariñar Saurindum. 1. Petr. 3. 21. Skijrniñ er eckt BUrttekt Holldsins SAurugleika, helldur SAttmæli goodrar SAmvitsku vid Gud.

Þvi kallast Skijrniñ i þessum Ordum: Eiñ Sættmæli?

Af þvi i heñi framsetiast Spursmæal nockur, og verdur iñgeingiñ einn viss Sættmæli, þegar Gud giorir Loford vid Mañinn, og Madurinn giorir aftur æ mooti Loford vid Gud.

Hveriu Goodu lofar Gud Moñunum i þessum Skijrnar Sættmæla?

Ollum þeim mikilsverdu Hlutum, sem vier hofum ædur heyrt, sem er: Frijan fræ Syndinni, Daudanum og Dioflinum; enn Hlutskipti i eylijfu Lijfi, edur Barna Rietti og Arfcoku i Guds Rijki.

Hveriu Goodu lofar Madur þa Gudi aftur æ mooti.

Skijrnar Saattmaalanum?

Þessu; Ad hann vilie afneita, affegia, og i mootstanda Dioflinum, og ollum hañs Verkum; sem er: Prældoomur Syndariñar, og ollu hañs Athæfi, nefnilega: Hoffragt þessa Heims; so og, ad hañ vilie trwa aa Gud Fodur, Son og Heilag. Anda.

Er þad mogulegt ad hallda þeña Saattmaala goodrar Samvitsku?

Jaa, fyrir Guds Naad er þad mogulegt fyrir þa trwudu, sem vaka, bidia, og strijda daglega aa moti Dioflinum og hanns Athæfi.

Phil. 4. 13. Eg FOrmaa alla Hlut! FYrir PAñ, sem mig maattugañ giorir, sem er Christur.

Eñ syndga þau trwudu Guds Børn eigi oftlega af Breiskleika?

Jw, þvi midur! Þo falla þau eigi þar fyrir ur Naadar Saattmaalanum vid Gud. Rom. 8. 1.

Hverníg skiedur þad þa, ad Madurin fellur fraa sijnum Skijrnar Saattmaala?

Þad kann ad skie, annadhvert:

1.) Med þeim Hætti sem lijtid ber aa, og eigi forınerkist, med Andvaraleysi, þegar Skijrnar Saattmaaliñ er eigi alltijd hafdur fyrir Augum sier, eftir þvi sem Arinn fiølga, Naadar-Verkunum Heilags Anda er mootstadid, sønn Bænrækni, og riett Yfirvegan Guds Orda forsoomast, og þa Madur gi-efur tapt ad vera athugasamur um sitt Hiarta, og hættir aa þvi, ad strijda vid þa andlegu Ovini, og Siñislagid verdr so sijdañ hvad af hveriu eftir Veralldariñar Haattalagi Veralldlegt, Hiegoomlegt, Oandlegt og Holldlegt, hvar til Forelldrarner

eru

eru almeñilega, og þad oft med stoorri Astundan, hin stærsta Orsøk. Ebr. 3. 12. 14. Rom. 12. 2. 1. Joh. 2. 15. 27. Jac. 1. 27. Cap. 4. 4. Ellegar: 2.) Þad skiedur, so meir ber aa, edur meir eftirtakanlega, þa Madurinn fellur i opinberar og utvortis drottnandi Syndir Illvilians, og i Skaalkapor. Eph. 4. 29. 30. Es. 3. 16. og so fram̄v.

Þegar einhver hefur nu so med Hyrduleysi ed: Jllrædis Syndum rosid siñ Skijrnar Saattmaala; er þaa eingvar Naadar framar ad vænta fyrir hañ?

Jw, aa medañ enn er Kostur aa ad ydrast, med þvi Gud aa Naadariñar Tijma kallar alla Syndugu til Yfirbootar. Jer. 3. 1. 6. 7. Es. 55. 6. 7. Ezech. 33. 11. 2. Pet. 3. 9.

Skal sa þa skijrast uppaa nijtt sem vill um̄venda sier?

Nei, eingvañveigiñ, þvi saa Skilmaali sem rosiñ var aa Mañsins Sijdu, stendur enn þa oraskadur aa Guds Sijdu, og hañs Trigd verdur ecki ad eingu fyrir Mannanna Vantrw. Rom. 3. 3.

Hvad er þa su Um̄vendan, fyrir hveria eiñ Syndari kiemst aftur aa nij i Guds Naad og Saattmaala goodrar Samvitsku?

Ad ydrast eda um̄vendast, er ad kannast i Hiarta sijnu vid sijnar Syndir, sem Madur drijgt hefur, og alla Vanart sinnar Syndumspilltu Naatturu, laata þær gaanga sier til Hiarta, hrellast af þeim, og hata þær, og ad hafa innilega Eftirlaangan eftir Guds Naad i Christo, og setia sier alvarlega i Siñ ad betra sinn Lifnad.

Hverju margslags Um̄vendun eda Idrun er til?

Tvennslags: Þeirra Follnu, og hinna er Standa.

Hvad er Jdran þeirra Follnu?

Þegar su Manneskia, sem fraa Guds Raad er fall-inn, og i Syndinni er daud, verdur fyrir Guds Kraft aftur uppvakinn til þess andlega Lijfsins fyrir Trwna, forlijkud vid Gud, og þannig olldungis umvendud og umbreitt.

2. Tim. 2. 25. 26. Og straffid þa sem Mootmæler eru, ef ad Gud giæfi þeim einhveriu Sinni Yfirboot, Sannleikin ad viðurkienna, og Edurvitkadir verda ur Djøfulsins Snøru, af þeirri þeir fangadir eru eftir hans Vilia. Jer. 3. 1. 6. 7. Eph. 2. 4. 5. Post. Giorrnb. 26. 18.

Hvad er Jdran þeirra sem Standa?

Þa þeir Trwudu bera daglegt Angur fyrir þeirra umlidnu Syndir, og enn þa vidlodandi Avirdingar, bidia Gud Fyrirgiefningar aa þeim i JEsu Nafni, og einsetia sier ad deyda allar vondar Gyrndir.

Gal. 5. 24. Þeir sem Christo Tilheyra, þeir Krossfesta sitt Hold med Gyrndum og Tilhneigingum. 2. Cor. 7. 1. 1. Joh. 3. 3.

Eiga Menn endilega ad vita þenna Mismun?

Jaa, til ad burtdrijfa Andvaraleysid fraa Heimsins Bornum, sem meina, ad þau ydrist og umvendi sier daglega, sierdeilis þegar þau ganga til Skriftа, þo þau sieu enn þa andlega daud, og aan Hugskotsins edr Hiartans Lagfæringar, og hafi eigi lagt riettann Grundvoll Jdrunarinnar fraa daudum Verkum. Ebr. 6. 1.

Hversu margir eru Partar sannrar Jdrunar?

Tveir, sem er, fyrst Angur og Treigi fyrir Syndirnar, þar næst, Trwinn aa Drottinn JEsum,

hverr=

hverrar Avoxtur ad er su nija Hlijdni.

Gietur Madurinn eigi trwad a, og huggad sig vid JEsum Christum, nema hann fyrri aatur firri til Angurs fyrir Syndirnar?

Nei, su Trw sem skal hondla Christum, hlijtur ad uppkveikiast med thvi, ad vier finnum til vors syndnuga Eymdarhags, thvi annars erum vier einir af theim, sem meina their sieu hrauster og heilbrigdir, er eigi thurfi Lækningar vid. Matth. 9. 12.

Hvad er sannarlegt Angur og Treigi fyrir Syndirnar?

Andleg Særing og Hrelling sem sundurkremur Hiartad, og lætur thvi so sem svijda, Ja, kreistir stundum Taar og Græt ut af Syndarans Augum. 2. Cor 9. 10. Su HRigd sem er af Gudi, verkar YDran TJl HJalprædis, hvers eingann ydrar, enn thessa Heims Hriggd verkar Dauda. Matth. 26. 75.

Hvad stoort a soddann Angur og Treigi ad vera?

Gud sialfur hittir thann rietta Maata, efter sierhvers Syndara andlegu og naatturlegu Tilstandi; enn ad minsta Kosti hlijtur thad alvarlega ad hrella oss, ad hofum med Syndunum tapad Guds Naad, og so eigum vier ad vera hræddir vid Syndena sem sialfann Diofulinn, hvad sia er af Dæmi Davids i ollum hanns Jdrunar Psalmum.

Hvar af a ad koma soddann Angur fyrir Syndirnar?

Ecki alleina af Kvijda fyrir Syndarinnar Straffi (thvi tha er thad eins og Achabs Hræsni, 1. Kong. B. 21. 27.) helldr fierdeilis af Hatri til sialfrar Syndarinnar, og af Yfirvegan Guds Elsku og Velgiorninga, tha Madur sier sitt skielfilega Othacklæti vid so goodann og Giædsku-rijkann Gud.

Hvad

Hvad er til Raada fyrir eiñ hræddañ og aangraadañ Syndara, so ad hañ kuñi ad rietta vid og falla eigi i Drvinglan?

Hann skal jaata sijnar Syndir, og leita Guds Naadar i Christo, med Trwnni.

† Fyrir hverium aa Madur ad jaata Syndir sijnar?

Firſt fyrir Gudi, sem alla Hluti veit ad sonnu, enn utheimtir þo þvilijka Audmijkt: Þar eftir fyrir sijnum Naaunga, ef Madr heft misgiordt vid hañ; Hier til hlijdir og, ad þeir, sem hafa sturlad Sofnudiñ med opiñberum Hneixlunum, forlijki sig vid hañ aftr aa nij med opinberri Medkieñingu; og ad siidustu skal Madur jaata sijnar Syndir fyrir Saaluſorgaranum.

Jac. 5: 19. JAti HVer ODrum SYnar SYndir, og bidied hver fyrir odrum, þad þier heilbrigdir verdid.

† Hveriar Syndir aa Madur ad medkieña?

Ecki allar Breiſkleikans Syndir, sem eru, þvi midur! fleiri eñ vier sialfir afvitum, helldr þær sem þvijnga, naga, og oroolega giora Samvitskuna; þo aa ei ad gioraſt hier af nockr Papiſk Samvitsku Kwgan, so sem þad kyñi ecki ad fyrirgiefaſt, sem Madr skriftadiſt ecki uñ sier i Lagi; helldr skiedur soddann sierdeilis Medkienning alleina vegna sinnar stooru Nytsemdar, þar ed Saaluſorgarinn (þa Syndarinn so opnar fyrir honum sitt Hiarta, og so sem uteys sijnu Hiartalagi fyrir honum), fær Hentugleika til ad koma hanns Samvitsku til Hiaalpar, aa mooti soddann Syndum, med miklu betri Undirvijsan, Raadlegging og Huggun; Og aa Kirkiufadiriñ þeſsari

ari heilmuglegri Medkienningu einnig ad leyna.

Psal. 32. 3. 4. 5. Pa eg villdi hafa Pagad, ba urdu miin BEin Mœttlaus, af miñi daglegri Beinan. Pvi ad þijn Hond var Mœtti sem Dag þwng yfir mier, so ad mijn Bokvan uppþornadi, so sem a Sumar þornar, Sela. Þar fyrir MEdkieñi eg þier mijnar Syndir, og DReg ECki Dullur a miñ MIsgiörning. Eg sagdi: IAkta vil eg Drottni mijnar Yfirtrodslur, þa FYrirgafst þu mier þañ Misverknad miñar Syndar, Sela.

Hvad hlijdir nu framar til saññarligrar Yfirbotar edur Idrunar?

Sa Annar Partur Idrunarinnar, og sa sem mest rijdur a, er Trwinn a Christum, hvar uñ adur er hondlad i Pridiu Greininni.

Seig þu mier þa og so hier, hver ad sie Trwariñar rietti Verknadur og Adferd hia einum Angur-fullum Syndara?

Þegar eiñ fraafalliñ Syndari gyrnist ad leita Guds Nadar, og komast aftr i siñ Skijrnar Satt-mala, þa fiñr hañ eigi strax i sijnu Hiarta Kraft þess fullkomna Athvarfs og Trwnadar-Traustz (sem hann leitar til hia Gudi), helldr biriast Trw-inn hia honum med Hwngri og Þorsta, þad er, Eftirlaungun eftir Christi Riettlæti.

Hvernig sær hañ þa frekara Traust og Diorfung Trwar-iñar?

Þegar hañ bidur og les med Eftirlaungan, og yfir-vegar Ord Evangelij, þa lockast hañ og ladast til af JEsu Astsemdar Tilbodi.

Matth. 11. 28. KOmid-til mijn aller þier sem ERfidid, og Þunga erud Hkadnir, eg vil ENdurnæra ydur.

Kann þa Sattmaali Skijrnariñar lijka ad koma hier til.

Huggunar

Hugg unar og Trwarstyrkingar einum Syndara?

Jaa, vissulega; Þvi þar ed Saattmaalinn af Guds Alsu stendur oraskadur, þa standa og Naadar Dyrnar opnar, fyrir þeim Syndara sem ydrast og leitar Naadar; Jaa, Gud stendur allan Daginn med utbreidda Arma Elskunnar, til ad taka aa mooti og fadma ad sier aftur aa nij þa fortspudu Syni, sem koma heim aftur til Fødur-Hwssins. Luc. 15. 20. Es. 65. 1. Rom. 2. 4. Cap. 5. 20. 1. Tim. 2. 4.

Verdur Syndarinn þa endurfæddur ad niju aa Tijma hans Idrunar, eftir þad hann hef: tapad þeirri fyrstu Skijrnar Naad, sem hann endurfæddi?

Jaa, sierhver Umvendan fraa daudum Verkum og Utvalning ad lifa i nijum Lifnadi, er ein nij Fæding.

Er Skijrnin þa ecki þad einasta Medal Endurfædingarinnar?

Nei, Ordid hefur sama Kraft og Verkan.

1. Pet. 1. 23. So sem þeir, hverier endurbornir eru, eigi af forgeingilegu, helldur af oforgeingilegu Sædi, sem er af Ordi Guds lifanda, þad æfinlega blijfur.

Seig mier framveigis med Lutheri Ordum hvad Skijrnin merkir?

Hun merkir þad, ad sa hinn gamli Adam, etc.

Hvad er sa gamli Adam, edur gamli Madur?

So kallast Vanart þeirrar Syndum-spilltu Natturu, su Uppruna Synd sem loss bijr, med sijnum syndsamlegum Tilhneigingum og Lystingum, sem vier hofum allt i Arf tekid eftir Adam.

Eph. 4. 22. So Aflegglid i fraa ydur eftir fyrri Breitni þinn gamla Manninn.

Hvad aa ad giora vid þann gamla Adam?

Hann aa ad deydast og dreckiast; Þad er, undirþryckiast

þryckiast med daglegri Yðran; Og æ þad verdum vier minntir med Skijrninni, i hverri þeir yfirausast Vatninu sem skijrdir eru, edur þeir dijfast i þad, eftir Adferd þeirrar Fyrstu Kyrkiu.

Hvad er sa Nye Madurinn?

Þad sama sem su nija andlega Art og Nattura; Sinnislag, Upplijsing og Kraftur, sem giefast med Endurfædingunni.

Hverning a þessi Nye Madur daglega ad framkoma æ meir og meir; og upprijsa i oss?

Þañveg, ad vier, fyrir Endurnijanina og hennar Kraft, sorum daglega vaxandi i þvi Gooda, og laatum nu Guds Mind og Christi Siñislag æ meir og meir biriast, og æfañast i voru Framferdi, hvar til vor Skijrn skylldar oss; So og einnig eigum vier þar uñ æminntir ad vera, þa vier sioum þa vera upptekna aftur Vatninu, sem skijrdir eru, (þar sem so er farid ad skijra eftir Sid hiñar fyrstu Christni) og a þvi hvers Christins Mañs Lijfserni, ad vera hañs dagleg Skijrnar Idkun.

Eph. 4. 23. 24. Endurnijed ydur i Anda ydvars Hugskots, og klædist þeim NYJa Mañi, sem eftir Gudi er skapadur i sañarlegu Riettlæti og Heilagleika.

Hvar stadfestist framar þessi Samleiki um Deyding Adams og Christi nija Lijfgun i þeim skijrdu Christnu?

St. Paall segir, Rom. 6. 4. Þvi erum vier og einnig med honum grefstradir fyrir Skijrnina i Daudañ, uppa þad, ad lijka sem Christur er uppvakinn fraa Daudum fyrir Dijrd Fødursins, so skulum vier og gaanga i einu Nyju Lijfserni.

Hvad er skylda þeirra sem hallda Børnum undir Skijrn?

1.) Ad þeir minnist sijns Skijrnar Saattmaala,

og prøfi sig, hverşu þeir hafi halldid han̄, og einset-
ie sier ad lagfæra þad, sem i þvi er æfaatt ordid.

2.) Ad þeir bidie hiartanlega fyrir þeim, sem þeir hallda undir Skiirn.

3.) Ad þeir siidan̄, eftir þvi sem Þorf gieriſt, og þeir hafa Eſni til, hiælpi til ad Barnid uppfoeſtriſt i Otta Guds. Og þeſs vegna eiga riett ſkickadir, og san̄-Chriſtnir Menn þar til ad utveliaſt.

Ut af Altariſins Sacramenti.

Er þad margt, ſem vita ſkal og athuga um̄ þetta Heilaga Sacramenti?

Sierdeilis Fernt, ſem er; hvad þad er, hver þad æ ad brwka, til hvers Gagns þad er, og hvernig Madur æ ſig til þeſs verduglega ad bwa.

Hvad er Sacramentum Altariſins, edur ſu Heilaga Kvølldmaaltiid?

San̄arlegt Holld og Blood, vors HErra JEſu Chriſti, undir Braudi og Viini, in̄ſett af Chriſto ſiaalfum til þeſs, ad Chriſtnir Men̄ ſkylldu eta og drecka þad.

Hvar af veitſtu þetta?

Af Innſetningar Ordunum, ſem leſa maa hiaa Matthæum, Marcum, Lucam og St. Paulum, og hlooda ſoleidis: VOR HERRA JESUS CHRISTUS, og ſo framv.

Hver heſur in̄ſett þa heilogu Kvølldmaaltiid?

Vor HErra JEſus Chriſtur, æ hvers San̄leika og Almætti vor Trw æ i þeſſum Leindardoomi ad grundvallaſt.

† Hvenær in̄ſetti han̄ hana?

A þeirri

Á þeirri Nautt sem hañ var forrœdiñ til Dauda; og þar fyrir kallast hun su Heilaga Kvølldmaaltijd.

† Riidr nockud œ ad vita þessa Tijmans Krijngumstœdu?

Jaa; Þvi þar af sioaum vier vors JEsu Elskuriska Umhyggiu fyrir oss, ad þo hañ vissi sijn Dauðans Angist væri strax fyrir Hendi, var honum meir hugad uñ oss enn sioalfann sig.

Hvernig iñsetti Hañ þetta heilaga Sacramentum?

Med fierdeilis Ordum og Adferd, bædi þa hann utdeildi Braudid og Vijnid.

Hvad giørdi hañ og sagdi, þa hañ utdeildi Braudid, edr hañ firra Part þessa Sacramentis?

Hañ took Braudid, giørdi Þackir, braut þad, etc.

Hvad giørdi Hañ og sagdi, þa hañ utdeildi Vijnid, edur hañ seiña Hlut Sacramentisins?

Hañ took Kaleikiñ, edur Bikariñ, med Vijni i, og sagdi: Dreckid allir hier af, þetta er, etc.

Til hvers skylda oss þessi Ord og Verk?

Til ad trwa Ordunum, og giøra eftir þeim.

Hvad margslags Hlutir eru þad þa, sem vier trwum ad sieu i Sacramentinu?

Tvennslags, adrir Jardneskir, synilegir; Og adrir Himneskir, osynilegir.

Hverier eru þeir Jardnesku Hlutir?

Sañarlegt og natturlegt Braud og Vijn.

Hverier eru þeir Himnesku Hlutir?

JEsu Christi sañarlegur Lijkami og Blood, sameinad vid Braud og Vijn.

Getur þu sied og fornumid þad?

Nei, hverki sie eg nie verd var vid annad enn Braud og Vijn.

Trwir þu þa, ad þar medtakist eigi nockud meir?

Eg trwi, ad eg aasamt Braudinu, medtaki sannarlegann Lijkama Christi, og aasamt med Vijninu Christi sannarlegt Blood.

Hvad kiemur þier til ad trwa þvi?

Þessi Ord Christi: Takid og etid, þad er minn Lijkami. Item; Dreckid, þad er mitt Blood.

† A þetta so ad skiliast, ad Braud og Vijn umbreitist med Blessaninni i Christi Hold og Blood?

Einganveiginn; Braud og Vijn hellдr sinni Naattuтu samt, og eru þad þau voru fyrr, þvi eftir Blessanina kallar Paulus þad enn þa Braud, og Reynslann sijnir, ad þad gietur fwnad, so sem annad sama slags, med þvi Sameiningin millum þess Jardneska og Himneska varir eigi leingur, enn aa medann Sacramentid verdr utdeilt og medtekid, og maa þvi alldeilis einga Hiaatrw hafa aa Leifum þeim sem af þvi eftir verda.

† Eiga þa Ordinn so ad skiliast, ad þad brotna Braud og uthellta Vijn sie einasta Merking og Minnis-Teikn Christi kramda Lijkama, og uthellta Bloods?

Nei, su Meining fullnægir eigi helldur Frelsarans Ordum, sem eigi segia; þad MErkir, helldur; þad ER minn Lijkami, etc.

Hvernig er þad þa Christi Lijkami og Blood?

Þann eiginlega Maata til þess, maa hverki nie kann vor holldlig Skinsemi rannsaka; enn eftir þvi sem merkia og aalikta er af Ritningarinnar Ordum, seigium vier; Braud og Vijn i Altarisins Sacramenti er Christi Lijkami og Blood, fyrir eina dulda, enn þo

sanna

sanna og algiörva Sameining, Samteinging edur Samneiti.

Hvar med stadfestum vier þessa Lærdoom?

Med St. Pauls Ordum, 1. Cor. 10. 16. Sa blessadi Kaleikur hvern vier blessum, er hañ ecki SAmeining Christi Bloods? og Braudid hvert vier briootum, er þad eigi Sameining Christi LJkama?

† Verdr þa Hold og Blood JEsu Christi ad Fædu fyrir Lijkamañ?

Nei, Altarisins Sacramenti er eigi iñsett til Vidhalds Lijkamanum; helldr, so sem Braud og Vijn hressa og stirkia Lijkamañ i kroftugasta Maata, so er og Christi Lijkami og Blood Fæda Saalariñar, er hressa hana og styrkia til þess andlega Lijfsins.

Handa hverium er su Heilaga Kvølldmaaltijd iñsett?

Handa sañ christnum Moñum, sem eru komnir so til Vits og Ara, ad þeir geta proofad sig sialfa; eñ ei handa Vitlausu Foolki, edr ominndugum Bornum.

Eru þeir þa allir, sem hafa Vit og Rænu, hæfir til ad niota þeirrar Heilogu Kvølldmaaltijdar?

Nei, eftir Christi Jñsetningu hæfir eingum ad eta af þessu Braudi og drecka af þessum Kaleik, nema hañs eigiñ Lærisveinum, þad er, þeim sem ydrast, trwa a hañ, og breita eftir honum. Eñ eingvañ eigiñ eru þeir, sem gaanga eins og hañs Krofs Ovinir, þar til hæfir. 1. Cor. 10. 21. Ei KÜid þier i señ DRuckid Kaleik Drottins og Diosflaña Kaleik, þier gietid og ECKi i señ, Hluttakarar ordid Matbords Drottins og Matbords Diosulsins.

Hefur þa sa Ogudlegi eingañ Riett til Altarisins Sacramentis edur Gagn af þvi?

Nei, olldungis ecki, so leingi hañ helldr æfram i sijnu Idrunarleysi, og tekr ei Siñaskifti: þvi so sem sá, sem er nátturlega daudr, kañ ecki ad eta nátturlega Fædu; so kañ og eigi þeim, sem er andlega daudur, þad er, Idrunarlaus, (hver ed kallast lifandi daudr) ad verda til Nota su Fæda, sem er andleg, þvi þad verdur ad vera andlegt Lijf, sem med andlegri Fædu skal styrkiast.

✝ Eñ kuña ecki þeir Ogudlegu ad uppvekiast og verda skærri af þvi þeir fáa Sacramentid, so ad þess vegna eigi ad medtaka þa þar til?

Nei, þvi Sacramentum Altarisins er eitt Stadfestingar Sacrament; Þar fyrir eiga þeir fyrir Náad Guds ad vera ádur búnir ad umvenda sier af Hiarta, añars verda þeir verri og eigi betri þar af, þvi Náadar Medoliñ gagna eigi þo þau sieu brúkud, helldr gagna þau fyrir þad þá þau eru verduglega brúkud, og eftir riettri Reglu.

1. Cor. 11. 17. Þier komid eigi til samans med betri Wiisu, helldur med verri Wiisu. Og 30. V. FYrir ÞAd eru so margir SIúkir og veikir ydar á milli, og þeir margir sem sofnadir eru.

Þvi gáanga þa margir til Guds Bords sem ecki ottast Gud?

Af þvi þeir añadhvert eigi þeckia Guds Wilia, og þess vegna ætla þeir ad leita sier Huggunar med Sacramentinu; Eñ þo ráanglega, meinandi ad Madur muni vera forlijktur vid Gud (ef hañ er til Sacramentis), eñ þo hañ sie Guds Ovinr i Hiartanu og giori einasta Stundar Frid vid hañ utvortis um nockra Daga, liggiandi i sijnum fyrri Syn-

dum þar a eftir þa Færi fellur. Ellegar þeir gaanga til Guds Bords af þvi þeir skamast sijn ad forsooma þad, framar eñ adrir þeirra Naabwar giora.

† Pvi er þeim þa leist ad gaanga til Guds Bords, sem ecki ottast Gud?

Af þvi ad Madur gietur eigi sied iñ i Hiartad a þeim, og af Kiærleika væntir, ad þeir muni lagfærast, eins og þeir lofa þa muñlega ad verda skuli.

† Nu þoott Madur kuñi ecki uti ad lokia Hræsnara fra Sacramentinu, þa hæfdi þo, ad þeir skylldu utilykiast fra Heilagra Samneyti, sem añadhvert eru miog faafroodir, edur lifa i opinberum Holldþins Verkum.

Satt er þad, þegar þeirra Blindni og Faafrædi, Yfirdrepskapur og Idrunarleysi er med vissum Rokum auglioost ordid, þa eiga þeir og so ad utilykiast og af-snijdast, sem for-rotnadir Limir, so ad eigi verdi Helgidoom fyrir Hunda kastad.

Matth. 18. 15. 18. Eñ ef Broodur þiñ brijtur vid þig, far þu, og straffa hañ a millum þijn og hañs eins saman, ef hañ heyrir þig, þa hefur þu þiñ Broodur uñid. Eñ ef hañ heyrir þig eigi, þa tak Eiñ edur Tvo til þijn, so ad i Muñi Tveggia edur Þriggia Votta standi oll Maalefni; eñ ef hañ heyrir eigi þeim, þa seig þad Samkunduñi. Eñ ef hañ heyrir eigi Samkunduñi, þa HAlld hañ sem añan HEidingia og TOllheimtumañ. Sañlega segie eg ydur: hvad helst þier bindid a Jordu, skal a Himnum bundid vera, og hvad helst þier leysid a Jordu, skal leyst vera a Himni.

† Pvi kallast þetta Sacramenti Communio, edr Samneiti, og þeir sem þad medtaka, Communicantes (Sam-neytendur)?

Þad merkir bædi þa Sameining, sem þeir Trwudu hafa med Christo, þeirra Hofdi, og so þad

 biood-

broodurlega Kiærleikans Samneyti, er þeir, so sem eins Lijkama Limir, hafa iñbyrdis sijn a milli, hvert ed þeir einig jaata og stadfesta, med þvi ad þeir asamt hver med odrum brwka Sacramentid, og giefa sig ei aan Naudsynia allra sijdst af Dramblemi burt fraa þessu opinbera og sameiginlega Samneiti Sacramentisins, til þess heimuglegrar Medtekningar.

Joh. 6. 56. Hver hañ etur mitt Holld og dreckur mitt Blood, sa Blijfur J Mier og EG J HOnum.

1.Cor. 10. 17. Pad er EJtt BRaud, so erum vier margir EJnn Lijkami, med þvi ad vier verdum ALLir eins Brauds HLut-takarar.

Hvad stodar oss þannig ad hafa etid og druckid?

Pad utvijsa mier þessi Ordiñ; Sem fyrir ydur gefst, og s. fr. Les Frædiñ.

Hef: þa sa Trwadi ecki Syndaña Fyrirgiefning, Lijfid og Saaluhiaalpina adr eñ hañ geingur til Guds Bords?

Jw, eñ i þvi Heilaga Sacramenti giefst honum þad med obrigdanlegum Panti þar uppaa, sem er sa Lijkami og Blood, fyrir hvert Syndiñ er forlijkud, einnig Lijf og Saaluhiaalp utvegud; þvi segir Christr: PAd Er Miñ Lijkami, Sem Fyrir Ydur Verdur Giefinn; Item: Pad Er Mitt Blood, Sem Uthellist Fyrir Ydur, Til Syndanna Fyrirgiefningar.

† Hvad fyrir Lijf og Saaluhiaalp odlast þeir Trwudu i Sacramentinu?

Ei alleina Fullvissu um þad eylijfa Lijf, helldur og kroftuga Efling þess andlega Lijfs, sem byriadist i þeim i Endurfædinguñi, til enn þa stærri Trwar,

Vonar, Kiærleika, Þolinmædi, Audmijktar, Bænar, og allra Avaxta Andans af JEsu Fyllingu.

Joh. 6. 54. 55. 56. Hver hañ étur mitt Hølld og dreckr mitt Blood, sa HEfur EJlijft LJf, og eg mun uppveckia hañ a efsta Deigi. Þvi mitt Hølld er sañ Fæda, og mitt Blood er sañur Dryckur. Hver hañ etur mitt Hølld og dreckr mitt Blood, sa blijfur i mier og Eg i honum.

Hvernig kañ lijkamleg Berging ad framkvæma so mikla Hluti?

Berging Brauds og Wijns framkvæmir þad aungvann maata, og so fr.

Hvad er þad þa sem allra mest aarijdur vid Brwkun þessarar Heiløgu Kvølldmaaltijdar?

Þad er (sem Lutherus riettilega segir), Trwinn a þessum Ordum: FYRir YDur, edur ad ein sañydrandi Saal med Eftirlaungunarsømu Trwnadar Trausti, tekur ad sier og tileinkar sier sierdeilis Christi Fullnægiu Giørd.

Til hvers skal eiñ Christiñ Madur sierdeilis brwka þessa Kvølldmaaltijd, edur i hverri Meining?

Christur segir: Luc. 22. 19. GJørid þetta i mijna MJñing. Og St. Paulus 1. Cor. 11. 26. So oft sem þier bergid af þessu Braudi, og dreckid af þessum Kaleik, skulud þier KUñgiøra Dauda Drottins þar til hañ kiemr.

† Hvad er þad ad miñast Christi, og kuñgiøra hañs Dauda?

Þad er, med Gudrækilegri Kostgiæfni ad yfirvega alla Christi Piening, Krossfesting, Dauda, og þad sem þar ad hnijgur; Ad aalijta þad, sem þad einasta fullkomna Forlijkunar Offur fyrir sijnar Syndir, og styrkia sig þar vid kroftuglega i Trwñi; Ad yfirvega so i sijnu Hiarta þann omælañlega Je-

sa

su Christi Kiærleika, i þvi, ad hann leid þvilijkar Kvalir vegna vor, ad Sœlinn upptendrist med brennandi Kiærleika til hanns aftur œ mooti, inniz lega fagni og gledie sig i sijnum Frelsara, hiartanlez ga þacki honum, lofi, prijsi og vegsami hañ, somuz leidis, fyrir hañs Lijkama og Bloods lijfgandi Krz aft, audsýni i Verki og Sañleika, ad sier þyki nockz ud til alls þessa koma, af Þacklætis fullu Hiarta og Sœlu, med nijrri og alvarlegri Kostgiæfni til heiz lags Framferdis, og, eftir Dæmi þess Krossfesta, þvi sialfviliugri Þolinnmædi i Þianingunum.

Þvi eigum vier ad þeinkia uñ hañs Dauda og hañ ad kuñgiøra?

So vier lærum ad trwa, ad eingiñ Skiepna kuñi ad hafa Fullnægiu giørdt fyrir vorar Syndir, utz ann alleina Christur, sannur Gud og Madur, og ad vier lærum ad skelfast af vorum Syndum, og athugum hvad stoorar þær eru; og ad vier skulum gledia og hugga oss alleina i honum, og vid hann, og verda so Sœlu-hoolpnir fyrir þessa somu Trw.

Hvad oft skal Madr ganga til Drottins Kvølldmaaltijdar?

Uñ þad hefur Christur eingañ vissañ Tijma sett, so þad stendur i Sœlfrædi þeirra Trwudu, ad hitta œ þœ riettu Tijd; Eñ ad þad eigi oft ad skie, er auz rædid af þeim Ordum, 1. Cor. 11. 16. SO OFT sem þier etid af þessu Braudi, etc.

Hvad œ ad amiña og upphvetia hvern Christiñ til ad medtaka oft Kvølldmaaltijdar Sacramentid?

Af Guds Alsu œ Mañinn til þess ad knija, bædi

Chri-

Christi Befalning, og lijka hanns Fyrirheit; Þar nærst, af Mansins Alfu, skal Maninn þar til knija hans eiginn Neyd sem aa hönum liggur, vegna hverrar soddann Tilbod, Tilladan og Lofan skiedur.

Hvad aa Madur ad giora til, þa han kan eigi ad fina til soddan Neydar, ellegar nockurs Hungurs og Þorsta [illegible] eftir Sacramentinu?

Hönum verdur ecki lagt betra Raad, en han proofi sialfann sig, og giæti ad, hvert han hafi eigi en nu Holld og Blood, og trwi þo Ritninguni, hvad hun seigir þar um, Gal. 5. 17. Rom. 8. 8.

† En ef ein Christin Madr være so staddur, ad han feingi eigi medtekid þad Heilaga Sacramentum, so sem aa langri Reisu, edr i Landi nockru medal Heidingia?

Þegar soddan Naudsyn fellur uppaa, kan Madur ad hafa sama Styrk og Kraft af þeirri andlegri Nautn og Dryckian, sem skiedr med Muni Trwarinnar. Trw þu, segier Augustinus, so hefr þu etid.

† Er þad þa anars Synd ad hallda sier leingi fraa þvi Heilaga Kvölldmaaltijdar Sacramenti, þegar þad kan ad faast?

Jaa, hellst þegar þad skiedr af þvi, ad Madin er forsoktud, edur af Andvaraleysi, Forsoomun, andlegu Drambi, edur þess Hattar, þa er þad ein af þeim stærstu Syndum og Óþacklæti vid þan mikla Hoffund og aastwdlega Frelsara, sem so utþrickilega og goodfwslega seigier; Giorid Þad i Mijna Mining.

En gilldir þad þa eins, hvernig þad skiedur, þegar þad skiedur oft og eftir þvi sem Vani er til?

Nei; Þvi so sem þad er illa giordt, ad hallda sig þar med Jafnadi fraa; So er þad laangtum verra, ad

gaanga til þess Overdugur og Otilreiddur, sier til þess stærri Fordæmingar. 2. Cor. 11,27.29.

Hvad skal Madur þa giora, so ad hañ kuñi ad umflya soddañ Ofarir?

Þa Madr hefr first hiartanlega bedid um Heilags Anda Adstod til so heilags og hæleits Verks, æ Madr, adr eñ hañ geingur til Altaris, nakvæmlega og alvarlega ad proofa siælfañ sig, eftir St. Paals Ordum. 1. Cor. 11. 28. Hver Madr Prouf sig Sjalfr, og eti so af þessu Braudi, og drecki so af þessum Kaleik.

Hvern er hier sagt ad Madur eigi ad proofa?

Ecki adra Menn, helldur siælfann sig.

Hvad er ad proofa siælfañ sig?

Þad er ad taka sijna Þanka fra ollum añarlegum Umhugsunum, til þess i Kirrd og Spekt, med Bæn og Yfirvegan, ad gaanga riett iñ i sitt eigid Hiarta; Nakvæmlega, og so sem fyrir Guds Augliti, ad ransaka hvernig stendst æ fyrir Saalu siñi; og hvernig hattad sie ollu sijnu Lijferni og Christiñdoomi, iñvortis og utvortis, alleina eftir Guds Ordi, Logmaalinu og Evangelio. J þessari Proofan sialfs sijns æ Madur vel ad taka sier vara fyrir þeirri svikfamlegu Elsku til sialfs sijns, sem audvelldlega, an vissra Raka, hneigist til ad dæma, ad noog lijdi siñi Saalu vel; Þar æ moot eiga þær freistudu og angrædu Saalir eins vel ad taka sier Vara fyrir ollu oþorfu Angistar Villi, sem æ aungvum Fæti stendur; Þvi Holldid gietur med Vantrw, allt eins komid sijnum Brogdum vid i þvi, sem i Andvaraleysinu. 1. Cor. 3. 18. Psal. 139. 23. 24.

Hver-

Hverja Hluti ad eiñ Madur sierdeilis ad proofa?

Þessa Þria Hluti: Angur og Trega fyrir Syndirnar, Trwua a IEsum Christum, og þann nija Asetning edur Aform til þess Gooda.

† Hvernig proofar Madur sitt Angur og Trega?

1.) A Madur ad proofa sig eftir þeim Tiju Guds Bodordum i þeirra andlegum Skilningi, hvert hañ þecki riettilega Uppruna Syndina, asamt sijnum gioranlegum Syndum, og hverju vidbioodslegar þær sieu? 2.) A Madur ad rañsaka allañ siñ Christiñdoom; Hvernig hañs Trw sie haattad, hvad hañ hafi giordt og ogiordt laatid, i sijnum Þaunkum og Gyrndum, til Orda og Verka, i Skylldu sinni vid Gud, sialfañ sig og Naungañ, i sijnum Bænum og Yfirvegañ Guds Orda. Hañ skal rañsaka sijna Arvekni og Kostgiæfni, hverju hañ hefur stadid sig i þvi dagleg a Strijdi, vid þa andlegu Ovini, einkum vid þær Syndir, sem Natturañ, Vaniñ, Lijfernislagid edr Hentugleikiñ plaga mest ad locka ofs til. Hañ skal rañsaka sijna Framfor, hvert honum ser fram edur aftur i þvi Gooda. 3.) A Madr ad þeinkia um, hvert hañ iñilega feili sier og skamist sijn, fyrir sijnar Avirdingar, sem hañ fiñur sig i, a mooti Gudi, sem so er goodur, og veit þær vissulega eñ fleyrieñ vier verdum varir vid sialfir.

4.) Skal Madur hiartanlega proofa, hvert hañ hatar allar Syndir? Er vingiarnlega forlijktur vid siñ Naunga? Og hvert hann hagar sier so ad ollu vid hann, sem hann er skylldugur til.

† Hvernig a Madur ad proofa sijna Trw?

Madur skal giæta ad, hvert hañ hefur Þeckingu a Gudi, so sem hann þarf med, og a hanns Veru, Vilia og Velgiorningum, sierdeilis a Christo, og Endurlausnnni fyrir hann; Item, þeirri Heilogu Kvolldmaaltijd? Hvert hañ hafi giefid Heilogum Anda Rwm, so þessi Þecking sie eigi alleina i Heilanum, helldur og lijka lifandi og kroftug i Hiartanu? Hvert Madur er so sañfærdur af Gudi, ad hann samþickir Guds Ord? Hvert hann hefur sannarlegt Hwngur og Laungun eftir Guds Raad i Christo, og hiartanlegt Trwartraust til þeirrar Fullnægiu, sem Christur giordi fyrir oss? Hvert hann leitar þa allrar siñar Saaluhiaalpar, alleina i JEsu Christi Bloodi? Hvert Trwinn þannig er eigi dauð, folsk og sialfsmijdud Trw, helldur sonn og lifandi, sem umbreytir Hiartanu?

2. Cor. 13.5. REynid ydur sialfir hvert hier erud J Trwñi. Reynid ydur sialfir, eda þecki hier ecki sialfa ydur, ad JEsus Christus er i ydur? Nema þad sie, ad hier sieud Oduganlegir.

† Eñ ef Madur fær eigi fyrir andlegri Sorg og hordum Freistingum fundid og ordid askynia um sina Trw; Hvad skal þa tilgiora?

Þa skal Madr leita eftir Trwariñar obrigdanlegum Kieñiteiknum, heñar Avexti og Verkan, sem vitna lijka um heñar Sañleika, ad hun sie þar vijst.

† Hvilijkur er þessi Avoxtur og Verkan?

Saa vissasti og obrigdanlegasti Avoxtur Trwarinnar er hiartanlegt Hatur og Vidbiodur a ollum Syndum, sierdeilis sijnum eiginn voudum Tilhneig-

ingum, so og Flærdarlaus Elska til Guds og Nauungans, allrahelst til Guds Barna.

† Hvernig a Madur ad proofa sin nya Asetning?

Madur skal ransaka: 1.) Hvert hann hefur alvarlegann, enn eigi hvikulann Asetning, ad vilia vardveita Trwna og gooda Samvitsku; Og ad vilia, ei alleina yfirgiefa allar mootþrooanlegar Syndir, Helldur og meir og meir ad hreinsa sig af öllum Syndum sijns Fæfrædis, og þeim, sem hañ af Astrijdu og Breiskleika sijnum hefr ratad i? Hañ skal Skal sierdeilis proofa, hvert hañ vill med stoorri Vandlæting vaka og strijda, mooti sijnum Hofud Ovin, þad er Syndum þeim, sem hann veit sig mest i folginn, og sier kiærastar; Jaa, hvert hann vill fordast allt Tækifæri til Syndarinnar, illann Selskap, og allt þad sem hefur illt Alit? 2.) Hvert Madr vill vera enn þa trwfastari og alvarlegri i Elskunni til Guds og Naungans og i þvi ad taka Vara a sialfum sier i sinni sierdeilis Kallan, og öllu þvi hañs Christinndoomi vidvijkur? 3.) Hvert Madur i Krafti Christi hefur feingid stadfastlegañ Asetning ad standa i þessu stødugur allt til Enda, hvad sem hann ætti þess vegna ad lijda, og þo þad væri Daudinn?

Hvers vegna a madur ad proofa sig, og taka sig i Vakt so nakvæmlega, þa hañ brwkar þetta Sacrament?

Þvi þess Misbrwkan med Overdugleika, ordsakar þann eylijfa Dauda, i stadinn þess eylijfa Lijfs og Saaluhialpar. 1. Cor. 11. 29. Þvi ad hver hañ eta og dreckr OVerdugr, sa et: og dreck! sialfum sier DOom,

med

med þvi hañ giørdi ecki Greinarmun a Drottiñs Lijkama.

Er nockur Madur verdugur ad medtaka þessa Himnesku Maaltijd?

Ef Verdugleikinn være innifalinn i fullkomnu Sakleysis Standi, edur fylldi hann vera af sialfsum oss til, þa findist einginn i þessu Lijfi verdugur þar til; Enn nu eru (so sem Guds Ord seigia) þeir verdugir og hæfir þar til, sem med einu riett audmiuku Hiarta (sem langar þar eftir, og er ydrandi, hreinskilid, og Alvørugiefid), leita Naadar alleina fyrir Trwna a JEsum Christum, an allrar sinnar Forþienustu. Þvi er raadlegt Angursullum og freistudum Saalum, sier i til Trwarstyrkingar, ad brwka þetta Sacrament þa hid allra fyrsta, þegar þær i andlegu Volædi finna sig sialfar þar til allra overdugastar. Matth. 9. 12. 13.

Hverniq verdr þa þetta Sacrament verduglega medtekid?

Ad fasta og sig lijkamlega þar til ad bwa er ad sönu good ytri Sidsemi. etc. les Fræd.

Er þad endilega naudsynlegt ad tilreida sig med Føstu?

Ecki hefur Gud skipad þad, og ecki er nockur Skulldbundinn til þess sem þad kann eigi ad þola, enn þad er ein falleg utvortis Sidsemi, og þienar hia nockrum til þess meiri Gudræknis Uppørvunar.

Hver a ad vera Hegdan eins Christins Mañs i og vid Tijdkun þessa H. Sacramentis?

Madur skal, med audmiukri Lotning, setia sier fyrir Sioonir Heilagleika þess mikla Guds, og hañs ovmælanlega Elsku til Mannkinsins; hañ a ad vidurkienna sinn Overdugleika, snwa øllu Sinni og

Hug=

Hugferdi fraa Jardneskum Hlutum, upplysta siñi Saalu til Guds, yfirvega Christi Pijnu og Dauda, og þa Fridþægiug sem hann giørdi þar med, laata sig lannga eftir nærkvæmri Sameiningu vid hann, og medtaka so Sacramentid i Bæn og Trw, med Audmykt, Fognudi og Packargiørd.

Hvernig a eiñ Christiñ Madur ad haga sier eftir þad hañ hefur medtekid þessa Heilögu Kvølldmaaltijd?

Hann skal eigi alleina einn edur faaa Daga, helldur sijfelldt, innilega, og nærkvæmlega hallda sier til sijns Saalar Brwdguma, þacka honum og vegsama hann af øllu Megni, fyrir þessa stooru Naad, sem hann hefur honum veitta, og taka Vara a þeirri somu, ad hann falli eigi ur henni, uppørva sialfann sig i Trwnni, Voninni og Kiærleikanum, forakta Verolldina, laata sig æ meir og meir lannga eftir sijnum JEsu, kunngiøra hanns Dauda med Ordum og Verkum, deyda og drepa Syndina i Krafti hanns Dauda, kieppast eftir ad laata sier framfara i þvi Gooda, þvi framar sem þad hefur verid forsoomad, filgia JEsu stodlega efter a þeim þraungva Veiginum, og audsijna sig so i daglegri Endurnijan allt til Æfiloka, ad vera eiñ lifandi Lim a Jesu Lijkama. 2. Cor. 5. 15. 1. Pet. 2. 24. Gal. 2. 20.

Kañ su Maňeskia ad vera viss um, ad deya Saaluhiaalplega, sem so trwir og lifir i Samfielagi med JEsu?

Jaa, sa Madur er vissulega Guds Barn og Erfingi Himnarijkis.

* * * * * *

* * *

Eins

Eins Riett-Trwads Christins Manns MORGUN BÆN.

Þu eylijfi og almættugi Gud, myskunsami, elskulegi, himneski Fadir! Eg prijsa þig a þessari Morgun-Stundu af jnstu Saal og Anda fyrir þad, ad þu i Myrkrum þessarar umlidinnar Nætur hefur verid Sool og Skiolldr yfir mier, og snwid allri Hættu og Skada fra Saalu minni og Lijkama. Laat mig nu framveigis a þessum Deigi og alla Tijma finna þijna Födurlega Blessan, Hiaalp og Adstod, a ollum mijnum Vegum, og i ollum mijnum Athofnum! Frelsa þu mijna aumu Saal fra Freistingu, Lijkama minn fra Siwkdoomi, Auga mitt fra Graati og minn Foot fra Hrosuninni. Enn sokum þess, ad Syndinn er þad versta, þa veit mier Styrk, O Gud! umfram alla Hluti ad standa henni a mooti fyrir Kraft Trwarinnar; Laat þijna Hond vera yfir mier, þinn Anda i mier, og þinn Frid allt i kring um mig. Laattu mig ecki lifa sialfum mier, helldur i Guds Sonar Trw, so ad eg i ollum mijnum Þaunkum, Ordum og Verkum kunni ad þocknast þier, og meigi i allskonar tilfallandi Neyd finna Athvarf hia þier med mijnum Bænum. O þu hiartkiæri aastwdlegi Fadir! fyrirgiefdu mier af Naad þinni, fyrir Sakir JEsu Christi, allt hvad eg hefi hingad til giordt þier a mooti, og gief mier framveigis Naad til ad betra mitt syndsamlegt Lijferni, med sannri Endurnijungu, eftir þinni Rind, so ad mijns JEsu hoogværa, audmi-

ræka, elskulega og hreina Lunderni meigi ætijd meir og meir siaast i allri minni Umgeingni. O Himneski Fadir! Vidhalltu þijnum-trwada Søfnudi hier aa Jørduñi, og laattu hañ fara dagvaxandi fyrir Aftrhvarf þeirra Syndugu. Blessa þu Konungiñ og hañs Hws. Veittu Styrk til Eflingar almeñilegum Gagnseindum; giør Jørdina aavaxtarsama, vardveittu oss fraa Land-Plaagum, giørdu vel vid mijna Vini og Ættingia, veittu Forsorgun þeim Faatæku, hugsvaladu øllum Angraadum og Sorgbitnum, sierdeilis þeim sem liggia fyrir Daudanum, og ad sijdurstu bw mig siaalfañ aa sierhveriumDeigi undir Saaluhiaalplegañ Afgaang, og Dijrdarfulla Upprisu. Amen.

KVØLLD BÆN.

Þu himneski Fadir! aa þessari Kvølld-Stundu beigi eg aftur mijn Knie firir þijnu allra heilagasta Augliti, og med Þacklæti endurminnist þeirrar miklu Naadar og margfølldu Velgiørninga s.m eg aan allrar miñar Forþienustu hefi ødlast af þier aa þessum Deigi. O DRottinn! Hvad er Madurinn þess, ad þu minnist hanns? Og hvad er sierdeilis eg overdugur Syndari, ad þu soleidis daglega hellir yfir mig þijnum Velgiørningum! Eg er sannfærdur um þad i mijnu Hiarta, ad ef þu villdir høndla vid mig eftir mijnum Syndum og betala mier eftir mijnum Misgiørdum, þa kyñi eg ecki añars ad vænta, eñ ad utkastast fraa þijnu Augliti i þau ytstu Myrkur og eylijfa Noott þeirra For-

dæmdu: Jaa, ef þu villdir einasta tilreikna mier Syndir þessa umlidna Dags, i Þaunkum, Ordum og Verkum mooti þier, mier siaalfum, og mijnum Naaunga, þa kynni eg ecki ad svara þier einu Ordi til Þusund. Hafi eg i Dag frelsast fraa mootviljugum Illgyrnis Syndum og Andvaraleysi, þa tilreikna eg þad eingvannveiginn minni fordiarfadri Naatturu, helldur alleina þinni Naad sem mig tyftar og vardveitir. Af þeirri somu þinni O-forskulldadri Giædskunnar Uppsprettu hefi eg og so i Dag uppausid otelianliga lijkamlega Velgiorninga, sierdeilis Heilsu, Frid, naudsynlegt Uppehelldi, og Frelsun fraa morgum Olucku legum Slisum, sem margann kann ad hafa hendt þenna Dag i Heiminum, og mig hefdi lijka eins gietad fyrir hitt, ef þijn Fodurleg Tilsioon hefdi ecki verid yfir mier, og afstijrt fraa mier ollu Bondu. Nu, minn Gud! eg hefi reynt þijna Trwfesti i Þusundfalldann Maata, og þvi skallt þu alleina vera framveigis Athvarf, Biarg og fasta Slot mijns Hiarta. Vardveittu mig nu, O Gud! aa þessari Noottu fraa ollum Haaska og Skada bædi til Lijfs og Saalar. Laat mig hvijlast undir Skugga þinna Vængia til Hressingar mijnum Lijkama, og vek mig upp aftur aa Morgun heilann og hraustann til minnar Þioonustu. O Gud! hvert helldur Eg sef edur vaki, jaa, hvert eg lifi eda dey, þaa laat mig vera þinn, og hallda mier æfinlega fast vid þig med Eftirlaungun minnar Saalar. Þu ert mier betri enn allir Hlutir, og nær eg hefi þig ad eins, þaa hyrdi eg

hverki

hverki um̃ Himin nie Jord, og þo mitt Lijf og Saal vanmegnist, þa ertu alltijd mitt Hiartans Traust og Hlutskifti æfinliga. Æ Drottin̄! Lættu þvi alldreigi þijna Naadar Sool undirgaanga yfir mier! Lættu hana ætijd upplysa mitt mirkva Hiarta, verma mitt Js-kallda Hiarta, mykia mitt harda Hiarta, og uppvekia mitt trega Hiarta. O Sætasti JEsu! Læt þu mig Oaflaatanlega vera þier innlijfadan̄ fyrir eina lifandi Trw, og af þijnum Krossi odlast Kraft til ad þreingia mier i giegnum þann þraungva Veg og þad miova Port. Nu, min̄ Gud! eg vona aa þig, yfirgiefdu mig ecki, nie helldur nockurn af mijnum aa þessari Nootty. Læt alldreigi þijns Ords Lioosastiaka burt flytiast fraa oss. Halltu Yfirvalldinu vid Makt, þvi þu hefur þad sialfr tilskickad, so ad vier meigum lifa roolega undir þvi i þijnum Otta. Afstijr naadarsamlega fraa þessu Landi Strijdl, Drepsoott, Hwngri, Dijrtijd, og ollum velforþientum Plaagum. Snw þinni Blessan til vor alla vora Lijfdaga. Ad sijdurstu laattu oss faa farsælann Dauda, og eftir Daudann eylijfa Roo og Hvijld i Fadmi Abrahams. Amen.

BÆN FYRIR PA SEM
Gaanga til Heilags Sacramentis.
BÆNJR ADUR MADUR
Skriftast.

OS aum syndug Man̄eskia, kiem nu i Dag minn Drottinn fyrir þitt Naadar Auglit, bladinn med stoorum Syndum, sem yfir-

gaanga mitt Hofud. Eg jaata ad eg hefi syndgad i Himininn og fyrir þier. Eg er saa fraavillti Saudur, Tijndi Peningur og Tapadur Sonur, sem wtsoad hefi þeirri goodu Arfleyfdinni. Eg skielf og tytra, eg hrædist þiñ Doom, eg ottast Straff Syndaña sem er eylijfr Daudi, eg kvijdi fyrir þvi ad deya, enn eg skamast mijn þo ad lifa. Hvad skal eg tilgiöra? Eg flij til þijn DRottinn minn og Gud minn! aadur enn Doomurinn yfir mig fellur, þvi þu rekur aungvann fraa þier er til þijn kiemur: Þu hefur sett Ydran þeim Syndugu, og hefur sendt þijna Þienara ad boda öllum Sannydrandi Syndaña Fyrirgiefning; þvi aaforma eg nu med þinni Raad, ad skriftast og iaata mijnar Syndir fyrir þijnum Þienara. DRottinn Gud miñ, uppvek mitt Hiarta til sannrar Ydrunar. Þu aalijtur einasta Hiartans Þanka; Gief mier audmiwkt Hiarta i Jaatningunni, stadfasta Trw i Aheyrslu heilagrar Aminningar og Aflausnar, adgiætid Hiarta i Eftirtekt og Avextinum framveigis. O JEsu! gief ad þessi Dagr sie einn Ydrunar Dagur og Lifernisins Betrunar Dagur, Jaa, eiñ heilagr Dagur. Sieu nu Syndir mijnar drektar i Hafsins Diwpi þijns Heilaga Bloods, hvöriu eg og fullkomlega trwi. So gief eg og sel mig og mitt þetta Aform þier, minn JEsu! til Saaluhiaalplegra Urræda og æskilegustu Endalyktar, i þijnu Nafni og Naadar Trausti, AMEN.

BÆN EFTIR AFLAUSNINA.

Þackir giöri eg þier miñ Himneski Hiartans Fadir, fyrir þa Naad er þu mier i Nafni mijns Lausn-

nara JEsu Christi hefur nu aa þessari Stundu veitt, þar þu hefur legst Fiotur minna Synda, og Faagad mijn Synda-Saar, huggad og gladt mitt Hiarta med heilagri Aflausn og Bodan Syndanna Fyrirgiefningar, fyrir Muñ þijns Þienara. Drottinn minn! gief þu mier þig hier eftir ad prijsa, hiartanlega elska, og þier þiona. Send mier Naad þijns Heilaga Anda, ad eg hallda kuñi þad eg lofadi i minni Jaatningu, mig vid Syndunum framvegis ad siaa, og i Endurnijung Lijfdaganna ad gaanga, so eg ecki þverwdarsamlega Syndirnar drygi, og þo eg syndgi (þvi þar er einginn sem ei syndgi.) Þa gief mier af Syndunum upp ad rijsa, og ad eg minnist, ad Ovidurkvæmilegt sie þad, ad afklædast þeim fagra Riettlætisins Skrwda JEsu Riettlætis, og iklædast aftur sviwirdilegum Syndanna Flijkum. Drottinn miñ! stioorna mier i Dag og alla Tijma til alls Goods, og med þessum Þanka vil eg nu i Dag þiggia og medtaka Drottins Kvølldmaaltijd. Gud minn uppfylli mijna Naudsyn eftir sijnum Dijrdar Rijkdoom i Christo JEsu, Amen.

BÆN FYRIR SACRAMENTIS MEDTEKNINQ.

DRottinn HErra JEsu Christe! Bruñr allrar Naadar, Þu Hugsvolun þeirra þyrstu og Lækninn þeirra siwku! hiartanleg var þiin Elska, þa þu uthelltir þijnu heilaga Bloodi til Foornar og Forlijkunar fyrir vorar Syndir, og i Miñing þinnar Pijnu innsettir þad heilaga Sacramentum

Þijns Lijkama og Bloods, sem er Innsigli, og so sem þijn eiginn Handskrift þijns Naadar Saattmaala! Þetta er su lifandi O-daudligleikans Fæda Saalarinnar, su dijrmæta Kræsinginn øllum Hlutum sætari, þad feita Giestabodid, hier til laangar nu mijna Saal og hwngrar, enn (Gud naadi!) eg em breiskr, eg em Overdugur, eg giet ei graatid mijnar Syndir, sem eg villdi og ætti, Trwinn er er veik og Askunaninn til þess Gooda døpur, Hiartad er fullt med saurugar Hugrenningar, þetta jaata eg, O DRottinn! laat nu þinn Kraft vera i mier breiskum mattugann. Laat þinn Heilaga Anda upplijsa Hiarta mitt, og giøra þad breñandi, so eg medtaki nu þitt Sacramentum ecki Overduglega mier til Dooms Afellis, helldur verduglega mier til Saaluhiaalpár. Giør mig einn sannañ Johañem, sem med Trwnni nu hvijli aa þijnu Brioosti, og þadañ wtsiwgi Sætleika þinnar Huggunar, Wijsdooms og Stirkleika, ad eg verdi þinn eiginn Limur. Sie þitt Heilaga Sacramentum, HErra JEsu! mier eitt Merki og Teikn allrar Blessunar og Farsælldár, laat mig af þessu Merki raada og dæma alla mijna Velferd. Fel eg mig nu miñ Herra Jesu i blessudum Biargskorum þiña Blood-Unda. Opna mier þær Bloodfogru Naadar-Dyr þiñar Sijdu, einkum i Andlaati mijnu, so eg mætti iñgaanga um̃ Port þeirrar himnesku Jerusalem. Hier um̃ bænheyr mig miñ HErra JEsu! fyrir þijns heilaga Nafns Sakir, Amen.

BÆN EFTIR MEDTEKID

Sac-

SACRAMENTUM.

Lof og Heidur sie þier, miñ liwfi Lausnari
J Esu Christe! fyrir þad, ad þu hefur nu
lated mig verda Hluttakara þijns sæta Gi-
estabods, i hveriu þu saddir mijna Saal, og endur-
nærdir mitt Hiarta: Nu er eg vordiñ þitt Barn,
Broodir og Lærisveirn, giort mier nu eingiñ hier ef-
tir Ornad, hverki Daudi, Diofull nie Helviti, ei
Holld edur Heimur, þvi eg ber Miñing Blood-ben-
ia mijns JEsu i mijnu Hiarta. J þessum Styrk-
leika vil eg ganga giegnum alla Hörmung, og sial-
fañ Daudañ, til Fiallsins Drottins, til Borgara-
skaps þeirra Heilogu. Drottiñ Jesu! gief mier hi-
er eftir nu so ad lifa, ad a mier siaist þad fagra Br-
uddar Skart þijns Riettlætis, og þær fagurbloomg-
udu Roosir og Liliur goodra Dygda. Laat mig
Syndirnar framveigis fordast, sem Höggorm.
Grein mig fra ollu Illu, og helga mig i þijnum Sañ-
leika, þijn Ord eru Sañleikur, so eg um siidir mætti
vera sem þu ert, med Fodurnum og þier, og med
Heilogum Anda, svo sem þid erud eitt, og þetta allt
sie nu og veri Amen, J JEsu Nafni, Amen. J
Nafni Fodur og Sonar, og Heilags Anda, Amen.

BÆN UM GOODANN AFGANG.

Almattugi eylijfi myskunsami Gud og Fad-
ir vors Drottins JEsu Christi, þu sem
Mañsins Lijf og Saalu myndadir, og læt-
ur Mañiñ aftur i þurtu deya, og til siñar Moodur

 Jar-

Jardarinnar aftur hverfa. Eg aum syndug Mann-eskia veit, ad eg a i burtu ad deya, og Veg alls Hollds ganga, vid Vini og Verolld skilia, enn Tijmi og Maati mijns Dauda er mier hulinn, þar fyrir bid eg: Upplijs mig, Drottinn, med þijnum Heilaga Anda, ad eg kunni mig christilega hier til ad bwa, svo eg mætti deya riettlaatra Manna Dauda: Upplijs mijn Augu, so eg sofni ecki i Daudanum. Gief mier hæga og saaluga Dauda Stund. Gief ad mijn Utfør verde farsæl, fyrir Dauda mijns Drottins JEsu. Endurnær mijna Saal med Holldi og Bloodi mijns Drottins JEsu. O þu Heilagi Andi! mijk og sefa alla Ogn og Ofbod Daudans, med þijnum Sætleika, og Minning Christi Bloods-Sveita. Drottinn, eg bijd þijns Hiaalprædis sem Jacob. Laat mig i Fridi fara, sem Simeonem. Opna mier Himininn, sem Stephano. Laat mig ødlast Riettlætisins Coronu, sem Paulum. O JEsu! opna þær Bloodsögru Dyr þinnar Sijdu minni Saalu i Andlaatinu. Gief mier Fyrirheit umm Paradijs, sem Ræningianum. Laat þijna Engla flytia mijna Saal i Fadm Abrahams, sem Lazari. Laat mitt sijdarsta Ord verda sem þitt a Kross-inum, so eg eilijflega Saaluhoolpinn verda mætti, AMEN.

NB. Hvad misprentast hefur, so Yfirsioon finnist i þessu Kveri, bad a ad leid riettast eftir Kiærleikans Bodordi og riettum Skilningi a þeim sanna Christindoomi.

* * * *

* * * * *

